

คู่มือหลักสูตร

กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

คู่มือหลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนหลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีเนื้อหาที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถดำเนินกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

กรมการพัฒนาชุมชน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสมาชิก ตลอดจนผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นคู่มือแนวทางปฏิบัติงานและพัฒนากิจกรรมเครือข่ายกลุ่มของตนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน
มกราคม 2563

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ความเป็นมาของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	1
2. หลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	5
3. เนื้อหาประกอบหลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	7
4. กรณีศึกษากิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	23
5. เอกสารประกอบการเรียนหลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	58
6. เนื้อหาหมวดวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง (วิชาบังคับ)	71
- วิชาการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล	72
- วิชาการบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้	90
- วิชาการสร้างวินัยทางการเงินและการออมเชิงคุณภาพ	112

ความเป็นมาของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชนพิจารณาคัดเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็งมีอาคารสถานที่เหมาะสม/ ใ้ข้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเดินทางสะดวก มีกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) คณะกรรมการมีความรู้และประสบการณ์ด้านบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยจัดตั้งขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2554 เดิมใช้ชื่อว่า “ศูนย์ศึกษาและพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” จัดตั้งภาคละ 1 แห่ง รวม 4 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 จัดตั้งเพิ่มภาคละ 1 แห่ง รวม 4 แห่ง และรวมทั้งประเทศ 8 แห่ง โดยได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

แนวคิด

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งขึ้นภายใต้แนวคิด “พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน” โดยเพิ่มบทบาทให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่บริหารจัดการดี มีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอด องค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่คณะกรรมการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการบริหารจัดการยังไม่เข้มแข็ง และให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านการบริหารจัดการระหว่างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อนำองค์ความรู้ หรือ ประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีสถานที่สำหรับการเรียนรู้ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ที่ตั้งโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ภาคเหนือ

1. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปึงจะพัฒนา ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
2. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายซี ตำบลอินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ภาคใต้

1. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดอนคา ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองมะค่า ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาคกลาง

1. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองวัง ตำบลสงฆ์เหล็ก อำเภอมือง จังหวัดปราจีนบุรี
2. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองผักนาก ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านงาม ตำบลบ้านงาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
2. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโจด ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงสร้างโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ และการฝึกอบรม
2. คณะกรรมการบริหารโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย
 - 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 - 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 - 3) เลขาธิการ
 - 4) เภรัญญิก
 - 5) ผู้ช่วยเธรัญญิก
 - 6) กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์/ปฏิคม
 - 7) กรรมการฝ่ายบริหารจัดการ
 - 8) กรรมการฝ่ายวิชาการ
 - 9) กรรมการฝ่ายอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

มีหน้าที่ บริหารจัดการโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และบริหารการฝึกอบรมให้เป็นไปตามหลักสูตร

3. วิทยาการ ประกอบด้วย

3.1 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นวิทยากรมืออาชีพและผ่านการอบรมด้านการจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน

3.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มีหน้าที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้เป็นไปตามหลักสูตรและแผนการสอน

หลักสูตรการฝึกอบรม

ประกอบด้วย 3 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประเด็นวิชาประกอบด้วย

- 1.1 ฐานการเรียนรู้ เพื่อปรับฐานการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคย สร้างบรรยากาศ หาคความคาดหวัง และกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน
- 1.2 การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจถึงแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 1.3 แนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาแนวทาง และวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครื่อง่าย การบริหารความเสี่ยง กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถประเมินสถานะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเอง และการวางแผนปรับปรุงพัฒนากลุ่ม

2. หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประเด็นวิชา ประกอบด้วย

- 2.1 ฐานการเรียนรู้ เพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความคุ้นเคย หาคความคาดหวัง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชี และกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน
- 2.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบัญชีและทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.3 การจัดทำทะเบียนและเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.4 การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.5 เทคนิคการตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3. หลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน) ประเด็นวิชา ประกอบด้วย

- 3.1 ฐานการเรียนรู้ เพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความคุ้นเคย หาคความคาดหวัง ทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมเครื่อง่าย และกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน
- 3.2 การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครื่อง่ายเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 3.3 การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จเป็นการเรียนรู้จากองค์ความรู้ และประสบการณ์จริงของกลุ่มที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จ
- 3.4 การบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่าย

ทั้งนี้ การฝึกอบรมทุกหลักสูตรจะมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมและ
ผู้ผ่านการประเมินจะได้รับประกาศนียบัตรจากกรมการพัฒนาชุมชน

หลักสูตร กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หลักการและแนวคิดสำคัญของหลักสูตร

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำคัญในชุมชนที่ให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งนอกจากกิจกรรมการออมและการกู้ยืมแล้ว กลุ่มที่มีความพร้อมหรือมีเงินทุนเพียงพอได้ขยายให้มีการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิก หรือเป็นการแก้ไขปัญหของชุมชน รวมทั้งเป็นการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกของกลุ่ม และชุมชน ทั้งนี้ กิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน) เป็นการลงทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการดำเนินธุรกิจ จะแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด สานตากผลผลิต ยุ้งฉาง โรงสีข้าว บิมน้ำมัน การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น

ปัจจุบันมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวนมากที่ยังไม่สามารถจัดตั้งกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือจัดตั้งแล้ว แต่การบริหารจัดการยังไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การให้คณะกรรมการ “เพื่อนสอนเพื่อน” จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้งกิจกรรมเครื่อง่ายขึ้น และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทัศนะ ในการบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่ายให้ประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์แก่สมาชิกและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ ประสบการณ์ไปปรับใช้ในการจัดตั้งและบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเอง

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

1. ปรับฐานการเรียนรู้
2. การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครื่อง่าย
3. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ
4. การบริหารจัดการกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ

กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สถานที่ดำเนินการ

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เนื้อหาประกอบหลักสูตร
กิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน)
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดย ศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อธิการบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง ณ ตำบลวังนุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2517 และเมื่อวันที่ 6 มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิด ของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียน และ สิ้นเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีกาช่วยเหลือ เกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย

แนวคิด

แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนโดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการ ประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไร เป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สวัสดิการตลาด เป็นการรวมตัวกันซื้อ รวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคและปัจจัยการผลิตได้

หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดย ประชาชนและเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม
2. การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 2 ประการของชุมชน คือ ความซื่อสัตย์ และ ความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีเงินทุนของชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพา แหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน
3. หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ
4. หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่มทุกคนจะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหวและตรวจสอบ ซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม 5 ประการ

เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุนทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเพื่อพัฒนาสังคมโดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือ เอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี 5 ประการ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อกัน

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อถูกเงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

2. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่กัน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการ ผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

3. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ ดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้ อย่างมีพลัง

4. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง ความรู้สึกร่วมภายในใจของเพื่อนสมาชิก ที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำพูดที่ดี เช่น การให้กำลังใจแก่คน-กรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

5. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. จำนวนเงินสัจจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออมตามศักยภาพพอสมควร โดยมุ่งเน้น ความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีปิดบัญชีขงกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. การส่งเงินสัจจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามวัน เวลา และสถานที่ ๆ กลุ่มกำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวบรวมเงินสัจจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใน3วันทำการ
3. ห้ามมิให้ส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สัจจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ
4. การรับเงินสัจจะสะสมหรือรับชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้คณะกรรมการรวบรวมเงินดังกล่าวเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใน 3 วันทำการ เมื่อมีสมาชิกยื่นขอกู้เงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิกกู้โดยไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้
5. การดำเนินธุรกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกประเภทให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง
6. ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (15% ต่อปี)
7. ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารคน บริหารเงินทุน และบริหารกิจกรรมกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 3 ประเภท คือ

- 1.สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบลทุกเพศ ทุกวัย ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 2.สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 3.สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ักษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทนตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

การสมัครเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอเป็นสมาชิก ณ ที่ทำการกลุ่ม
2. เงื่อนไขการรับสมัครเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

การสิ้นสุดการเป็นสมาชิก

1. ตาย
2. ลาออก
3. ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
4. ที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด

บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

1. รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม
2. รู้ที่จะเลือกคนดีเป็นกรรมการ
3. รู้กติกาและรู้ที่จะปฏิบัติตาม
4. รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ
5. รู้กิจกรรมและการดำเนินงานของคณะกรรมการ
6. รู้วิธีการตรวจสอบ

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วยคณะกรรมการ 4 คณะ แต่ละคณะไม่ควรน้อยกว่า 3 คน โดยวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละไม่เกิน 4 ปี

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

1. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่
 - กำหนดระเบียบข้อบังคับ
 - จัดทำบัญชีและทะเบียนเอกสารต่าง ๆ
 - บริหารงานของกลุ่ม
2. คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่
 - พิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิก
 - ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 - เร่งรัดการส่งคืนเงินกู้ กรณีสมาชิกผิดสัญญา
 - เยี่ยมเยียน/ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่สมาชิก

3. คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่

- ตรวจสอบบัญชี
- ตรวจสอบทะเบียนเอกสาร
- ตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม

4. คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่

- ชักชวนผู้สนใจสมัครใจเป็นสมาชิกกลุ่ม
- เสริมสร้างความเข้าใจในหลักการกลุ่ม
- เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของคณะกรรมการ

1. มีนโยบาย โครงการ/กิจกรรมและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีการบริหารเชิงธุรกิจ
4. ส่งเสริม ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิก
5. มีการประชุมสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
6. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
7. มีแผนการติดตาม/ ตรวจสอบ และประเมินผล

การกำหนดกติกาหรือข้อบังคับ

1. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการประชุมใหญ่
2. ทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน
3. ทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด
4. ปรับปรุงแก้ไขโดยการประชุมใหญ่ประจำปี

การบริหารเงินทุน

แหล่งที่มาของเงินทุน

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจได้มาจากเงินต่าง ๆ ดังนี้

1. เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา
2. เงินสะสมจะสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือน เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินคืนเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล
3. เงินสะสมจะสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนไปใช้ได้ตามความจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามระดับกลุ่ม

4. เงินอุดหนุน กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ
5. เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน เช่น ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ
6. รายได้อื่น ๆ เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

ประเภทของเงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เงินทุนดำเนินการ เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิต การตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว โรงสี บิมน้ำมัน เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก เงินที่รับฝาก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออก จะต้องคืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น
2. เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุด ดินสอ ปากกา อุปกรณ์สำนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการประสานงานต่าง ๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัครค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการ

ทั้งนี้ การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร แยกเป็น 2 บัญชี คือ

1. บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสะสมของสมาชิกและเงินบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม
2. บัญชีเผื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ ค่าบริการต่าง ๆ

การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่ม

กรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต นำเงินสะสมสะสมเงินชำระคืนเงินกู้หรือเงินรับอื่น ๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน “นำฝากธนาคารก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม” ซึ่งแนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าบัญชีธนาคาร ทุกครั้งที่มีการรับเงิน - จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

1. ป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสะสมแล้วให้เหรียญกษาปณ์หรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสียหายที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และสมาชิกกว่าจะได้เงินคืนต้องมีการฟ้องร้อง การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร จึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

2. สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี เพราะถ้านำเงินสะสมที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกรายการในระบบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

การบริหารกิจกรรมกลุ่ม

การบริหารกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและใช้คุณธรรม 5 ประการ เป็นสำคัญ ดังนี้

1. ทำงานในรูปคณะกรรมการ โดยสมาชิกเลือกตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการบริหารกลุ่ม
2. สมาชิกร่วมกันกำหนดระเบียบ ข้อบังคับและสมาชิกต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
3. มีการจัดทำบัญชี ทะเบียน เอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
4. มีการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างโปร่งใส
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

1. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงินค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงินค่าหุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสะสมสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น

2. การดำเนินธุรกิจ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยังอาจมีน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ย ชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนประกอบอาชีพและใช้ศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

3. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ ฯลฯ

4. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุนให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน

การกู้ยืมเงินของสมาชิก

1. จำนวนเงินกู้ยืม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และให้กู้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น
2. ให้ผู้กู้ยื่นคำขอกู้ตามแบบที่กลุ่มกำหนดต่อคณะกรรมการเงินกู้ ณ ที่ทำการกลุ่มตามวัน เวลา ที่กำหนด
3. ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ทำสัญญาเงินกู้กับกลุ่ม จำนวน 3 ฉบับ โดยเก็บไว้ที่คณะกรรมการ 1 ฉบับ ผู้กู้ 1 ฉบับ และผู้ค้ำประกันเงินกู้ 1 ฉบับ
4. การค้ำประกันเงินกู้ ผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น จำนวนผู้ค้ำประกันให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
5. การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี) สำหรับอัตราค่าปรับกรณีผิดสัญญาเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
6. คณะกรรมการต้องทำทะเบียนคุมเงินกู้ และทะเบียนคุมลูกหนี้ ให้เป็นปัจจุบัน
7. การรับคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการนำฝากธนาคาร ภายใน 3 วันทำการ

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม มีความสำคัญต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสมาชิกมาก เพราะเป็นการกำหนดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มฯ ที่จะจัดสรรผลกำไรจากผลการดำเนินงานของกลุ่มที่ได้รับในแต่ละปีให้กับสมาชิกในอัตราเท่าไร นอกจากนี้ การจัดสรรผลกำไรเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่มด้วย ทั้งนี้ การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของกลุ่มควรประกอบด้วย

- จัดสรรเป็นทุนสำรองของกลุ่ม เงินส่วนนี้เป็นเงินทุนโดยรวมของกลุ่ม จะนำออกมาใช้ได้ต้องผ่านมติที่ประชุมของกลุ่ม
- จัดสรรเป็นทุนสวัสดิการหรือสาธารณะ กลุ่มสะสมไว้สำหรับใช้จ่ายเพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและใช้เป็นสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชน
- จัดสรรเป็นทุนขยายงานของกลุ่ม การใช้ทุนประเภทนี้ต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุม
- จัดสรรเป็นเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก แบ่งตามสัดส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งสมาชิกผู้กู้แต่ละคนจ่ายให้แก่กลุ่มในระหว่างปีบัญชี
- จัดสรรเงินปันผล แบ่งให้สมาชิกตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชี
- จัดสรรเป็นทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล เพื่อรักษาระดับอัตราเงินปันผล ซึ่งจะถอนออกมาใช้ โดยมติดังของที่ประชุมใหญ่สามัญเพื่อจ่ายสมทบเป็นเงินปันผลตามหุ้น
- จัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนกรรมการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมติที่ประชุมสามัญ

ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ทำความเข้าใจกับธนาคารแห่งประเทศไทย ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำผิด พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522, พ.ศ. 2551 โดยมีข้อห้ามดังนี้

- 1.ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มฯ
- 2.ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มฯกู้เงิน
- 3.ห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครื่อง่าย

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง ณ ตำบลวังมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ 6 มีนาคม 2517 และเมื่อวันที่ 6 มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิด ของสหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการรับฟังความคิดเห็นของเสียส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และสำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสั่งจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ในหลาย ๆ มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน)

หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือการลงทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อันประกอบด้วย กิจกรรมทางการผลิต กิจกรรมทางการขายผลผลิต กิจกรรมการซื้อ -ขาย การบริการ และการบริโภคของชุมชน จะเห็นได้ว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีความเข้มแข็งจะสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองและสามารถขยายการลงทุนหรือขยายกิจการ โดยอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น ขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้กิจกรรมเครือข่ายประสบความสำเร็จ ควรมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ค้นหาความต้องการของตลาด

การจะดำเนินกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มจะต้องทราบความต้องการสินค้าและบริการของสมาชิกและคนในชุมชน ความได้เปรียบทางด้านการผลิต หรือการแข่งขันเพราะชุมชนแต่ละพื้นที่มีความได้เปรียบทางการขายที่ต่างกัน นั่นคือกลุ่มควรตระหนักว่าจะนำทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่มาผลิตสินค้าอะไร เพื่อตอบสนองความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มและชุมชนได้มากที่สุด

2. เลือกวิธีการผลิตสินค้าหรือบริการที่เหมาะสม

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายจะต้องทราบว่าผู้ที่มีผลผลิตมีใครบ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมีใครบ้าง จึงควรให้ผู้ที่มีความสามารถนี้เป็นผู้ลงมือผลิต ให้คำแนะนำในการผลิต และยังให้พึ่งพาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น หน่วยงานราชการ สถาบันวิชาการต่าง ๆ นอกจากนี้ ในการผลิตที่เหมาะสมของธุรกิจ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยการผลิต อันประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน และทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน และผู้ประกอบการ

3. ใครคือกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายจะต้องทราบว่าควรขายสินค้าให้กับใคร และลูกค้าจะซื้อสินค้าของเราได้อย่างไรซึ่งลูกค้าอาจแบ่งเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือลูกค้าในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขึ้นอยู่กับตัวสินค้าและความต้องการสินค้า จะเป็นตัวกำหนด เช่นกรณีผ้าก๊อกระบาย ลูกค้าเป็นคนนอกชุมชนกรณีขี้น้ำมันลูกค้าจะเป็นสมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน สำหรับการเข้าถึงลูกค้านั้น สามารถแบ่งลูกค้าออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วยลูกค้าปลีกคือลูกค้ารายย่อยที่ซื้อสินค้าเพื่อนำไปบริโภคเอง และลูกค้าส่งคือลูกค้าที่ซื้อสินค้าในปริมาณมากเพื่อนำไปขายต่อ

4. กำหนดรูปแบบที่เหมาะสม

รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย แบ่งเป็น

- กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ คือ ไม่มีการจดทะเบียนตามกฎหมายใด ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน แต่ไม่สามารถทำนิติกรรมในนามของกลุ่มได้ ข้อเสียของกลุ่มดังกล่าวคือระดมทุนได้น้อย ข้อดีคือการบริหารงานภายในกลุ่มมีความคล่องตัวเนื่องจากสมาชิกบริหารงานภายในกลุ่ม
- กลุ่มที่เป็นทางการ คือ กลุ่มที่มีการจดทะเบียนตามกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ เช่นวิสาหกิจชุมชน ข้อเสียคือการบริหารงานมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและมีความล่าช้า ส่วนข้อดีคือการระดมทุนสามารถทำได้รวดเร็ว

ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จ ของการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน)

1. ความเข้าใจของสมาชิก สมาชิกจะต้องเข้าใจในความแตกต่าง ขอบเขต และข้อจำกัดของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย
2. ความต้องการและเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย ซึ่งบางกลุ่มอาจดำเนินกิจกรรมเครือข่ายพอได้กำไรแค่พออยู่พอกินหรือสามารถแก้ปัญหาให้กับสมาชิก เช่นกิจกรรมเครือข่ายเกี่ยวกับการเกษตรหรือปศุสัตว์ บางกลุ่มอาจมีเป้าหมายคือกำไร เพื่อนำผลกำไรมายกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน
3. เงินทุน เพราะเงินทุนเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสำเร็จของกิจกรรมเครือข่าย ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย ควรเริ่มจากกิจการเล็กไปใหญ่ ค่อยๆ สะสมเงินทุนจากสมาชิกเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจ
4. ทรัพยากรบุคคล ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องมีความรู้ ความสามารถทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการสมัยใหม่ ทั้งนี้ต้องเป็นคนที่รักงานในชุมชน ซองานท้าทาย มีความเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทนมากเกินไป
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกและชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดตั้งกิจกรรมเครือข่าย ถ้าสมาชิกไม่ร่วมมือการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยที่สมาชิกควรมี 4 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ

การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดตั้งกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ธุรกิจชุมชน) เป็นการลงทุนดำเนินกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ดังนั้นการจัดตั้งกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบด้าน ซึ่งมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

1. เหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง

ควรพิจารณาแยกเป็นข้อๆ เพื่อให้มองภาพชัดเจน เข้าใจง่าย

ตัวอย่าง กรณีกู้ยืมเงินมีเหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง ดังนี้

- (1) สมาชิกขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- (2) ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ สำหรับแก้ไขปัญหาค่ามติดอรั้นที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน หรือปลดปล่อยหนี้สิน
- (3) ครัวเรือนสมาชิกมีหนี้สินซ้ำซ้อน
- (4) ชุมชนยังขาดทักษะการบริหารจัดการเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่าง กรณีโรงสีข้าว มีเหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง ดังนี้

- (1) ถูกตราค่าจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้ชาวนายข้าวเปลือกราคาถูกลง แต่ต้องซื้อข้าวสารราคาแพง
- (2) ในพื้นที่ห่างไกล ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งข้าวไปโรงสี
- (3) ถูกเอารัดเอาเปรียบจากโรงสีเอกชน

2. ประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ

ตัวอย่าง กรณีกู้ยืมเงินมีประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ดังนี้

- (1) มีแหล่งเงินทุนภายในชุมชนให้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของครัวเรือน โดยยึดหลักความไว้วางใจ
- (2) สร้างวินัยการเงินเพื่อลดปัญหาหนี้สินซ้ำซ้อนของครัวเรือน
- (3) ส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมให้ชุมชนได้ช่วยเหลือกันเอง โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

ตัวอย่าง กรณีโรงสีข้าวมีประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ดังนี้

- (1) แก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาข้าว
- (2) ลดการะค่างขนส่งข้าวไปโรงสี
- (3) ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลงได้ปริมาณข้าวตามจริง
- (4) เกษตรกรมีข้าวสารบริโภค ขาย ในชุมชน
- (5) มีการบริการอำนวยความสะดวกในการสีข้าวให้สมาชิกและชุมชน
- (6) มีการซื้อข้าวเปลือกมาสีเพื่อการจำหน่ายผลผลิตและแจกจ่ายผู้มีรายได้น้อย
- (7) มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมเชิงคุณธรรม
- (8) มีแหล่งรับซื้อข้าวปลอดภัยในชุมชน

3. ประเด็นขั้นตอนการจัดตั้ง

ควรพิจารณาแยกเป็นข้อ ๆ เพื่อให้มองเห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่าย เริ่มตั้งแต่สภาพก่อนจัดตั้ง จนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่าง กรณีโรงสีข้าวมีขั้นตอนการจัดตั้ง ดังนี้

- (1) ประชุมประชาคม ราษฎรในชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลในชุมชน
- (2) จัดตั้งกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จัดหางบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โดยขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน
- (3) เลือกคณะกรรมการบริหาร
- (4) จัดทำระเบียบข้อบังคับของโรงสี
- (5) เตรียมประสานงาน ดำเนินการ ด้านการจัดเตรียมความพร้อม
- (6) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสีข้าว และเทคนิคการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ ทำการเชื่อมโยงกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง

ตัวอย่าง กรณียุ่งวาง มีขั้นตอนการจัดตั้ง ดังนี้

- (1) ประชุมประชาคม ราษฎรในชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลในชุมชน
- (2) จัดตั้งกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จัดหางบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โดยขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน
- (3) เลือกคณะกรรมการบริหาร
- (4) จัดทำระเบียบข้อบังคับของยุ่งวาง
- (5) เตรียมประสานงาน ดำเนินการ ด้านการจัดเตรียมความพร้อม
- (6) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานยุ่งวาง และเทคนิคการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีประสิทธิภาพ

4. เงินทุน

ที่มาของเงินทุนตั้งต้น แหล่งเงินทุน จำนวนเงินทุนหมุนเวียน การจัดสรรเงิน เพื่อจัดซื้อ - คัดเลือกสินค้า และวัตถุดิบ

5. โครงสร้างคณะกรรมการและการควบคุมกำกับดูแล

โครงสร้างคณะกรรมการอาจประกอบด้วยคณะกรรมการชุดใหญ่ คณะกรรมการชุดย่อย หรือ คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และแสดงถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย วิธีการลงมติ การชี้ขาด การสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา

ตัวอย่าง กรณีคณะกรรมการบริหารจัดการโรงสีข้าวแบ่งคณะกรรมการบริหารออกเป็น ๕ ฝ่าย ได้แก่

- (1) ฝ่ายการผลิต มีหน้าที่ ติดต่อประสานงานและวางแผนในการผลิตข้าวเปลือก แปรรูปผลผลิต
- (2) ฝ่ายจัดซื้อ มีหน้าที่ วางแผนการจัดซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิก ควบคุมการเบิกจ่ายข้าวเปลือกให้ฝ่ายผลิต
- (3) ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่ วางแผนการตลาด ติดต่อประสานงานกับชุมชนภายนอกและหน่วยงานที่มีความสนใจ ติดต่อลูกค้า ประชาสัมพันธ์ เข้าร่วมประชุมกิจกรรมแสดงสินค้าจัดส่งสินค้า ทั้งขายตรงและขายปลีก ติดต่อกู้ยืมเงิน
- (4) ฝ่ายบัญชี มีหน้าที่ จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ทั้งหมด และควบคุมเรื่องการเงิน จัดสรรเงินผลสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรมให้เป็นไปตามระเบียบ
- (5) ฝ่ายตรวจสอบ มีหน้าที่ ตรวจสอบการเงิน สติ๊กเกอร์สินค้า ตรวจสอบให้กลุ่มดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

6. บุคลากร

วิธีการคัดเลือกบุคลากร ฝึกอบรมทักษะในงาน วิธียึดเหนี่ยวน้ำใจกัน เงินเดือนและค่าตอบแทน จัดการบริหารงานบุคคล ตามหลักระบบอุปถัมภ์หรือระบบคุณวุฒิ

7. ผลผลิต

การจัดเก็บข้อมูลหมวดหมู่สินค้า ระบบเก็บข้อมูลลูกค้า รายการขายสดแต่ละวัน รายการสินค้าคงเหลือ รายการสินค้าขายดี - ไม่ดี รายการควบคุมลูกค้า การตรวจสอบ - ควบคุมคุณภาพ

8. การคำนวณต้นทุน – ผลกำไร – การจัดแบ่งผลกำไร

ตัวอย่าง กรณีการจัดแบ่งผลกำไรของโรงสีข้าว โดยคำนวณเงินจากร้อยละของเงินเฉลี่ยคืนเป็นรายเดือนแก่ผู้ซื้อสินค้าที่เป็นสมาชิก ร้อยละของเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามจำนวนหุ้น หรือเงินปันผลให้สมาชิกกลุ่ม / กองทุนชุมชน ตามจำนวนหุ้น

9. เครื่องจักร

แหล่งซื้อขายเครื่องจักร การติดตั้งและซ่อมบำรุงรักษา

10. ตลาด

วิธีหาตลาดรับซื้อ แหล่งจัดจำหน่าย การกระจายสินค้า วิธีส่งเสริมการขาย – เพิ่มยอดขาย

11. สถานที่ดำเนินการ – จัดจำหน่าย – แหล่งวัตถุดิบ

เหตุผลที่เลือกอาจพิจารณาว่าสถานที่นี้มีข้อได้เปรียบดีกว่าแหล่งอื่นอย่างไร

12. ทะเบียน เอกสารบัญชีและอุปกรณ์ที่จำเป็น

ลักษณะของกิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น กรณีกู้ยืมเงินต้องมีทะเบียนคุมสินค้า คุมลูกหนี้ และคุมเจ้าหนี้ กรณี ศูนย์สาริตการตลาด ต้องมีทะเบียนซื้อสินค้าของสมาชิก บัญชีรับ – จ่ายรายวัน บัญชีเงินสด – บัญชีเงินฝากธนาคาร (ส.) บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.) บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.) งบกำไร – ขาดทุน และงบดุล ซึ่งแต่ละทะเบียน เอกสาร หรืออุปกรณ์ มีวิธีการใช้ประโยชน์และเก็บรักษาแตกต่างกัน และสนับสนุนกันอย่างไรบ้าง

13. เวลาเปิด - ปิดทำการ

เหตุผลที่เลือกช่วงเวลาดังกล่าว

14. ข้อจำกัด

การดำเนินการกิจกรรมภายใต้สถานะ: สภาพแวดล้อม ประชากร ทรัพยากร ลักษณะนิสัย งบประมาณที่มีจำกัด หรือระเบียบกฎหมายที่มีผลบังคับ ซึ่งเป็นข้อจำกัด กลุ่มอมกรทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องพบกับอะไรบ้าง

15. ข้อป้องกันและการแก้ไข

กรณียังไม่เกิดปัญหาแต่เป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาภายหลัง เกิดปัญหาแล้วมีข้อแก้ไขอย่างไรได้ผลดีอย่างไร

16. ข้อที่ควรรู้

จุดสังเกตตรวจจับทุจริตพฤติกรรมส่อทุจริตของผู้เกี่ยวข้องความจำเป็นของหลักทรัพย์ค่าประกัน ค่าเช่าดำเนินการที่เหมาะสม ได้สำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้า หรือความเป็นไปได้ทางธุรกิจหรือไม่

17. เทคนิคการทำงาน

การสื่อความเข้าใจ (ด้วยถ้อยคำ ภาษา เช่น พูด เขียนหรือไม่ใช้ถ้อยคำ เช่น เครื่องหมายและสัญญาณ) วิธีการจูงใจการวินิจฉัยสั่งการ (โดยสมาชิกผู้นำหรือเหตุผล) วิธีดำเนินงานที่ได้ผลดี ลดความผิดพลาด ลดแรงงาน ลดเวลา หรือการจัดร้านค้าให้น่าสนใจ

18. การจัดการความรู้

วิธี/ประสบการณ์ที่ได้จุดค้น และรวบรวมความรู้ จัดหมวดหมู่ สื่อสารถ่ายทอดความรู้แบบรุ่นสู่รุ่น แบบตัวต่อตัว การจัดกิจกรรมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ประยุกต์ใช้ความรู้

19. สรุปประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน

ประเมินสถานการณ์ของกิจกรรมที่ดำเนินการด้วย SWOT Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและศักยภาพ แยกเป็น

- **จุดแข็ง (Strengths)** ปัจจัยภายในที่สนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมอยู่ได้
- **จุดอ่อน (Weaknesses)** สภาพปัญหาภายในที่เกิดขึ้นและยังแก้ไขไม่ได้
- **โอกาส (Opportunities)** ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม
- **อุปสรรค (Threats)** ภัยคุกคามจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมจัดการได้เลย

ตัวอย่างแผนปฏิบัติการ

การดำเนินกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในประเด็น ดังนี้

- 1) ชื่อกิจกรรม
- 2) เหตุผลความจำเป็น สภาพก่อนจัดตั้ง สภาพปัญหา ความต้องการ ทรัพยากรที่มีในพื้นที่
- 3) ระบุความต้องการแก้ปัญหา หรือการดำเนินการกิจ และความสำคัญ
- 4) ระบุความจำเป็นเร่งด่วนและความสำคัญ
- 5) ระบุนโยบาย/แผนงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เกี่ยวข้อง
- 6) วัตถุประสงค์กิจกรรม
- 7) กลุ่มเป้าหมาย
- 8) พื้นที่การดำเนินงาน
- 9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 10) ขั้นตอนการดำเนินงาน

กรณีศึกษากิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน)

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

โรงน้ำดื่มชุมชน

ที่มาของการก่อตั้ง

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีแนวคิดที่จะดำเนินกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น โดยมุ่งเน้นประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน เริ่มจากการสำรวจข้อมูลความต้องการของคนในชุมชน จากมติที่ประชุมพบว่าน้ำดื่มเป็นสิ่งที่คุณบ้านต้องซื้อหาไว้บริโภค และในชุมชนยังไม่มีโรงน้ำดื่ม ทำให้ต้องซื้อหาจากนอกชุมชน ตามร้านค้า ห้างร้าน หรือร้านสะดวกซื้อ เงินในชุมชนไหลออกไปนอกชุมชน หากมีโรงน้ำดื่มของชุมชนเอง นอกจากจะลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำดื่มที่ถูกลงแล้ว เงินจะหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน /ชุมชนด้วย จึงเป็นที่มาของการทำโรงน้ำดื่มชุมชนขึ้น

ขั้นตอน/วิธีการ

1. นำตัวอย่างน้ำไปทดสอบ

กรณีน้ำประปา ให้นำตัวอย่างน้ำไปทดสอบด้านจุลชีววิทยากับกรมวิทยาศาสตร์บริการ เพื่อทดสอบคุณภาพน้ำ โดยภาษาที่ใช้เก็บตัวอย่างต้องสะอาดและได้ผ่านการฆ่าเชื้อ ทำความสะอาดหัวท่อน้ำ โดยเช็ดด้วยผ้าสะอาดหรือสำลีชุบแอลกอฮอล์สำหรับเช็ดแผล แล้วปิดน้ำทิ้งประมาณ 5 นาที เพื่อไล่น้ำที่ค้างอยู่ภายในท่อออกก่อนบรรจุลงขวดเก็บตัวอย่าง ล้างมือให้สะอาด เปิดฝาขวดเก็บตัวอย่างโดยจับเฉพาะด้านบน ห้ามจับด้านในของฝาหรือปากขวด ใส่น้ำลงในขวดสูงระดับไหล่ของขวด อย่าใส่จนน้ำล้นแล้วรีบปิดฝาขวด ตัดแผ่นป้ายที่ข้างขวดเก็บตัวอย่าง ระบุรายละเอียดของตัวอย่าง ดังนี้ ชื่อตัวอย่าง น้ำ สถานที่เก็บ วันเวลาที่เก็บ นำตัวอย่างน้ำส่งเพื่อทดสอบ โดยเร็วที่สุด อย่างช้าไม่เกิน 6 ชั่วโมงหลังเก็บตัวอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากจุลินทรีย์เพิ่มจำนวนตลอดเวลา ในกรณีที่เก็บจากต่างจังหวัด ควรนำขวดตัวอย่างใส่ในถุงพลาสติก รัดปากถุงให้แน่นเพื่อกันน้ำจากภายนอกปนเปื้อนเข้าไป แล้วแช่เย็น ในกระติกน้ำแข็งระหว่างการนำส่งตัวอย่าง

กรณีไม่มีน้ำประปา/น้ำประปาไม่เพียงพอ/น้ำบาดาล ต้องนำน้ำส่งตรวจสอบคุณภาพน้ำตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ และในการพิจารณาอนุญาต ด้วยการเก็บตัวอย่างน้ำจากบ่อน้ำบาดาลที่เจาะใหม่ ให้เก็บในขณะที่ทำการทดสอบปริมาณน้ำ โดยเก็บก่อนทำการหยุดสูบน้ำประมาณ 15 นาที การเก็บตัวอย่างน้ำจากบ่อน้ำบาดาลที่ได้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลแล้ว ให้เก็บหลังจากการเริ่มสูบน้ำใช้ในวันที่จะเก็บตัวอย่างไม่น้อยกว่า 15 นาที ภาชนะที่จะใส่ตัวอย่างน้ำ ต้องเป็นขวดแก้ว หรือขวดพลาสติกที่สะอาด และจะต้องล้างทั้งขวดและฝาด้วยน้ำที่จิบบรรจุเสียก่อนประมาณ 2- 3 ครั้ง แล้วจึงบรรจุตัวอย่างน้ำให้เต็ม ปิดฝาให้แน่น แล้วรีบนำส่งวิเคราะห์ทันที

สถานที่ยื่นคำขอ สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล หรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด, สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 - 12

2. การขออนุญาตสถานที่ผลิตน้ำดื่มและชำระภาชนะโรงเรือน

ติดต่อหน่วยงานท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) ในเรื่องการขออนุญาตสถานที่ผลิตน้ำดื่มและการชำระภาชนะโรงเรือน สถานที่ผลิตโรงน้ำดื่มชุมชน ซึ่งต้องดูสถานที่ตั้งและอาคารผลิต เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ห้องผลิตแยกเป็นสัดส่วน ห้องบรรจุมีความถาวร สะอาด ปลอดภัย หรือไม่ เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การผลิตได้มาตรฐาน ภาชนะบรรจุปลอดภัย เป็นต้น

สถานที่ตั้งอาคารผลิตและบริเวณใกล้เคียงต้องอยู่ในที่ ๆ เหมาะสม ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนกับน้ำบริโภค หรือหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันเพิ่มเติม อาคารผลิตต้องมีผนังทึบ 4 ด้าน การจัดอาคารอย่างน้อยประกอบด้วย

- (1) ห้องติดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ปรับปรุงคุณภาพน้ำต้องมีพื้นลาดเอียง มีทางระบายน้ำ ไม่มีน้ำขัง
- (2) ห้องหรือบริเวณเก็บภาชนะก่อนล้าง ต้องมีพื้นที่แห้ง มีชั้น หรือยกพื้น มีมาตรการป้องกันฝุ่นละออง
- (3) ห้องหรือบริเวณล้างและฆ่าเชื้อภาชนะบรรจุภัณฑ์ ต้องมีพื้นที่ลาดเอียง ไม่มีน้ำขัง และมีทางระบายน้ำ มีระบบจัดแยกภาชนะที่กำลังรอล้าง
- (4) ห้องบรรจุ ต้องมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนอย่างมีประสิทธิภาพ ทางเข้าที่สามารถป้องกันสัตว์ แมลง ไม่เป็นทางเดินไปยังบริเวณอื่น ๆ มีพื้นลาดเอียง ไม่มีน้ำขังและมีทางระบายน้ำ มีโต๊ะและมีแท่นบรรจุ ซึ่งทำความสะอาดง่าย ห้องบรรจุดังกล่าวต้องมีการใช้และปฏิบัติตามจริง
- (5) ห้องเก็บผลิตภัณฑ์ ห้องนี้ต้องมีชั้น หรือยกพื้นรองรับ มีระบบการจัดกิจกรรมเพื่อรองรับน้ำ

สถานที่ติดต่อ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดตำบล ในพื้นที่ที่ดำเนินการ

3. การขออนุญาตหากสถานประกอบการเข้าข่ายโรงงาน (หากเข้าข่ายโรงงาน)

สถานที่ เข้าข่ายโรงงาน สามารถแยกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. โรงงานประเภท 1 มีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต 5 – 20 แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน 20 คน โรงงานประเภทนี้ไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม (โรงงานน้ำดื่มชุมชนส่วนใหญ่อยู่ประเภท 1)
2. โรงงานประเภท 2 มีเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต 20 –50 แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน 50 คน เมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่
3. โรงงานประเภท 3 มีเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตเกิน 50 แรงม้า หรือคนงานเกิน 50 คน หรือ โรงงานประเภท 1 และ 2 ที่มีการใช้ ฝุ่น ฟ้า ฟ้า ฟ้า หรือกลายเป็นเชื้อเพลิงในการผลิต ผู้ประกอบการต้องยื่นขออนุญาตก่อน จึงจะตั้งโรงงานได้

สถานที่ติดต่อ อุตสาหกรรมจังหวัด (หากสถานประกอบการเข้าข่ายโรงงาน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแรงม้าของเครื่องจักร และแรงงานคน) สามารถติดต่ออุตสาหกรรมจังหวัดในพื้นที่ที่ดำเนินการ

4. การขออนุญาตผลิตภัณฑ์ (ขอเครื่องหมาย อย.)

การขออนุญาตผลิตภัณฑ์ (ขอเครื่องหมาย อย.) ต้องส่งตัวอย่างน้ำดื่ม และนำผลวิเคราะห์มายื่นขออนุญาตผลิตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) / สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) (ทั้งนี้ ต้องผ่านบันทึกการตรวจสอบสถานที่ผลิต น้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิท : ต.ส.3 (50))

สถานที่ออกใบอนุญาต (เครื่องหมาย อย.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

5. การเปิดกิจการโรงน้ำดื่มชุมชน

โดยวิธีการให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลงทุน และให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลงทุนร่วมกัน และเป็นผลกำไรคืนแก่สมาชิกทุกปี

6. ผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม (Product)

6.1 น้ำดื่มบรรจุขวด กลุ่มลูกค้าจะเป็นกลุ่มบุคคลทั่วไป หรือคนที่ต้องการน้ำดื่มปริมาณไม่มาก สะดวกแก่การพกพา เหมาะสำหรับการขายตามร้านค้าในชุมชน

6.2 น้ำดื่มบรรจุถัง กลุ่มลูกค้าจะเป็นคนในชุมชนที่ใช้บริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ หรือผู้ประกอบการร้านอาหาร/ร้านค้า เนื่องจากน้ำดื่มบรรจุถังมีราคาถูก และได้ปริมาณมาก

7. ลักษณะที่ดีของน้ำดื่มบรรจุขวด/กึ่ง

7.1 สภาพภายนอกและสภาพภายในของขวด/กึ่งต้องสะอาด บริเวณฝาปิดต้องไม่มีคราบปนเปื้อน ฝาต้องปิดสนิท มีแผ่นพลาสติกห่อหุ้มฝาทันทีหนึ่ง

7.2 ลักษณะของน้ำดื่มต้องใส ไม่มีตะกอน สี กลิ่น รสที่ผิดปกติ

7.3 ฉลากต้องระบุชื่อ ตรายี่ห้อ ที่ตั้งของผู้ผลิต ปริมาตรสุทธิ เลขทะเบียน อย. อย่างชัดเจน

8. การกำหนดราคา

การกำหนดราคาของน้ำดื่ม นั้น ต้องกำหนดจากต้นทุนการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าบรรจุภัณฑ์ ประกอบกับสภาวะทางการตลาด ข้อพึงระวัง ส่วนใหญ่มักจะกำหนดราคาให้ต่ำกว่า กอ่งตลาด เพื่อต้องการหาตลาดให้กับน้ำดื่มและต้องการขายปริมาณมาก บางครั้งอาจส่งผลให้ขาดทุน ต่อเนื่องและดำเนินการได้ไม่นาน

การระดมเงินทุน โดยวิธีให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลงทุน และให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลงทุนร่วมกันและเป็นผลกำไรคืนแก่สมาชิกทุกปี ตัวอย่าง เช่น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลงทุนจำนวน 170,000 บาท

ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ถือหุ้น ๆ ละ 100 บาท

ปีผลคิดเป็นร้อยละ 8 บาท/ปี

หมายเหตุ : การจ่ายเงินปันผลขึ้นอยู่กับผลประกอบการ (ผลกำไรจากการดำเนินงาน)

จอกฎหมาย/พ.ร.บ./ประกาศที่เกี่ยวข้อง

1. พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ และในการพิจารณาอนุญาต

1.1 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 ตามข้อ 3 คุณภาพของน้ำบาดาลที่จะใช้บริโภคได้ ดังนี้

(1) น้ำบาดาลที่จะใช้บริโภคต้องเป็นน้ำที่ได้ผ่านการวิเคราะห์คุณลักษณะจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือส่วนราชการอื่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำ หรือสถาบันที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้ความเห็นชอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนด

1.2 ประกาศกรมทรัพยากรธรณี ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บตัวอย่างน้ำบาดาล

(1) ให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาล เป็นผู้ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำ

(2) การเก็บตัวอย่างน้ำจากบ่อน้ำบาดาลที่เจาะใหม่ ให้เก็บในขณะที่ทำการทดสอบปริมาณน้ำ โดยเก็บก่อนทำการหยุดสูบน้ำประมาณ 15 นาที

(3) การเก็บตัวอย่างน้ำจากบ่อน้ำบาดาลที่ได้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลแล้ว ให้เก็บหลังจากการเริ่มสูบน้ำใช้ในวันที่จะเก็บตัวอย่างไม่น้อยกว่า 15 นาที

(4) ภาชนะที่จะใส่ตัวอย่างน้ำ ต้องเป็นขวดแก้ว หรือขวดพลาสติกที่สะอาด และจะต้องล้างทั้งขวดและฝา ด้วยน้ำที่จะบรรจุเสียก่อนประมาณ 2-3 ครั้ง แล้วจึงบรรจุตัวอย่างน้ำให้เต็ม ปิดฝาให้แน่น แล้วรีบนำส่งวิเคราะห์ทันที

สถานที่ดูงานโรงน้ำดื่มชุมชน : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านยางกระเดา หมู่ที่ 10 ตำบลท่าเมือง อำเภอคอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เบอร์ติดต่อ 08 4616 4886

ที่มาของการก่อตั้ง

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีความต้องการดำเนินกิจกรรมเครื่อง่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น โดยมุ่งเน้นประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน และต้องการให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีผลกำไรให้กับสมาชิกเพิ่มขึ้น จึงกำหนดประชุมสมาชิกขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการของคนในชุมชน จากมติที่ประชุมพบว่าพื้นที่ของชุมชน อยู่ไกลจากสถานที่ให้บริการน้ำมันหลายกิโลเมตร การขับรถเพื่อไปใช้บริการบึงน้ำมันสำหรับรถเล็กนั้น ถือว่าไม่คุ้มค่า และชุมชนเองมีรถเล็กจำนวนมากอีกด้วย ทั้งนี้ รวมไปถึงรถโท รถเกี่ยวข้าว หากในชุมชนมีสถานที่ให้บริการน้ำมันในชุมชน จะช่วยประหยัดรายจ่ายของคนในชุมชนได้มาก เงินในชุมชนใช้จ่ายออกไปนอกชุมชน จะหมุนเวียนกลับมาภายในหมู่บ้าน/ชุมชนด้วย เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน จึงเป็นที่มาของการทำบึงน้ำมันชุมชนขึ้น

ขั้นตอน/วิธีการ

1. การยื่นเอกสารขออนุญาตเปิดปั๊มน้ำมันขนาดเล็กในหมู่บ้าน/ชุมชน

การขออนุญาตเปิดปั๊มน้ำมันชุมชน ต้องพิจารณาว่าเป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่กฎหมายได้กำหนด ให้อยู่ในการกำกับดูแลประเภทใด ซึ่งมีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่

- (1) ประเภทที่ 1 ได้แก่ กิจการที่สามารถประกอบการได้ทันที ตามความประสงค์ของผู้ประกอบการ
- (2) ประเภทที่ 2 ได้แก่ กิจการที่จะประกอบการ ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน
- (3) ประเภทที่ 3 ได้แก่ กิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อนจึงจะประกอบการได้

โดยจะต้องแจ้งการประกอบกิจการต่อสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพื้นที่นั้น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล เป็นต้น

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกิจที่ได้รับบริการถ่ายโอนจากกรมธุรกิจพลังงานตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงพ.ศ. 2542 โดยมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราการรับแจ้งและการอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับกิจการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งการเปิดปั๊มน้ำมันชุมชนจะอยู่ในกิจการควบคุมประเภทที่ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับแจ้งการประกอบกิจการและการตรวจตราสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงของกิจการควบคุมประเภทที่ 2 ได้แก่ โรงงานขนาดเล็กหรือสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเพื่อการเกษตร ปิบบังลอยดีเซลริมทางขนาดเล็ก บิบบลอดแก้วมือหมุน และสถานที่บริการน้ำมันขนาดเล็ก ซึ่งเป็นกิจการที่ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการได้ โดยจะต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (พนักงานเจ้าหน้าที่หมายความว่า วิศวกรของกรมธุรกิจพลังงานหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ ฯ) ทราบก่อน และจะต้องปฏิบัติตามวิธีการและขั้นตอนในการรับแจ้งการประกอบกิจการ ดังนี้

- 1) ยื่นเอกสาร สว.น.1 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ตรวจสอบเอกสารและออกใบรับแจ้ง สว.น.2
- 3) ตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2
- 4) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2 ให้ดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ (1) – (3)

2. ลักษณะและความปลอดภัยของการเปิดบิมน้ำมันชุมชน

รายละเอียดความปลอดภัยและการป้องกันอัคคีภัยกิจการควบคุมประเภทที่ 2 บิมน้ำมันชุมชนห้ามเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก การเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลางหรือไวไฟน้อย มีบริเวณชัดเจน ไม่ติดกับอาคารพักอาศัย ทางเข้าออกสถานีบริการต้องเป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ให้เชื่อมทางจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเส้นทางสายนั้น บริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องจัดให้มีก่อกหรือรางระบายน้ำพร้อมบ่อพักน้ำให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลมีความสะอาดเรียบร้อย การป้องกันและระงับอัคคีภัยบริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ให้ติดตั้งเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้งหรือน้ำยาดับเพลิงขนาดบรรจุ 6.80 กิโลกรัม จำนวน 1 เครื่อง บริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง (ทั้งนี้ สามารถทราบรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ตั้งบิมน้ำมันชุมชน)

3. การขออนุญาตจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิง

ซึ่งการยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีความปลอดภัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 กล่าวคือ ตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงต้องตั้งห่างจากเตาไฟหรือที่ทำการหุงต้มและแนวเขตสถานีบริการอย่างน้อย 3 เมตร โดยรอบต้องมีรัยในปริมาณไม่น้อยกว่า 200 ลิตร เก็บไว้ในบริเวณใกล้กับน้ำมันเชิงเพลิง และสามารถนำมาใช้งานได้สะดวกตลอดเวลา และต้องมีถังดับเพลิงเคมีแห้ง หรือน้ำยาดับเพลิงขนาดบรรจุ 6.80 กิโลกรัม และเป็นชนิดที่ดับเพลิงอันเกิดจากน้ำมันเชื้อเพลิงโดยเฉพาะ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ถัง เพื่อเตรียมไว้สำหรับดับเพลิงและผู้ประกอบกิจการต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิในที่ดินที่ตั้งสถานีบริการ และต้องไม่อยู่ในเขตห้ามประกอบกิจการ ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

ชนิดน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการประกอบกิจการมี 3 ชนิด คือ

- 1) ชนิดไวไฟน้อย มีจุดความไวตั้งแต่ 60 องศาเซลเซียสขึ้นไป ได้แก่ น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ
- 2) ชนิดไวไฟปานกลาง มีจุดความไวระหว่าง 37.8 - 60 องศาเซลเซียส ได้แก่ น้ำมันก๊าด น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับ เครื่องบิน
- 3) ชนิดไวไฟมาก มีจุดความไวต่ำกว่า 37.8 องศาเซลเซียส ได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันปิโตรเลียมดิบ ฯลฯ

ภาชนะที่ใช้บรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง มี 5 ประเภท คือ

- 1) วดน้ำมันเชื้อเพลิงทำด้วยแก้วความจุ 0.5 - 1.0 ลิตร
- 2) ครอบง้ำมันเชื้อเพลิงทำด้วยพลาสติกหรือเหล็กเคลือบดีบุก จำนวนความจุไม่เกิน 20 ลิตร
- 3) ถังน้ำมันเชื้อเพลิง ทำด้วยพลาสติกหรือเหล็กความสูงไม่เกิน 227 ลิตร
- 4) ถังน้ำมันเก็บเชื้อเพลิง ทำด้วยเหล็กความจุเกินกว่า 227 ลิตร ขึ้นไป
- 5) ถังขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง ทำด้วยเหล็ก อลูมิเนียม อลลอย ไม่จำกัดปริมาณ

สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับปั้มน้ำมันชุมชน สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงคือ การเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดโวลไพมาคมีปริมาณ 40 ลิตรแต่ไม่เกิน 454 ลิตร หรือชนิดโวลไพปานกลางมีปริมาณเกิน 227 ลิตรแต่ไม่เกิน 1,000 ลิตร หรือชนิดโวลไพน้อยมีปริมาณเกิน 454 ลิตร แต่ไม่เกิน 15,000 ลิตร

การระดมเงินทุน โดยวิธีการให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลงทุน และให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลงหุ้นร่วมกัน และเป็นผลกำไรคืนแก่สมาชิกทุกปี ตัวอย่าง เช่น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลงหุ้นจำนวน 50,000 บาท

ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ถือหุ้น ๆ ละ 100 บาท (ไม่เกินคนละ 10,000 บาท)

ปันผลคิดเป็นร้อยละ 2 บาท/ปี (สำหรับผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ)

คืนให้สมาชิกที่ลงทุน 20% คิดเป็น 10 บาท/ปี (เฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง ๆ ละ 5 บาท)

(ให้หลักการสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนรู้จักเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน)

หมายเหตุ : การจ่ายเงินปันผลขึ้นอยู่กับผลประกอบการ (ผลกำไรจากการดำเนินงาน)

ข้อตกลงหมาย/พ.ร.บ./ประกาศที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

2. มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการค้า้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

สถานที่ดูงานปั้มน้ำมันชุมชน : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านยางกระเดา หมู่ที่ 10 ตำบลท่าเมือง อำเภอคอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เบอร์ติดต่อ 08 4616 4886

ธนาคารขยะ

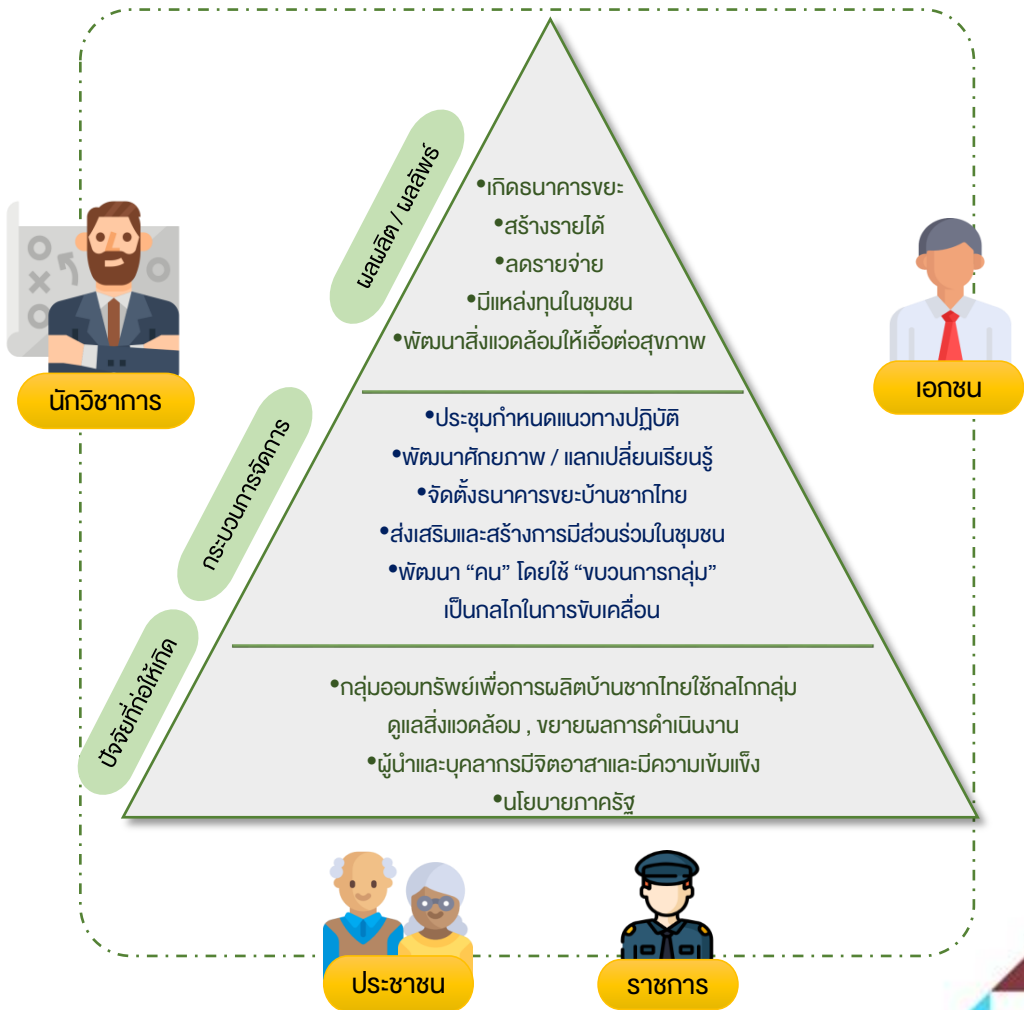

ที่มาของการก่อตั้ง

“จะแก้ปัญหาขยะ ต้องแก้ที่คน” หมู่ที่ 4 บ้านชากไทย ตำบลชากไทย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีครัวเรือนทั้งสิ้น 199 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ของตนเอง จากเดิมที่ขยะจะถูกทิ้งและถูกจัดการในพื้นที่ของแต่ละครัวเรือนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเผา การฝัง รวมถึงการทิ้งไว้เพื่อรอรถมารับซื้อ จนกระทั่งมีการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลชากไทย เป็นเทศบาลตำบลชากไทย และในปี 2554 มีการซื้อรถเก็บขยะเพื่อดำเนินการเก็บขยะในตำบล จึงทำให้วิถีการจัดการขยะในชุมชนเปลี่ยนไป โดยอางขยะที่เดิมเคยจัดการเองแต่ต้นทางของแต่ละครัวเรือนถูกนำมาทิ้งในถังขยะเพื่อให้ท้องถิ่นมาเก็บและนำไปจัดการต่อไป

หมู่ที่ 4 บ้านชากไทย มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2541 มีกิจกรรมที่สมาชิกต้องมาส่งเงินออม และชำระเงินกู้ทุกวันที่ 9 ของเดือน ประกอบกับคณะกรรมการต้องการต่อยอดขยายผลการดำเนินงาน / กิจกรรมของกลุ่มฯ คณะกรรมการกลุ่มฯ มีแนวคิดบริหารจัดการขยะในชุมชน โดยการบูรณาการให้เข้ากับกิจกรรมการส่งเงินฝากสัจจะของสมาชิก จึงได้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะบ้านชากไทย ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2558 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักคิดแยกแยะก่อนถึง และสร้างเครื่อง่ายการจัดการขยะในชุมชน
2. เพื่อพัฒนาคน โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ใช้ธนาคารขยะเป็นเครื่องมือ
3. เพื่อพัฒนาสังคม สร้างการมีส่วนร่วม การยอมรับกฎ กติกา
4. เพื่อส่งเสริมการออม โดยสมาชิกนำขยะมาขาย และสมาชิกสามารถนำเงินจากการขายขยะไปฝากเงินถึงจะสะสมทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารขยะ (อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ3)
5. เพื่อการดูแลสิ่งแวดล้อม การทำงานเพื่อสังคม
6. เพื่อสร้างสุขอนามัย พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้อี้อต่อสุขภาพ

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมคณะกรรมการกลุ่ม เพื่อตกลงทิศทางความคิด การกำหนดเป้าหมายร่วม
- 2) แบ่งบทบาทหน้าที่คณะกรรมการธนาคารขยะ ดังนี้ - ผู้จัดการธนาคารขยะ - ฝ่ายบัญชี - ฝ่ายคิดแยก
รับซื้อ - ฝ่ายขาย
- 3) ประสานงานแหล่งรับซื้อขยะ (วงษ์พานิช) เพื่อนำขยะไปขาย และขอราคารับซื้อล่วงหน้า
- 4) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต/ ประชาชนในชุมชน ได้ทราบว่าจะมีการจัดตั้ง
ธนาคารขยะ
- 5) นำคณะกรรมการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะ การคิดแยกขยะ กับพื้นที่ที่มีการ
ดำเนินงานจัดตั้งธนาคารขยะมาก่อน
- 6) อบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการการคิดแยกขยะให้กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ครัวเรือน
เป้าหมาย)
- 7) รับสมัครสมาชิกธนาคารขยะ
- 8) รับซื้อขยะ ทุกวันที่ 9 ของทุกเดือน โดยมีเงื่อนไขขยะที่นำมาขายต้องเป็นขยะที่คิดแยกแล้วเท่านั้น และขยะ
อันตรายแลกไว้
- 9) ทบทวนการทำงาน และวางแผนการดำเนินงาน ทุกปี โดยการประชุม / การศึกษาดูงานร่วมกันของ
คณะกรรมการและสมาชิกธนาคารขยะ
- 10) การสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกธนาคารขยะ เช่น การแจกของรางวัลสมาชิกที่นำขยะมาขายในปีนั้น ๆ
การแจกสื่อทิมเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นทีมเดียวกัน

การดำเนินงานของธนาคารขยะบ้านชาวกไทยบริหารจัดการภายใต้แนวทางการบูรณาการ
การทำงานกับกลุ่ม/องค์กรที่อยู่ในชุมชนภายใต้แนวคิด การบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร โดยมีกิจกรรม
ที่หลากหลาย เช่น ผลิตวัสดุสร้างจิตสำนึก อบรมการคิดแยกขยะ การทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากเศษอาหาร
ในครัวเรือน ลดการใช้ถุงพลาสติก การรีไซเคิล เป็นต้น มีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1) การรับซื้อขยะ โดยผู้ที่ให้นำมาขายต้องสมัครเป็นสมาชิกและต้องคิดแยกขยะแต่ละประเภทมาให้
เรียบร้อย จะมีการรับซื้อในราคาที่สูงกว่าการรับซื้อทั่วไป

2) ลดการใช้ถุงพลาสติก โดยทำกิจกรรมร่วมกับร้านค้าชุมชนบ้านชาวกไทย โดยส่งเสริมและ
รณรงค์ให้นำถุงผ้ามาใช้สินค้า

3) การรีไซเคิล การนำวัสดุที่เหลือใช้มาปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการนำ
กระป๋องน้ำอัดลมมาทำเป็นตะกร้า กระเช้าของขวัญ กล่องใส่กระดาษทิชชู

4) จัดการขยะจากเศษอาหารในครัวเรือน ดังนี้ การทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากขยะเปียก ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
จะมีการรับซื้อโดยกลุ่มเกษตรกรรมยั่งยืน กลุ่มเลี้ยงไส้เดือน (สัมมาชีพ ๑๑)

5) ลดการใช้กระดาษโดยการนำกระดาษค่านที่ดัดกลับมาใช้อีกครั้ง โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน กองทุนสวัสดิการออมวันละบาทบ้านชาวกไทย เป็นต้น

6) สร้างนิสัยการออม ซึ่งถ้าสมาชิกนำขยะมาขายและมีความประสงค์จะฝากเงินไว้ จะได้รับ ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาทต่อปี โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านชาชาวไทย

7) จัดการขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปย์ ภายใต้กิจกรรมขยะแลกไข่ เช่น หลอดไฟฟลูออโรสเซนต์แบบยาว 1 หลอดแลกไข่ 1 ฟอง เป็นต้น

วิธีการระดมเงินทุน

1. ใช้เงินทุนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านชาชาวไทยเป็นทุนตั้งต้นในการรับซื้อขยะแต่หลังจากที่นำขยะไปขายและมีส่วนต่างจากการขายขยะ ก็ใช้เงินทุนของธนาคารขยะในการรับซื้อ

2. เงินที่ขายขยะได้ของสมาชิกที่ฝากไว้กับกลุ่มใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

ทั้งนี้ ธนาคารขยะบ้านชาชาวไทยเป็นการบริหารจัดการที่ไม่ได้มุ่งผลกำไรเป็นเรื่องสำคัญ แต่มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกและคนในชุมชนเรื่องการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ดังนั้น ส่วนต่างที่เกิดจากการขายจึงไม่มากแต่จะให้ราคาการรับซื้อขยะจากสมาชิกในราคาที่สูง

สถานที่ดูงานธนาคารขยะ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านชาชาวไทย (กิจกรรมธนาคารขยะ) เลขที่ 8/3 หมู่ที่ 4 ตำบลชากไทย อำเภอนาเชือกสมุทร จังหวัดฉะเชิงเทรา 22210 โทร 08 9244 1783 E: rewat2057@gmail.com

รายการ	หน่วยขาย / ไข่ (ฟอง)
1. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 1.5 ลิตร	1 ขวด / 1 ฟอง
2. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 1 ลิตร	1 ขวด / 1 ฟอง
3. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 500 มล.	1 ขวด / 1 ฟอง
4. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 250 มล.	1 ขวด / 1 ฟอง
5. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 125 มล.	1 ขวด / 1 ฟอง
6. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 62.5 มล.	1 ขวด / 1 ฟอง
7. ขวดน้ำดื่มพลาสติก ขนาด 31.25 มล.	1 ขวด / 1 ฟอง

ที่มาของการก่อตั้ง

ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิตรูปแบบหนึ่ง ที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งให้ประชาชนในชนบทรวมตัวกัน แสวงหาสินค้าอุปโภค - บริโภค ปัจจัยการผลิตมาจำหน่าย และเป็นอีกกิจกรรมที่ป้องกันการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางที่ส่งผลให้คนในชุมชนซื้อสินค้าแพง หรือขายผลผลิตได้ราคาต่ำกว่าราคาตลาด ศูนย์สาธิตการตลาดดำเนินการในลักษณะ - รวมกันซื้อ - รวมกันขาย สาเหตุที่ทำให้ชื่อว่า “ศูนย์สาธิตการตลาด” เนื่องจากถือว่าเป็นการทดลองปฏิบัติ เรียนรู้ และรับผิดชอบร่วมกัน ของสมาชิกกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิตในการดำเนินการซื้อขายสินค้า ปัจจัยการผลิตในราคายุติธรรม และช่วยแก้ไขปัญหของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกหัดให้สมาชิกกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิต มีความรู้ เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาด ด้านการค้าขายได้
2. เป็นการฝึกหัดการนำเงินทุนที่มีผู้ไปลงทุน เพื่อให้เกิดดอกผลเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิตและประชาชนในหมู่บ้านให้สามารถหาซื้อของใช้ในครอบครัวและอุปกรณ์การประกอบอาชีพได้สะดวกรวดเร็ว และประหยัด
4. ป้องกันการถูกเอาเปรียบที่ต้องซื้อของแพง และขายผลผลิตได้ราคาต่ำของ สมาชิกกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิต และประชาชนทั่วไป
5. ต้องการให้สมาชิกกลุ่มออกรัพย์เพื่อการผลิตที่มีฐานะยากจน มีบทบาทด้านการค้าในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอาจขยายผลไปสู่ระดับอำเภอ จังหวัดได้

รูปแบบ/ลักษณะการดำเนินการ

รวมกันซื้อ - รวมกันขาย คือแนวคิด (Concept) สำคัญของศูนย์สาธิตการตลาด

- เป็นร้านค้าที่สมาชิกเป็นเจ้าของ
- จัดหาสินค้าอุปโภค - บริโภค ปัจจัยการผลิต และป้องกันการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- รวมกันซื้อ - รวมกันขาย
- ผลกำไรปันคืนสู่ชุมชน
- ชื่อ “ศูนย์สาธิตการตลาด” เป็นการทดลองปฏิบัติ เรียนรู้และรับผิดชอบร่วมกัน

รวมกันซื้อ เป็นการจัดหาสินค้าหรือ ความต้องการซื้อของคนในชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาดไปซื้อสินค้ามา ในราคาส่ง แล้วขายสู่ชุมชนในราคายุติธรรม

รวมกันขาย ช่วยกระจายสินค้าชุมชน โดยอาจเป็น สินค้าเกษตรกรรม หรือสินค้าชุมชน จากฝีมือคนในชุมชน มาขายในศูนย์สาธิตการตลาด หรือขายออกสู่ตลาดภายนอก

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ศึกษาถึงความต้องการซื้อและขายสินค้า/ผลผลิตตามความต้องการของผู้บริโภค /ลูกค้า

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้รับจากขั้นที่ 1 เสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อพิจารณาสถานที่จัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด และเลือกประเภทสินค้า จำนวนสินค้า และร้านค้าที่จะเลือกซื้อสินค้า

ขั้นที่ 3 ศึกษาต้นทุนสินค้าแต่ละชนิดที่จะจัดจำหน่ายในศูนย์สาธิตการตลาด

ขั้นที่ 4 แจ้งให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและประชาชนทั่วไปทราบ โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ขั้นที่ 5 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศูนย์สาธิตการตลาดและดำเนินงาน/กิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาด

ขั้นที่ 6 คณะกรรมการจัดการศูนย์สาธิตการตลาด ต้องจัดทำบัญชีการเงินของศูนย์สาธิตการตลาด และรายงานผลการดำเนินงาน ยอดจำหน่ายสินค้า จำนวนสินค้า และประเภทสินค้า ที่คงเหลือในศูนย์สาธิตการตลาดให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทราบความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ

ตัวอย่าง “ป้ายศูนย์สาธิตการตลาด”

ศูนย์สาธิตการตลาดบ้าน.....

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

การควบคุมเงิน

เหรียญกษาปณ์ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเงินของศูนย์สวัสดิการตลาด ทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินให้คณะกรรมการจัดการศูนย์สวัสดิการตลาด และตรวจสอบบัญชีทั้งหมดของศูนย์สวัสดิการตลาด

เงินทุนดำเนินงานรายวัน ให้ผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาดทำเรื่องขออนุมัติจากคณะกรรมการจัดการศูนย์สวัสดิการตลาด เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้ไปขอเบิกจ่ายเงินจาก เหรียญกษาปณ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มาเก็บไว้เพื่อใช้จ่ายได้

จำนวนเงินที่ผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาดเก็บไว้ จะมีจำนวนเท่าไรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนการเก็บรักษาเงินของผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาดนั้น ควรมียะเวลารวบรวม 1 สัปดาห์ คือ ทุกวันสุดสัปดาห์ ผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาดจะต้องนำเงินส่งคืนเหรียญกษาปณ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และขอเบิกเงินจากเหรียญกษาปณ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใหม่ทุกวันจันทร์ หากเห็นว่าไม่สะดวกอาจจะกำหนดระยะเวลา 1 เดือน สำหรับส่งคืนเงิน และขอเบิกเงินจากเหรียญกษาปณ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตก็ได้ แต่คณะกรรมการศูนย์สวัสดิการตลาดจะต้องคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ผลกำไร ในรอบเดือนของศูนย์สวัสดิการตลาดให้นำฝากไว้ในบัญชีฝากประจำซึ่งจะสะสมทรัพย์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนเงินทุนดำเนินการให้นำเข้าฝากในบัญชีสะสมทรัพย์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้สามารถถอนมาใช้ได้ตลอดเวลา

ทุกวันก่อนเปิดบริการศูนย์สวัสดิการตลาด ผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาดจะต้องตรวจสอบยอดสินค้าที่จำหน่ายประจำวัน และสินค้าคงเหลือทุกประเภท แล้วลงบัญชีไว้ เป็นหลักฐาน

การจัดสรรผลกำไร

สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เวลี่ยคืนแก่ผู้ซื้อสินค้าที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นรายเดือน โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประชุมพิจารณาร่วมกันว่าจะเฉลี่ยคืน ที่เปอร์เซ็นต์ของกำไรที่ได้ เช่น คืนร้อยละ 4 บาท สมาชิกซื้อสินค้าไปในรอบเดือนเป็นเงิน 500 บาท ก็เฉลี่ยคืนตามวงเงินที่ซื้อตามที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกำหนด

2. นำกำไรส่วนที่เหลือจากเฉลี่ยคืนให้สมาชิกไปรวมกับกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อจัดสรรเป็นเงินปันผลให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามจำนวนหุ้นที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแต่ละคนมีอยู่ในสมุดสะสมทรัพย์ หักเป็นทุน ขยายงาน ทุนสำรอง และทุนสาธารณะ เป็นต้น

ภาษีศูนย์สาริตการตลาด

ศูนย์สาริตการตลาด คือ ร้านค้าของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นกิจกรรม ร่วมกันซื้อเพื่อแก้ปัญหาซื้อของแพงของสมาชิก และถือเป็นการทดลองทำธุรกิจซื้อขาย จึงให้ชื่อว่า “ศูนย์สาริตการตลาด” ในระยะแรกของทางทดลองจึงได้รับการยกเว้นการ เก็บภาษี ลักษณะ-การดำเนินงานเป็นการซื้อสินค้ามาขาย เงินที่ได้จากการขายจึงเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร และเนื่องจากผู้มีเงินได้ เป็นคนละ บุคคล มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มี กิจกรรมศูนย์สาริตการตลาดจึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้หากมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด

วิธีการระดมเงินทุน

แบบที่ 1 ใช้เงินทุนจากการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มาลงทุนจัดตั้งศูนย์สาริต การตลาด 100%

แบบที่ 2 ระดมทุนใหม่ โดยใช้วิธีลงหุ้นจากผู้สนใจ โดยอาจเป็น แบบปิด คือ รับสมัครจากผู้ที่เป็น สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเท่านั้น หรือแบบเปิด คือ รับสมัครบุคคลทั่วไป จากหลายภาคส่วน เช่น สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนหนึ่ง กลุ่มอาชีพในชุมชน หรือคนในหมู่บ้านอีกส่วนหนึ่ง โดยอาจ กำหนดราคาหุ้น เช่น 100 บาท = 1 หุ้น สมาชิกแต่ละคนถือหุ้นได้ ไม่เกินคนละ 20 หุ้น เป็นต้น

แบบที่ 3 เป็นแบบผสมระหว่างแบบที่ 1 และ 2 เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนำเงินมาลงทุน และเปิดรับสมาชิกเพิ่ม

แบบที่ 4 กู้เงินจากธนาคาร โดยใช้สมุดสัจจะสะสมของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตค้ำประกัน เงินกู้

แนวทางการดำเนินงานศูนย์สาริตการตลาด

➤ ด้านคณะกรรมการ/คนทำงานศูนย์สาริตการตลาด

เนื่องจากศูนย์สาริตการตลาดเป็นกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงไม่มีสมาชิก เฉพาะของศูนย์สาริตการตลาด แต่มีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคน เป็นเจ้าของการดำเนินงาน จึงต้องมีคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำหน้าที่ กำหนดนโยบาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศูนย์สาริตการตลาด
2. คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำหน้าที่การบริหารงาน ศูนย์สาริตการตลาด
3. จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศูนย์สาริตการตลาด ดังนี้

ฝ่ายจัดซื้อ และดูแลสต็อกสินค้า

ดำเนินการจัดซื้อตามความจำเป็น การตรวจสอบการจัดซื้อ ดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสินค้าคงคลัง ตรวจสอบสต็อกสินค้า ทำรายงานและรายการราคาสินค้าแต่ละชนิด รวมไปถึงการรับฟังข้อสังเกตจากฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี ว่าสินค้าใดขายดี เพื่อวางแผนซื้อสินค้านั้นมากขึ้น

ฝ่ายขาย

รู้จักสินค้า ราคาสินค้า รู้ใจลูกค้า ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกค้าได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อ พนักงานขายที่เก่ง ต้องมีเทคนิคการขายที่หลากหลาย ให้ข้อมูลที่ทันสมัย มีใจบริการ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

การสื่อสารกับลูกค้าอย่างเอาใจใส่เป็นเสน่ห์ ที่ทำให้ลูกค้าเดินเข้าร้าน ดังนั้นควรมีฝ่าย ประชาสัมพันธ์ที่หาวิธีดึงลูกค้าให้กักตุนกับศูนย์สาธิตการตลาด กระจายข่าวในช่วงที่มีการจัดโปรโมชั่น และหาลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ฝ่ายบัญชี

ศูนย์สาธิตการตลาดมิติใหม่ต้องจัดทำบัญชี ฝ่ายบัญชีมีหน้าที่บันทึกการขายสินค้าเข้าออก และยอดขาย ในแต่ละวัน การทำบัญชีนั้นสำคัญและจำเป็น เพื่อให้รู้ว่ามีกำไรหรือขาดทุนในแต่ละวัน / เดือนเท่าไร และสินค้าชนิดไหนที่ขายดี ขายไม่ดี ข้อมูลที่ได้ จะสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการลงทุนในอนาคต

4. ให้มีการแต่งตั้งผู้จัดการศูนย์สาธิตการตลาด ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและดำเนินงาน โดยให้แต่งตั้งพนักงานขายสินค้าและพนักงานบัญชีจำนวนเท่าที่จำเป็น

➤ ด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ

การปรับปรุงและพัฒนาศูนย์สาธิตการตลาดให้ทันสมัย ต้องเริ่มต้นจากการบริหารจัดการเชิงธุรกิจที่ดี โดยนำเอาการบริหารจัดการร้านค้าปลีก และการตลาด มาใช้ร่วมกัน ศูนย์สาธิตการตลาดจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และตามให้ทันวิวัฒนาการของการค้าสมัยใหม่ และไม่หยุดนิ่งที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์สาธิตการตลาด ให้มีมาตรฐานการบริหารจัดการเชิงธุรกิจในที่นี้ หมายถึง ประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้า
2. การเลือกสินค้าและบริการ
3. การตั้งราคา
4. การส่งเสริมการขาย (Promotion)

➤ **ด้านการวิเคราะห์ลูกค้า**

ก่อนการเริ่มต้นธุรกิจ การวางแผนให้ดีเป็นสิ่งจำเป็น คณะกรรมการจัดการศูนย์สาธิตการตลาด อาจเริ่มต้นทำความเข้าใจและทำความเข้าใจกับลูกค้า เพื่อวางแผนการขายสินค้าให้ได้ประสิทธิภาพ วิเคราะห์หาโอกาสเพิ่มยอดขาย และตอบสนองความต้องการของลูกค้าในชุมชนได้มากที่สุดด้วย 5 คำถาม ดังนี้

1. ใครคือลูกค้าของเรา?

เราขายสินค้าให้ใคร ข้อมูลอาชีพ อายุ เพศ รสนิยม เป็นแบบไหน เช่น เด็ก นักศึกษา เกษตรกร แม่บ้าน ผู้สูงอายุ เยาวชน นักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. ลูกค้าต้องการอะไร?

ใช้วิธีสังเกต สألรอง และสอบถามจากลูกค้าของเรา ค้นหาว่าสินค้าหรือการบริการแบบไหนที่เขากำลังต้องการ

3. ลูกค้าอยู่ที่ไหน?

บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานที่ที่ลูกค้าชอบไปคือที่ใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์

4. ลูกค้าซื้อช่วงเวลาไหน?

ลูกค้ามาซื้อมากที่สุดในช่วงเวลาไหน ความถี่ในการใช้สินค้า เช่น ที่ครั้งต่อเดือน/สัปดาห์/วัน หรือลูกค้ามาช่วงกลางวัน/ตอนเย็นหลังเลิกงาน เพื่อวางแผนเข้าถึงลูกค้าในจังหวะเวลาที่เหมาะสม

5. จะทำอะไรให้ลูกค้าเก่า/ลูกค้าใหม่ มาซื้อสินค้าเพิ่ม?

สินค้า และบริการแบบใดที่ตอบใจลูกค้า จะส่งเสริมการขายด้วยวิธีไหน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อใดที่จะทำให้เข้าถึงลูกค้าได้มากที่สุด เช่น วิทยุ Line Facebook

➤ **ด้านการเลือกสินค้าและบริการเข้าร้าน**

เมื่อเราทำความเข้าใจลักษณะกลุ่มลูกค้าของเราอย่างดีแล้ว อีกองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ศูนย์สาธิตการตลาดมีลูกค้าเพิ่มขึ้น ยอดขายสูงขึ้น ก็คือ การเลือกสินค้าและบริการ ที่เหมาะกับลักษณะแวดล้อมที่ศูนย์สาธิตการตลาดตั้งอยู่และลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเรามีหลักการเลือกสินค้าแบบง่าย ๆ สำหรับศูนย์สาธิตการตลาดมาฝากกัน ดังนี้

1. **กลุ่มสินค้าหลัก หรือสินค้าพื้นฐาน**

จำเป็นต้องมีขายตลอดเวลา เพราะเป็นสินค้าที่เป็นความต้องการของลูกค้า เป็นตัวดึงให้ลูกค้าเข้าร้าน

1.1 สินค้าบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ได้แก่

- สินค้าสำหรับกลุ่มลูกค้าทั่วไป เช่น ข้าว ซีอิ๊ว น้ำปลา น้ำตาลทราย
- สินค้าอุปโภคภายในบ้าน เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน กระดาษชำระ
- สินค้าอุปโภคส่วนบุคคล เช่น สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน แปรงสีฟัน
- สินค้าอุปโภคอื่น ๆ เช่น เครื่องเขียน ภาชนะในครัวเรือน

1.2 สินค้าบริโภค/อุปโภค ที่ไม่ใช่สินค้าจำเป็น แต่ซื้อเพื่อความพึงพอใจ ได้แก่

- สินค้าบริโภค เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขนมขบเคี้ยว ลูกอม ไอศกรีม
- สินค้าอุปโภค เช่น ไลเซนบำรุงผิว ครีมเปลี่ยนสีผม ของเล่นเด็ก

2. กลุ่มสินค้าใหม่

การหาสินค้าใหม่ๆ มาเติมอยู่เสมอ จะช่วยให้ศูนย์การค้าตลาดดูทันสมัย และมีความเคลื่อนไหวที่สม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยสร้างความประทับใจได้ดี สินค้าใหม่มักหมายถึงที่มีการทำโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ทำให้มีลูกค้าตามถึง ซึ่งควรพิจารณานำมาจำหน่ายที่ร้านในปริมาณที่พอเหมาะก่อน โดยการทำประชาสัมพันธ์ เช่น การติดตั้งป้ายแนะนำสินค้าใหม่ พร้อมทั้งติดตามยอดขายและผลตอบรับจากลูกค้า

3. กลุ่มสินค้าเทศกาล

โดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ควรนำมาจำหน่ายในแต่ละช่วงเทศกาล เช่น กระดาษห่อของขวัญ การ์ดอวยพรในช่วงเทศกาลปีใหม่ รูปเทียน เครื่องสังฆทาน ในช่วงวันสำคัญทางศาสนา น้ำอบ และดินสอพอง ในช่วงวันสงกรานต์ ตุ๊กตาและดอกไม้ในวันวาเลนไทน์ เป็นต้น

4. กลุ่มสินค้าหรือบริการพิเศษ เฉพาะของศูนย์การค้าตลาด

เป็นการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง และเพิ่มความได้เปรียบให้กับศูนย์การค้าตลาด โดยนำสินค้าบางอย่างมาจำหน่ายเพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า เพื่อเพิ่มจำนวนคนเข้าร้าน หรือเพิ่มกลุ่มลูกค้า ใหม่ เช่น สินค้าสมุนไพร ฟ้าอ้อมอนามัยสำหรับผู้ใหญ่ เป็นต้น หรืออาจเป็นการให้บริการรับชำระค่าน้ำ - ค่าไฟ โทรศัพท์ บัตรเครดิต รับถ่ายเอกสาร ส่งพัสดุ ส่งแฟกซ์ บริการตู้ซักผ้า หรือตู้ล้างจาน หยอดเหรียญ บริการเติมเงินโทรศัพท์มือถือ และอื่น ๆ

5. สินค้าที่เป็นปัจจัยการผลิต (เฉพาะศูนย์การค้าตลาดบางแห่งที่มีสินค้าประเภทนี้อยู่แล้ว)

แสวงหาปัจจัยการผลิตที่ตอบใจภรรยาชีพคนในชุมชน โดยเฉพาะเทคโนโลยีหรือเครื่องมือใหม่ ๆ มาจำหน่ายลูกค้าอยู่เสมอ โดยปัจจัยการผลิตในที่นี้ อาจหมายถึง ปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เครื่องมือทางการเกษตร หรือส่วนประกอบ/ส่วนผสมของสินค้าอื่น ๆ นอกเหนือจากสินค้าการเกษตร โดยพิจารณาเลือกปัจจัยการผลิตจากราคา ความต้องการลูกค้า ประสิทธิภาพของสินค้า

6. สินค้าชุมชน หรือสินค้าฝากขายจากคนในพื้นที่

ศูนย์การค้าตลาด สามารถมีส่วนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนได้ ด้วยการรับสินค้าชุมชน มาขาย หรือเปิดพื้นที่ให้ผู้ประกอบการ คนในพื้นที่นำสินค้าของตนมาฝากขาย โดยส่วนมากจะไม่จำกัดสินค้า อุปโภคบริโภคที่มีอยู่ในศูนย์การค้าตลาด ไม่ว่าจะ เป็นสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพ ทั้งของกิน ของใช้ เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น หรือสินค้าจากหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มอาชีพสตรี กลุ่มอาชีพอื่น และ วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่โดยรอบ นอกจากช่วยเพิ่มสีสันให้ศูนย์การค้าตลาดด้วยตัวสินค้าที่มีความน่าสนใจแล้วยังเป็นการส่งเสริมรายได้ของชุมชนอีกด้วย

➤ ด้านกลยุทธ์การกำหนดราคาอย่างมืออาชีพ

ราคา คือปัจจัยแรก ๆ ที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้า หากราคาไม่มาจูงใจ โอกาสที่จะขายสินค้าออก ก็ยากขึ้น การตั้งราคาจึงเป็นอีกกลยุทธ์ในการเรียกลูกค้า เรามาดูเทคนิคการตั้งราคาเลือก ๆ น้อย ๆ ให้เหมาะกับสินค้าแต่ละชนิด และสามารถนำไปสู่การทำกำไรได้สูงสุด (Margin Mixed) กลยุทธ์การตั้งราคาขายให้ตีต่อใจลูกค้าและได้กำไร ทำได้ด้วยวิธี ง่าย ๆ ดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์ราคาสื่อใจ

เลือกสินค้าหลักบางอย่าง มาตั้งราคาให้ถูกกว่าคู่แข่งเล็กน้อย เพื่อดึงดูดลูกค้า และสร้างภาพลักษณ์ให้ลูกค้าว่าศูนย์สาริทธการตลาดของเรายินสินค้าแบบเดียวกันในราคาย่อมเยากว่า เช่น น้ำมันพืช ก๊วยไปขายราคา 30 เราอาจตั้งขาย 28 บาท เป็นต้น กลยุทธ์ราคาสื่อใจอาจทำให้ได้กำไรน้อยลงจากที่ควรจะได้ก็จริง แต่สินค้า ที่ตั้งราคาเช่นนี้ ส่วนมากลูกค้าซื้อในปริมาณที่มาก และส่วนใหญ่เวลาที่ผู้บริโภคมา จับจ่ายก็มักไม่เจาะจงซื้อสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่อาจจะหยิบสินค้าอื่นติดไม้ติดมือไปด้วย เราจึงสามารถทำกำไรจากสินค้าตัวอื่น ๆ ได้อีกด้วย

2. ตั้งราคาขายเป็นเซต (เป็นชุด)

การขายเป็นเซตที่แม้จะมีราคารวมมากกว่า แต่ราคาต่อชิ้นถูกกว่า แคมลูกค้ายังได้ของมากกว่าอีกด้วย การตั้งราคาเพื่อขายของเป็นเซตแบบนี้ บางทีอาจได้กำไรน้อยกว่าขายแยกชิ้นเล็กน้อยแต่สามารถกระตุ้นยอดขายได้แน่นอน เพราะลูกค้าของคุณจะรู้สึก ว่า “คุ้ม” แม้ตอนแรกจะไม่ได้ต้องการสินค้าหลายชิ้นเลยก็ตาม

3. ตั้งราคาสินค้าลงท้ายด้วยเลข 9

ไม่ว่าจะเป็นลงท้ายด้วย 09 หรือ 99 ว่ากันว่าราคานี้มีผลให้ลูกค้ารู้สึกว่ราคานั้น “ถูก” ลง ยิ่งถ้าเป็น 99 บาท แทนที่จะเป็น 100 บาท ลูกค้าจะยิ่งรู้สึกถึงความแตกต่าง เพราะหลักสิบกับหลักหน่วยดูห่างกันมาก กิ่ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ราคาต่างกันเพียง 1 บาทเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลทางจิตวิทยาว่า เลข 9 นั้น มีผลทางจิตวิทยาของลูกค้โดยตรง ถึงแม้ว่าถ้ามีของสองชิ้น ราคา 74 และ 79 ในเวลาเร่งรีบ ลูกค้ายังหยิบสินค้า ราคา 79 อาจจะหยิบไปเพราะความเคยชิน

4. เปรียบเทียบราคาให้ดู

เปรียบเทียบราคาของศูนย์สาริทธการตลาดของเรากับร้านคู่แข่ง ในสินค้าที่เรามั่นใจว่าถูกกว่าจริง ให้ลูกค้าตัดสินใจได้ไวและง่ายขึ้น หรือใช้ร่วมกับการจัดชุด/เซตสินค้า ถ้าหาป้ายมาติดเปรียบเทียบราคาแยกชิ้นกับราคาเซตให้ดูก็จะยิ่งช่วย “ซื้อเป็นชุด ถูกกว่า” ก็เป็นการเปรียบเทียบราคาอีกชนิดหนึ่ง ผู้บริโภคปัจจุบันชอบค้นหาข้อมูล ชอบคำนวณผลต่างกำไร ชอบหาดีลที่ถูกที่สุด เราก็ควร “บริการข้อมูล” เปรียบเทียบราคาจัดให้ลูกค้าเพื่ออำนวยความสะดวก

➤ ด้านการส่งเสริมการขาย

การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หรือที่เรารู้จักกันในชื่อเรียกสั้นๆ ว่า “โปรโมชัน” เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มยอดขายให้ศูนย์สาริทธการตลาดได้

การจัดรายการส่งเสริมการขายถือเป็นอีกกลยุทธ์ที่สำคัญสำหรับศูนย์สาริทธการตลาด เพื่อหาวิธีดึงดูดลูกค้ามาซื้อสินค้าให้มากที่สุด รายการส่งเสริมการขายนั้นสามารถจัดทำได้ ในหลายรูปแบบ และหลายช่วงเวลาแต่ที่สำคัญ คือ ควรเลือกให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อรักษาลูกค้าเก่าที่มีอยู่
2. เพื่อดึงดูดลูกค้าใหม่ๆ ให้เข้าร้าน

3. เพื่อสร้างยอดขาย โดยกระตุ้นให้ยอดขายซื้อต่อครั้งเพิ่มขึ้น หรือจากสินค้า พิเศษช่วงเทศกาล
4. เพื่อทำการประชาสัมพันธ์สินค้าใหม่ที่ร้าน

การส่งเสริมการขาย มีดังนี้

1. **“สื่อโฆษณา”** เป็นการส่งเสริมการขายที่จะช่วยให้ลูกค้ารับรู้ถึงสินค้านั้น ๆ เช่น รับรู้ว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ออกใหม่ สินค้าราคาพิเศษ หรือมีกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับศูนย์สาธิตการตลาด โดยแนวทางในการทำสื่อโฆษณาส่งเสริมการขายก็จะแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1.1 การทำสื่อโฆษณาส่งเสริมการขาย “ภายนอกร้าน” รูปแบบนี้ตัวสื่อต้องมีขนาดใหญ่ติดอยู่หน้าร้าน ให้เห็นชัดเจนสะดุดตาผู้ที่เดินผ่านไปมาหน้าร้าน สามารถยืนอ่านได้สะดวก และคอยนำทางไปยังจุดขายสินค้านั้น ๆ

1.2 การทำสื่อโฆษณาส่งเสริมการขาย “ภายในร้าน” รูปแบบสื่อโฆษณภายในร้าน เป็นจุดดึงดูดสายตา ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ ที่จุดขายทันที การใช้สื่อติดภายในร้านสามารถติดได้หลายจุดภายในร้าน เช่น หน้าเคาน์เตอร์คิดเงิน หรือหน้าชั้นวางสินค้าที่ เราต้องการโปรโมท เป็นต้น ทั้งสองรูปแบบถือเป็นแนวทางการจัดทำสื่อโฆษณาส่งเสริมการขายที่นิยมทำกัน และช่วยเพิ่มโอกาสที่ลูกค้าจะสนใจตัดสินใจซื้อสินค้านั้นจากร้านค้าได้ เป็นตัวช่วยที่จะเพิ่มยอดขายให้ร้านได้ดี

2. **การбинผลลดฮัยคิน** อาจกำหนดเป็นช่วงเวลา เช่น 6 เดือนครั้ง หรือ ปีละ 1 ครั้ง

3. **การจับคู่ปลองรางวัล** เป็นการส่งเสริมการขายที่สามารถจัดขึ้นตามเทศกาลต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการซื้อด้วยการกำหนดกลยุทธ์ทางการขาย

กลยุทธ์สร้างความแตกต่าง (Differentiation strategy) คือกลยุทธ์ที่ทำให้ศูนย์สาธิตการตลาดของเราไม่เหมือนใคร มีความพิเศษ มีคุณค่า และมูลค่าเพิ่มในตัวศูนย์สาธิตการตลาด โดยต้องผ่านการทำวิจัย และศึกษาพฤติกรรมลูกค้า ว่าสิ่งที่ลูกค้า ชอบคืออะไร เพื่อพัฒนาสมรรถนะของศูนย์สาธิตการตลาด ตอบสนองสิ่งที่ลูกค้าต้องการให้ได้

ข้อดีของการมีจุดขายที่แตกต่าง

1. เมื่อเรามีจุดขายที่แตกต่างจากที่อื่น จะทำให้ลูกค้างรักภักดีต่อศูนย์สาธิตการตลาดและตัดสินใจซื้อสินค้านั้นตลอดไปเรื่อย ๆ
2. ไม่หวั่นแม้วันที่มีคู่แข่งมาก เพราะเราพัฒนาสินค้าและการบริการที่ตอบโจทย์ลูกค้ามากกว่า และทำให้ศูนย์สาธิตการตลาดของเราติดตลาดเป็นที่นิยมก่อนคู่แข่งอื่น
3. เป็นแหล่งรวบรวมและกระจายสินค้าสู่ร้านค้าในชุมชน

เทคนิคการสร้างความแตกต่าง

เราสามารถสร้างความแตกต่าง หรือสรรค์สร้างจุดขายที่ไม่เหมือนใคร และไม่มีใครเหมือนได้ด้วย 3 วิธีง่าย ๆ โดยควรพิจารณาจากความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ และบริบทของพื้นที่ศูนย์สาธิตการตลาด

1. แตกต่างด้วย “สินค้าและบริการ”

เพิ่มสินค้าและบริการที่แตกต่างจากที่อื่น โดยเลือกสินค้าที่ใหม่ มีคุณภาพได้มาตรฐาน และราคาขายถูกรวมไปถึงการมีสินค้าชุมชนที่ร้านค้าปลีกอื่น ๆ ไม่มี

2. แตกต่างด้วย “การตกแต่ง”

การตกแต่งภายใน เน้นความสะดวกสบายในการเลือกซื้อสินค้า ใช้ชั้นวางสีสดใส เพิ่มบรรยากาศด้วยเสียงเพลงและกลิ่นหอม ส่วนการตกแต่งภายนอกเน้นสีสดใส แปลกตา หรือใช้วัสดุท้องถิ่นมาตกแต่งร้าน

3. แตกต่างด้วย “ความสัมพันธ์กับชุมชน”

คือจุดแข็งที่สำคัญของศูนย์สาธิตการตลาด ดำเนินการโดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ความสัมพันธ์นั้นอาจหมายถึง รัฐใจคนในชุมชน รู้จักซื้อลูกค้าทุกคน พูดภาษาถิ่นทำให้สื่อสาร กันง่าย ความเป็นกันเองของคนขายกับลูกค้าการเป็นศูนย์กลางในการกระจายข่าวสาร การจัดกิจกรรมคืนกำไรให้ชุมชน และการทำบุญบริจาคในโอกาสต่าง ๆ

ศูนย์สาธิตการตลาดที่มีการบริการที่ดี จะต้องหมั่นสร้างความผูกพันและ ความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า จนเกิดเป็นความจงรักภักดีของลูกค้าต่อศูนย์สาธิตการตลาด และ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระยะยาว จริยอยู่ในแง่ของสินค้าหลักในศูนย์สาธิตการตลาดจะเน้นเรื่องการขายผลิตภัณฑ์ แต่ การบริการที่ดี และ เข้าถึงลูกค้า จะช่วยเพิ่มมูลค่าของศูนย์สาธิตการตลาดของเราให้คุณค่า ในสายตาผู้บริโภคเราอาจทำ ความเข้าใจความต่างของการเป็นศูนย์สาธิตการตลาดที่เน้นแค่ “ขาย ผลิตภัณฑ์” กับศูนย์สาธิตการตลาด มี “ใจบริการ” ได้ดังต่อไปนี้

➤ ด้านภาพลักษณ์ การวางแผนผัง และการจัดเรียงสินค้า

การวางแผนผังร้านที่ดีจะช่วยให้เราใช้พื้นที่ศูนย์สาธิตการตลาด ทุกตารางนิ้วอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด และยังสามารถให้ลูกค้าเกิดความประทับใจจดจำร้านได้ง่าย และยียดเวลาให้ลูกค้า อยู่ในร้านนานที่สุด อีกทั้ง ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการขายให้กับสินค้าทุกตัวในศูนย์สาธิตการตลาด ด้วยการวางแผนผังร้านค้าที่ดี ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการใช้พื้นที่ศูนย์สาธิตการตลาดให้มีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารพื้นที่ภายในร้านที่เหมาะสมนั้น สามารถสร้างความพึงพอใจและดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาที่ร้าน อีกทั้งยังเป็นปัจจัย ในการพิจารณาปริมาณความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ศูนย์สาธิตการตลาดควรนำเสนอซึ่งต้องสัมพันธ์กับพื้นที่ภายใน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ คือ

1. หน้าร้านและทางเข้าร้าน เป็นจุดสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างแรก เนื่องจากเป็นจุดแรกที่สามารดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการในร้าน ดังนั้น การจัดเรียงสินค้าหน้าร้านค้า ทางเข้าร้านค้าล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการตัดสินใจของลูกค้าว่าจะเข้ามาภายในร้านค้าหรือไม่
2. พื้นที่ภายในร้าน ซึ่งกล่าวรวมถึงแผนผังการจัดเรียงสินค้าบนชั้นวาง ซึ่งควรอยู่ในตำแหน่งโอบล้อมภายในร้าน และมีช่องทางเดินที่พอสมควรให้กับลูกค้า ความสูงของชั้นวางสินค้าที่ชิดติดผนัง หรือที่วางอยู่กลางห้อง ตำแหน่งตู้แช่ และตำแหน่งของเคาน์เตอร์แคชเชียร์/จุดชำระเงิน
3. พื้นที่หลังร้าน ซึ่งมีใช้พื้นที่เก็บสินค้าคงคลัง โดยควรแยกกระหว่าง สินค้าบริโภค อุปโภค และสินค้าวัตถุดิบ สำหรับร้านค้าที่มีขนาดเล็กและไม่มีพื้นที่เพียงพอก็สามารถใช้ชั้นวางสินค้าหน้าร้านเป็นพื้นที่เก็บสินค้าคงคลังได้ แต่ต้องแกะสินค้าออกจากหีบห่อที่บรรจุ และจัดเรียงให้สวยงาม

การจัดเรียงสินค้าบนชั้นวาง

การจัดเรียงสินค้าที่ดี ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายของลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าแต่ละกลุ่ม / ประเภทให้ต่อเนื่องกัน เป็นการใช้พื้นที่แต่ละชั้นวางสินค้าให้เป็นประโยชน์ และสร้างยอดขายสูงสุดให้ร้านค้า

ประโยชน์ของการจัดเรียงสินค้าที่ดี

1. เกิดความต่อเนื่องในการเลือกซื้อสินค้า เพิ่มโอกาสในการขาย โดยเรียงสินค้าที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้เกิดการซื้อพ่วง เช่น ผงซักฟอก และน้ำยาปรับผ้านุ่ม หรือการเรียงสินค้าในจุดที่ลูกค้า สามารถซื้อสินค้าโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น สินค้าบนเคาน์เตอร์แคชเชียร์
2. ช่วยเพิ่มพื้นที่ในการจัดเรียง ทำให้สามารถเพิ่มสินค้าใหม่ๆ เข้ามาขายในร้าน
3. ทำให้ทราบอัตราการขายสินค้า เพื่อเพิ่ม - ลดจำนวนวางของชั้นวางสินค้าในการจัดเรียงให้เกิดประโยชน์ และสร้างยอดขายสูงสุด

4. ตรวจสอบปริมาณสินค้าคงเหลือได้ง่าย

เทคนิค 5 ประการ ในการจัดเรียงสินค้าที่ดี

1. แบ่งสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน โดยจัดเรียงลงมาในแนวตั้ง
2. จัดเรียงสินค้าสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน
3. สินค้าขายดีวางระดับสายตา และสินค้าราคาแพงควรวางใกล้แคชเชียร์
4. สินค้าชั้นเล็ก น้ำหนักเบาควรจัดเรียงด้านบน สินค้าน้ำหนักมาก ขนาดใหญ่ควรจัดเรียงด้านล่าง
5. ไม่ควรเรียงสินค้าประเภทของใช้และสารเคมีปนกับสินค้าประเภทอาหาร/ของว่าง ควรจัดเรียงของกินแยกจากของใช้ ซึ่งจะช่วยลดการปนเปื้อนสารเคมีจากสินค้า ประเภทของใช้ แล้วยังทำให้เกิดความต่อเนื่องในการเลือกซื้อสินค้าอีกด้วย
6. สินค้าที่กฎหมายห้ามวางโชว์ ณ จุดจำหน่าย เช่น บุหรี่ ให้เก็บไว้ใกล้แคชเชียร์ทำให้น่าสนใจ

การตกแต่งศูนย์สาธิตการตลาด

มีหลักการ 5 ข้อง่ายๆ ในการตกแต่งภายในศูนย์สาธิตการตลาดให้น่าดึงดูด น่าสนใจต่อลูกค้ามาฝาก

1. แสง : แสงสว่างที่พอเพียง ทำให้ลูกค้ามองเห็นสินค้าได้ง่ายขึ้น
2. เสียง : เสียงในการเชิญชวนพูดคุยกับลูกค้า การกล่าวทักทายช่วยสร้างความประทับใจ
3. สะอาด : จัดร้านสวย สะอาด ทั้งตัวสินค้า ชั้นวาง และตู้แช่
4. สะดวก : สามารถเลือกซื้อสินค้าได้อย่างสะดวกต่อเนื่อง
5. สบาย : ทำให้ลูกค้ารู้สึกเป็นกันเอง รู้สึกสบายใจเมื่อซื้อสินค้าจากร้านของเรา

➤ ด้านระบบคลังสินค้า

จำนวนสต็อกสินค้าที่เหมาะสมคือกำไรสูงสุดของร้านค้า การบริหารสินค้าคงคลังที่ดี จะส่งผลให้ปริมาณสินค้ามีเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และควบคุมเงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่ไม่ให้งอมไปกับสินค้าที่ซื้อมาก็ักตุนจนมากเกินไป โดยปัจจัยในการควบคุมระดับสินค้าคงคลังประกอบด้วย

1. ความถี่ของการเลือกซื้อสินค้าเข้าร้าน
2. ความพร้อมของเงินทุนหมุนเวียน ที่นำมาใช้ในการลงทุนซื้อสินค้า
3. ปริมาณขายออกของสินค้าแต่ละตัว ซึ่งช่วยระบุปริมาณสินค้าที่ต้องการ
4. ความผันผวนของราคาสินค้า ซึ่งอาจเกิดขึ้น และทำให้เจ้าของร้าน จำเป็นต้องซื้อเพิ่มหรือลดลงกว่าปกติ

เคล็ดลับในการจัดสต็อกสินค้า

1. ไม่เก็บสต็อกสินค้ามากเกินไป จะทำให้ร้านมีเงินทุนเวียน และลดต้นทุน เพิ่มผลกำไรอีกทางหนึ่ง
2. หมั่นสำรวจความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ นำเสนอสินค้าที่หลากหลายและเพียงพอ เพื่อให้มั่นใจว่าลูกค้าที่แวะมาจะได้สินค้าที่ต้องการเสมอ
3. ระบายสินค้าที่ขายช้าและนำสินค้าใหม่เข้ามาทดแทน

4. หาแหล่งสินค้าที่มีสินค้าครบ เพื่อความสะดวกและประหยัดค่าเดินทาง สำหรับศูนย์สาธิตการตลาดแล้ว ถ้ายังขายดี ก็เท่ากับว่ายังมีกำไรเพิ่มขึ้น บางคนจึงลงทุนไปกับการโฆษณา โปรโมตสินค้าไปเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสร้างโปรโมชั่น ลด แลก แจก แถม เพื่อสร้างยอดขายและฐานลูกค้า แต่รู้หรือไม่ว่าการบริหารสต็อกสินค้าให้ดีก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยเพิ่มกำไรได้อย่างไม่น่าเชื่อ การจัดทำสต็อกสินค้าดี ๆ สามารถช่วยเพิ่มกำไรได้ ดังนี้

1. ช่วยป้องกันสินค้าในคลังหาย ความเป็นระบบจะทำให้ร้านค้ารู้ว่าสินค้ามีกี่ชิ้น ตรวจสอบได้ว่าใครเป็นคนนำเข้า หรือขายออกไปในจำนวนที่ขึ้น ช่วยป้องกันการรับสินค้าไม่ครบ รวมทั้งป้องกันไม่ให้ลูกน้องหยิบของผิดพลาด หรือหยิบไปใช้ ไปขายเอง ซึ่งจะทำให้ร้านค้าขาดทุน

2. ลดโอกาสการขาดทุนจากสินค้าที่ไม่ได้ขาย การจัดสต็อกอย่างเป็นระเบียบทำให้ร้านค้าได้รู้ว่าสินค้าแต่ละประเภทจืดจางที่ไหน แก้ปัญหาการหาสินค้าไม่เจอ สินค้าถูกวางลืม ไม่ได้นำไปขาย และสำหรับสินค้าที่มีอายุจำกัด ทำให้ร้านค้าได้รู้ข้อมูลว่า สต็อกล็อตไหนเข้ามาก่อน หลัง ควรระบายสินค้าไหนก่อน หรือทำโปรโมชั่นกับสินค้าประเภทไหน เพื่อลดโอกาสสินค้าเหลือและหมดอายุโดยไม่ได้ขาย

3. ลดความเสี่ยงสินค้าขาดหรือล้นสต็อกไม่ทันที่ตั้งตัว เพราะความเป็นระบบจะช่วยให้รู้ ว่าสินค้าแต่ละชนิดมีความเร็วในการขายอย่างไร หมดเร็วแค่ไหน ควรสั่งเพิ่มเมื่อสินค้าเหลือเท่าใด เพราะการขายขาดสินค้าเมื่อลูกค้าต้องการทำให้เสียโอกาสในการขาย และ อาจทำให้เสียลูกค้าประจำไปให้ร้านอื่น ๆ

4. เห็นภาพรวมคลังสินค้าว่ามีกำไรเข้าออกอย่างไร สินค้าชนิดใดขายดีในช่วงไหน หรือ กับคนกลุ่มไหน ใช้เป็นกลยุทธ์ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมลูกค้า ทำให้เลือกสต็อกสินค้าและจัดโปรโมชั่นเพิ่มยอดขายได้ดีขึ้น ทำไรก็เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

5. ช่วยให้คุมงบของร้านได้ดีขึ้น เพราะได้คำนวณตั้งแต่การสั่งของว่าคิดเป็นต้นทุน เท่าไร ถ้าขายในราคาที่ตั้งจะกำไรเท่าไร ทำที่ตั้งราคาได้อย่างเหมาะสม รู้ว่าควรขายอะไรจึงจะได้กำไรที่คุ้มค่าที่สุด

สรุปได้ว่าระบบสต็อกหลังร้าน ที่จริงแล้วก็มีความสำคัญไม่แพ้การโฆษณาเลย การจัดการสต็อกสินค้าให้ดีช่วยให้ลดต้นทุน ประหยัด ตรวจสอบง่าย ทำไรเพิ่มโดยไม่ต้องเสียเงินโฆษณา แถมยังทำงานได้ง่ายขึ้นด้วย ถ้าใส่ใจบริหารธุรกิจให้ดีไปพร้อมกันทั้ง หน้าร้านและหลังร้าน ทำไรก็ต้องงอกเงยออกมอย่างไม่ต้องแปลกใจ

➤ ด้านระบบบัญชีศูนย์สาริตการตลาด

ระบบบัญชีและรูปแบบบัญชีศูนย์สาริตการตลาดใช้ระบบและรูปแบบบัญชี เช่นเดียวกับบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต คือใช้ระบบบัญชีคู่ และกำหนดให้มี บัญชีหลักรวม 3 เล่มด้วยกัน อีกทั้งมีสมุดทะเบียนต่างๆ ประกอบ บัญชีหลักดังกล่าว

บัญชีหลัก ประกอบด้วย

1. บัญชีเงินสด
2. บัญชีรายวันรับ
3. บัญชีรายวันจ่าย

ทะเบียนต่าง ๆ มี 5 ประเภท ดังนี้

1. ทะเบียนคุมสินค้าเป็นประเภท
2. ทะเบียนคุมลูกหนี้รายบุคคล
3. ทะเบียนคุมเจ้าหนี้รายบุคคล
4. ทะเบียนซื้อสินค้าของสมาชิกเป็นรายบุคคล
5. บัญชีรับ – จ่ายรายวัน

บัญชีหลัก 3 เล่ม ได้แก่

1. บัญชีเงินสด ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีเงินสด-บัญชีเงินฝากธนาคาร” ใช้อักษรย่อ “ส” เป็น บัญชีชั้นต้น ใช้ลงรายการรับ – จ่าย เมื่อมีการรับหรือจ่ายเป็นเงินสด บัญชีเงินสดนี้ได้นำบัญชีเงินฝากธนาคารมารวมไว้ด้วยกัน แบ่งเป็น 3 ช่อง คือ ช่องบัญชีเงินสด ช่องบัญชีเงินฝากประจำ และช่องบัญชีเงินฝากออมทรัพย์

2. บัญชีรายวันรับ ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายได้และหนี้สิน” ใช้อักษร “ร” เป็นบัญชีแยกประเภทใช้สำหรับบันทึกรายการรับเงินทุกประเภท ซึ่งแยกเฉพาะรายการรับเงินจากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแยกประเภทรายรับไว้เป็นช่อง ๆ ตามประเภทของเงินที่ได้รับ เมื่อได้รับเงินประเภทใดก็นำจำนวนเงินที่ได้รับลงในช่องรายได้ประเภทที่ได้รับนั้น ๆ บัญชีรายได้และหนี้สิน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ช่องรายได้ เป็นรายได้อันเกิดจากการขายสินค้า ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร และรายได้อื่น ๆ

ส่วนที่ 2 ช่องหนี้สิน เป็นการรับเงินอันก่อให้เกิดเป็นหนี้สินของศูนย์สาริตการตลาดเนื่องจากรายได้ ที่ได้รับนี้ ศูนย์สาริตการตลาดมีภาระจะต้องจ่ายคืนให้กับเจ้าของเงินเมื่อครบกำหนด ให้แก่เจ้าหนี้เงินกู้ เจ้าหนี้การค้า

3. บัญชีรายวันจ่าย ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายจ่ายและกริพย์สิน” ใช้อักษร “จ” เป็นบัญชี แยกประเภท เช่นกัน ใช้สำหรับบันทึกการจ่ายเงินซึ่งแยกเอาเฉพาะรายจ่ายจากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้ อีกครั้งหนึ่งโดยแยกประเภทรายจ่ายเป็นช่อง ๆ เช่นเดียวกับบัญชี รายวันรับ เมื่อได้จ่ายเงินประเภทใดก็นำจำนวนเงินที่จ่ายลงในช่องจ่ายนั้น ๆ บัญชีรายจ่ายและกริพย์สิน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ช่องรายจ่าย เป็นรายจ่ายจากการซื้อสินค้า และรายจ่ายจากการดำเนินงานของ ศูนย์สาริต การตลาด ได้แก่ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ค่ากาชเชนหีบห่อ ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ช่องกริพย์สิน ได้แก่ ลูกหนี้ที่เกิดจากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ หรือการซื้อกริพย์สินต่าง ๆ มาใช้ในศูนย์สาริตการตลาด ได้แก่ เครื่องคิดเลข ตู้ ชั้นวางของ โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

การขายสินค้าแบบนั้นเป็นเงินเชื่อ จำนวนเงินที่ขายเป็นเงินเชื่อให้นำลงบัญชีในช่องลูกหนี้ ถ้าซื้อสินทรัพย์ให้นำจำนวนเงินที่ซื้อสินทรัพย์ลงบัญชีในช่องทรัพย์สิน

ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ปรากฏในช่องที่ 2 คือ ช่องทรัพย์สิน จะต้องมีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่ ซื้อมาและกำหนดประเมินมูลค่าหนี้ที่ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อเป็นรายตัวบุคคล เพื่อให้ทราบค่า ลูกหนี้แต่ละคนมีเงินค้างชำระเป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้น การทำบัญชีศูนย์สารัตถการตลาด นอกจากจะมีบัญชีหลัก 3 เล่มดังกล่าวแล้ว ยังจะต้องมีสมุดทะเบียนต่าง ๆ ประกอบบัญชี หลัก 3 เล่ม อีกด้วย ดังนี้

- ทะเบียนคุมสินค้าเป็นรายประเภท
- ทะเบียนคุมลูกหนี้เป็นรายบุคคล
- ทะเบียนคุมเจ้าหนี้เป็นรายบุคคล
- ทะเบียนซื้อสินค้าของสมาชิกเป็นรายบุคคล
- บัญชีรับ - จ่ายรายวัน

ขั้นตอนการทำบัญชี

การเปิดบัญชี คือการเริ่มบันทึกรายการลงในบัญชีนั่นเอง สำหรับศูนย์สารัตถการตลาดจะ เริ่มบันทึกรายการในบัญชีตั้งแต่เริ่มได้รับทุนมาดำเนินการ หน้าที่ได้รับจะได้มาจาก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนั้น การลงบัญชีเมื่อได้รับเงินมาลงทุน คือ

1. ลงในบัญชีเงินสด ในช่อง “รับ” ของช่องเงินสด เท่ากับจำนวนเงินที่ได้รับ
2. ลงในบัญชีรายได้และหนี้สิน ในช่องเจ้าหนี้ (กลุ่มออมทรัพย์ฯ) โดยลงในช่อง “เงินลงทุน” ในจำนวนเงินที่เท่ากับบัญชีเงินสด
3. ในลำดับต่อไปเมื่อได้รับเงินมาลงทุนแล้ว ก็จะเป็นการซื้อสินค้า และการขายสินค้า ประจำวัน ให้ลงบัญชีตามลำดับวันที่ซื้อและวันที่ขายสินค้า

การปิดบัญชี เมื่อสิ้นปี (31 ธันวาคม ของทุกปี) ดำเนินการดังนี้

1. ปิดบัญชีทุกเล่ม โดยรวมยอดรายรับ-รายจ่ายทุกประเภท รวมทั้งหาคงเหลือในบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคาร (ถ้ามี) การปิดบัญชีสิ้นปีนั้น เนื่องจากได้ปิดบัญชี ทุกเล่มเป็นประจำทุกเดือนอยู่แล้ว ดังนั้น ยอดรวมของรายรับ - รายจ่าย ก็คือยอดรวมทั้งปีในวันที่ 31 ธันวาคม ซึ่งได้บวกกันยอดกันมาตั้งแต่ต้นปีนั่นเอง
2. ทำงานทำไรขาดทุน เพื่อหาทำไรสุทธิประจำปี
3. ทำงานดุลเพื่อแสดงทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนของศูนย์สารัตถการตลาด ณ วันที่ 31 ธันวาคม เพื่อให้สมาชิกได้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปี เมื่อจัดทำงบดุลเสร็จแล้ว กรรมการตรวจสอบจะต้องตรวจสอบบัญชีทุกเล่ม พร้อมทั้งวงงบทำไร - ขาดทุน และงบดุล เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้เซ็นชื่อรับรองความถูกต้องในตอนที่ท้ายของงบดุลด้วย

ชื่อ ที่อยู่กลุ่มฯ และชื่อประธานกลุ่มฯ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อเพื่อศึกษาดูงาน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก ตั้งอยู่เลขที่ 37/1 หมู่ที่ 4 ตำบลบัวหวี อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง 92120

ว่าที่ ส.ต.โชติรัตน์ ชุมสกุล ตำแหน่ง ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก โทร 08 7283 5139
Facebook กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาเกาะสัก

ที่มาของการก่อตั้ง

การจัดตั้งโรงสีชุมชน โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เกิดขึ้นจากความต้องการของ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่จะลดปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าของ โรงสีข้าว จึงได้ร่วมกันจัดตั้งโรงสีข้าวในนามของโรงสีสวัสดิการชุมชนตำบลเนินปอขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 โดยมี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เป็นแกนหลักในการจัดตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกและ คนในชุมชนได้มีโรงสีข้าวที่ได้มาตรฐานและให้บริการอย่างเป็นธรรม ตลอดจนจนสามารถสร้างรายได้ให้กับ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่ม

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงสีแก่สมาชิก
2. ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่อดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
3. จัดหาสถานที่ ๆ เหมาะสม
4. เขียนโครงการเสนอขอมอบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF) เป็นเงิน 560,000 บาท โดยใช้ชื่อของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เป็นผู้เสนอขอมอบประมาณ
5. ทำการก่อสร้างตามแบบและตามรายละเอียดที่ขอมอบประมาณโดยใช้แรงงานในชุมชนเป็นแรงงาน งบประมาณทั้งหมดจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนร่วมด้วยช่วยกัน ในการก่อสร้างโดยไม่คิดค่าแรง
6. บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ

การระดมเงินทุน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตลงทุนจำนวน 100,000 บาท
สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์และบุคคลทั่วไปถือหุ้น ๆ ละ 1,000 บาท (ไม่เกินคนละ 1,000 บาท)
ปันผลคิดเป็นร้อยละ 10 บาท/ปี

อุตสาหกรรมสีข้าว

การแปรรูปข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร โดยผ่านกระบวนการลดความชื้นของข้าวเปลือก การทำความสะอาด ข้าวเปลือก การกะเทาะข้าวเปลือก การแยกแกลบ การขัดข้าว รวมถึงการคิดแยกขนาดและการบรรจุกระสอบ เพื่อส่งต่อไปสู่ผู้บริโภคและนำไปใช้ป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว เส้นก๋วยเตี๋ยว และเส้นขนมจีน

ลักษณะและประเภทโรงสีข้าว

- แบ่งตามประเภทการใช้เครื่องจักรต้นกำลังเป็น 3 ประเภท ได้แก่
1. โรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักรไอน้ำ (Steam Engine) โดยใช้แกลบเป็นเชื้อเพลิง
 2. โรงสีข้าวที่ใช้มอเตอร์ไฟฟ้าในการขับเคลื่อนเครื่องสีข้าว
 3. โรงสีที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลในการขับเคลื่อนเครื่องสีข้าว

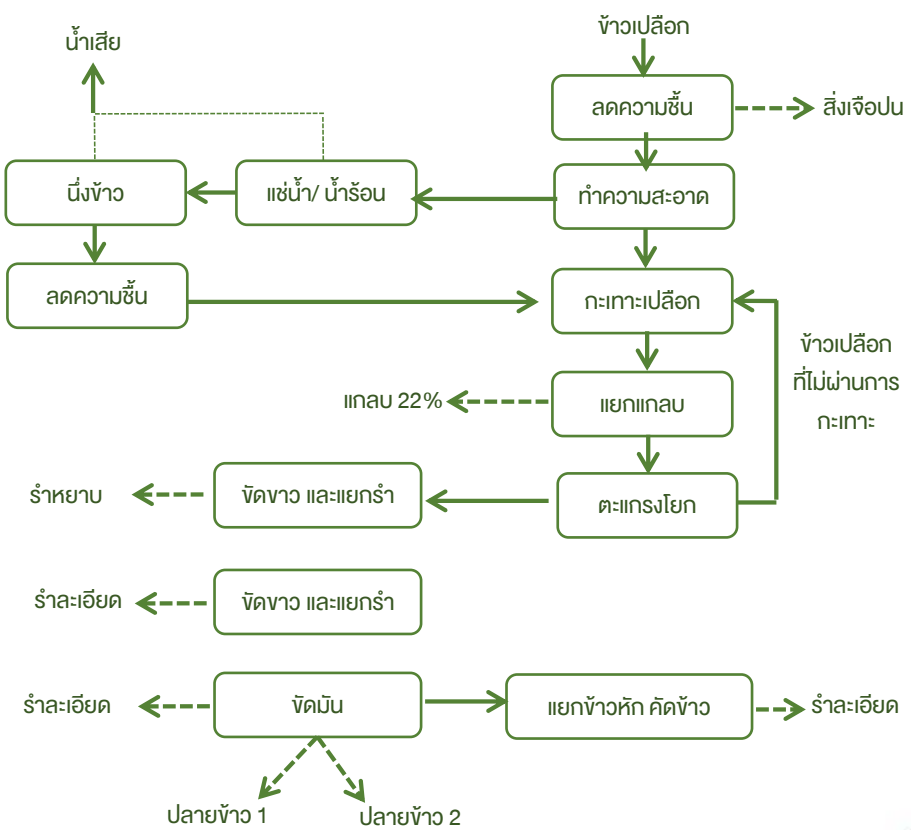
ในปัจจุบันนี้ โรงสีข้าวที่นิยมที่สุด คือ ระบบไฟฟ้าเพราะมีกระบวนการที่ง่ายและต้นทุนต่ำ

วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และผลพลอยได้

วัตถุดิบ	ผลิตภัณฑ์	ผลพลอยได้
ข้าวเปลือก	1. ข้าวกล้อง	1. รำข้าว
	2. ข้าวขาว	2. ปลายข้าว
	3. ข้าวเหนียวขาว	3. แกลบ
	4. ข้าวเหนียว	

กระบวนการผลิต

ขั้นตอนการทำงานของโรงสีข้าว

1. นำข้าวเปลือกที่ได้รับจากชาวนาหรือสมาชิกเข้าตะแกรงร่อน เพื่อคัดแยกสิ่งเจือปนออก ได้แก่ ฟางข้าว เศษดิน เศษหิน และฝุ่นละออง

2. นำเข้าเครื่องกะเทาะเปลือก ซึ่งจะมีลูกยางกลม 2 ลูก หมุนอยู่ เมล็ดข้าวเปลือกที่ผ่านร่อนระหว่างลูกยางกลม 2 ลูกนี้จะถูกแรงเสียดสีของลูกยางทำให้เปลือกข้าวหลุดออก

3. จากเครื่องกะเทาะข้าวเปลือกจะได้แกลบ ข้าวกล้อง และข้าวเปลือกบางส่วนที่ยังไม่ถูกกะเทาะเปลือก ผ่านต่อไปยังตะแกรงเหลี่ยม ซึ่งมีแผ่นตะแกรงทำการร่อน แยกแกลบ ข้าวเปลือก และข้าวกล้องออกจากกัน

4. ข้าวเปลือกจะย้อนกลับไปเข้าเครื่องกะเทาะเปลือกใหม่ ข้าวกล้องจะผ่านไปตะแกรงโยก เพื่อทำการคัดข้าวเปลือกที่ยังมีผสมไปกับข้าวกล้องออกให้เหลือแต่ข้าวกล้องล้วน ๆ

5. แกลบที่ร่อนออกจากตะแกรงจะถูกพัดลมดูดไปไว้ต่างหาก ขณะเดียวกันพัดลมจะดูดเศษข้าวกล้องละเอียด หรือจุกข้าวรวมทั้งแกลบละเอียดที่เกิดจากการกะเทาะเปลือกไปไว้ยังอีกทางหนึ่ง ส่วนนี้เรียกว่า รำหยาบ

6. ตะแกรงโยก มีหน้าที่คัดข้าวเปลือกออกจากข้าวกล้อง ในตะแกรงโยกมีแผ่นเหล็กบาง ๆ วางกันเป็นช่อง ๆ สลับฟันปลา ตะแกรงโยกจะเดินหน้า – ถอยหลังตลอดเวลา ข้าวเปลือกและข้าวกล้องจะถูกคัดแยกไปคนละทาง ข้าวเปลือกจะย้อนกลับไปเข้าเครื่องกะเทาะใหม่ ส่วนข้าวกล้องจะผ่านไปสู่หินขัดข้าวเปลือก และหินขัดข้าวขาวต่อไป

7. หินขัดข้าวกล้อง และหินขัดข้าวขาว มีลักษณะเป็นเหล็กทรงลูกข้าง มีหินกากเพชรผสมปูนพอกไว้โดยรอบ ตั้งบนแกนที่หมุนได้ ผนังที่หุ้มหินขัดข้าว จะมียางเป็นท่อน ๆ เรียงยางขัดข้าววางอยู่เป็นประจำ ข้าวกล้องจะผ่านช่องว่างระหว่างหินขัดข้าวและยางขัดข้าว ในขณะที่หินขัดข้าวหมุนอยู่ตลอดข้าวกล้องจะถูกขัดจนขาว โดยผ่านหินขัดข้าว 2 ครั้ง คือ หินขัดข้าวกล้อง และหินขัดข้าวขาว

8. ที่ผนังหุ้มหินขัดข้าวกล้อง และหินขัดข้าวขาวจะมีช่องให้พัดลมดูดผิวของเมล็ดข้าวกล้องที่ถูกขัดออกไปส่วนนี้เรียกว่า รำละเอียด

9. ข้าวขาวที่ออกจากหินขัดข้าว จะเป็นข้าวสารเต็มเมล็ด ข้าวหัก และปลายข้าว รวมกันจะต้องนำไปผ่านตะแกรงเหลี่ยม และตะแกรงกลมเพื่อคัดออกมาเป็นชนิดข้าวตามต้องการต่อไป

10. ตะแกรงเหลี่ยมที่จะคัดข้าวสารเต็มเมล็ดและปลายข้าวนี้ ประกอบด้วยแผ่นตะแกรงซ้อนกันหลายแผ่น แต่ละแผ่นจะมีรูตะแกรงขนาดต่าง ๆ กัน เพื่อให้ข้าวแต่ละชนิดผ่านได้และผ่านไม่ได้ ตัวตะแกรงเหลี่ยมจะเวลาย่ำตลอดเวลาที่ทำงาน

11. ตะแกรงกลมมีลักษณะเป็นแผ่นเหล็กม้วนกลมหมุนตลอดเวลาที่ทำงาน ผิวแผ่นเหล็กด้านในมีผิวบุกลมเล็ก ๆ จำนวนมาก เพื่อให้เมล็ดข้าวที่หักเล็กเกาะอยู่ ขณะที่ปลอ่ยให้เมล็ดใหญ่กว่าผ่านไปได้ และไปสู่ที่ไว้สำหรับปลอ่ยข้าวสาร เป็นอันจบกระบวนการโรงสีข้าว

ขั้นตอนการสีข้าวนั้นจะสิ้นสุดเมื่อทำการขัดเมล็ดข้าวสารให้สะอาด และจะได้ผลิตภัณฑ์ คือ ข้าวสาร และปลายข้าว ปลายข้าว นั้นจะมีความยาวประมาณเท่ากับหรือน้อยกว่า 8/8 ของความยาวเมล็ดเต็ม

ระดับการสีข้าวแบ่งเป็น 4 ระดับ

1. สีดพิเศษ (extra well milled) การสีจัดเอารำออกทั้งหมดจนเมล็ดข้าว มีลักษณะสวยงามเป็นพิเศษ
2. สีด (well milled) การสีจัดเอารำออกทั้งหมดจนเมล็ดข้าวมีลักษณะสวยงามดี
3. สีปานกลาง (reasonably well milled) การสีจัดเอารำออกเป็นส่วนใหญ่จนเมล็ดข้าวมีลักษณะสวยงามพอสมควร
4. สีธรรมดา (ordinarily milled) การสีจัดเอารำออกแต่เพียงบางส่วน

มลพิษและของเสียที่เกิดจากโรงสีข้าว

1. สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว

- เศษฟาง หรือวัสดุปลอมปน กรวด ดิน ทราย พลาสติก จากการทำความสะอาด
- แกลบ เกิดจากกระบวนการกะเทาะเปลือก จากการแยกแกลบ
- รำหยาบ รำละเอียด จากกระบวนการขัดขาว
- ปลายข้าว จากกระบวนการคัดแยกเมล็ด
- กากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย กรณีโรงงานมีระบบบำบัดน้ำเสีย

2. มลพิษทางอากาศ

แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.1 ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการสีข้าว บริเวณลานตากข้าวเปลือก การขนส่งวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ฝุ่นที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้ที่ได้รับฝุ่นมีสมรรถภาพปอดลดลง เกิดการระคายเคืองของเยื่อปอดและผิวหนัง

2.2 เมฆควัน ไอเสีย และฝุ่นละอองจากการเผาไหม้ กรณีโรงสีที่มีการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และโรงสีที่ใช้หม้อน้ำที่มีการใช้แกลบเป็นเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงดังกล่าวเมื่อเผาไหม้จะก่อให้เกิดมลพิษในอากาศหรือไอเสียได้แก่ ควันที่เกิดจากการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ของสารที่มีคาร์บอนเป็นองค์ประกอบ ฝุ่นที่เป็นอนุภาคของแข็งลอยตัวอยู่ในอากาศ นอกจากนี้การเผาไหม้ยังก่อให้เกิดไอระเหยรวมถึงก๊าซและสารประกอบ ได้แก่ คาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไนโตรเจนออกไซด์ และซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เมื่อได้รับจะทำให้เกิดการวิงเวียนศีรษะ หน้ามืด ตาลาย แสบจมูก และอาจทำให้เกิดโรคปอดได้

3. มลพิษทางน้ำและกลิ่นเหม็น

เกิดจากน้ำจากการแช่ข้าว พังรำข้าวที่ตกลงตามพื้นและถูกชะล้างโดยน้ำฝน ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น ในกรณีโรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักรไอน้ำ จะมีน้ำเสียจากการควบแน่นของไอน้ำที่ใช้ขับเคลื่อนเครื่องจักรไอน้ำต้นกำลัง และน้ำระบายทิ้งจากหม้อไอน้ำ ซึ่งน้ำประเภทนี้ จะมีอุณหภูมิสูงกว่าปกติ เมื่อปล่อยลงสู่ธรรมชาติจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4. มลพิษทางเสียง

เกิดจากเครื่องจักรต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต ได้แก่เครื่องกะเทาะ เครื่องแยก และเครื่องขัดข้าว เมื่อได้รับเสียงดังมาก ๆ เป็นเวลาดูดต่อกันอาจทำให้เกิดอาการหูตึงหรือหูหนวก อันตรายต่อสุขภาพทั่วไป และจิตใจ รบกวนการนอนหลับ รบกวนการทำงาน และประสิทธิภาพความถูกต้องของงานสูญเสียไป

มาตรการในการแก้ไขปัญหาระบบโรงสีข้าว และข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้ดำเนินการจะต้องมีระบบควบคุมการทำจัดฝุ่นละออง มีให้ฟังกระจาย ออกสู่ภายนอกจนเป็นเหตุให้ชุมชน บ้านเรือนที่อยู่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว

2. ผู้ดำเนินการจะต้องมีระบบการรักษาความสะอาดเกี่ยวกับการจัดเก็บวัตถุดิบให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น จุดที่ไว้เก็บข้าวเปลือก รำข้าว หรือวัสดุอุปกรณ์ ที่เป็นต้นน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องมือซ่อมบำรุงต่าง ๆ จะต้องมีการจัดเก็บที่ดี แยกกันไว้ต่างหากเพราะอาจทำให้เกิดปัญหาด้านเชื้อราในข้าวได้ หากเมื่อนำมาบริโภคแล้วอาจเกิดอันตราย หรือสถานที่ดังกล่าวอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคได้ง่ายเพราะมีสภาพอับชื้นมากเกินไป

3. ผู้ดำเนินการจะต้องมีระบบหรือวิธีการใด ๆ เพื่อควบคุมมลภาวะจากเสียง มีให้ผู้อื่น บ้านเรือน ชุมชน ที่อยู่ใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน รำคาญ จากปัญหาเสียงดังของเครื่องจักรกล เช่น ทำการสีข้าวให้เป็นเวลา ไม่สีข้าวในยามค่ำคืน เพราะเสียงดังรบกวนเวลาพักผ่อน หมั่นตรวจสอบดูแลเครื่องจักรอยู่เป็นประจำ หากทราบว่าเครื่องจักรมีปัญหา ก็ควรรีบปรับปรุงซ่อมแซมโดยเร็ว เพราะเครื่องจักรอาจจะเป็นสาเหตุของเสียงดังมากผิดปกติ เป็นต้น

4. ผู้ดำเนินการหรือคนงานจะต้องจัดให้มีที่อุดหู หน้ากากกันฝุ่น เสื้อผ้าที่สวมใส่จะต้องมิดชิด ต้องมีสติอยู่ตลอดเวลาในการดำเนินการสีข้าวทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของตนเอง อุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น และผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่ออยู่ในสถานที่นั้น

5. ผู้ดำเนินการจะต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันที่ตัวเครื่องจักร หรือสถานที่น้ำกึ่งจากการสีข้าว เช่น จัดให้มีกั้นดัดเพลิงไว้ใกล้ ๆ กับเครื่องจักรที่มีความร้อนสูงในการทำงานและกั้นน้ำเสียจากกระบวนการสีข้าวจะมีความร้อนสูงมากจะต้องจัดไว้ในสถานที่ปลอดภัย ห่างไกลผู้ที่สัญจรไปมาควรมีป้ายเตือนให้ชัดเจน

หลักการที่ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาต

หลักการที่ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตจัดตั้งโรงสีนั้น ขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ว่ามีการออกหลักการอย่างไร อาจมีความแตกต่างไปตามบริบทของพื้นที่ การพิจารณาว่าผู้ดำเนินการมีสถานที่ประกอบกิจการ หรือ สถานที่ก่อสร้างโรงสีข้าวเหมาะสมหรือไม่และได้ขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารให้ผู้ประกอบกิจการสีข้าวด้วยเครื่องจักร ดำเนินกิจการเกี่ยวกับสถานที่ หรือสัญลักษณ์ของสถานที่ประกอบการดังต่อไปนี้ (ยึดถือตามคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ฉบับที่ 3/2548 เรื่องการควบคุมการประกอบกิจการการสีข้าวด้วยเครื่องจักร) ดังนี้

1. ลักษณะที่ตั้งของโรงสีข้าว

1.1 ห้ามตั้งโรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตในบริเวณบ้านจัดสรร เพื่อการพักอาศัย อาคารชุดพักอาศัย และบ้านแถวเพื่อการพักอาศัย

1.2 ห้ามตั้งโรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักร ในการผลิตขนาดมากกว่า 30 เควียนต่อวัน ภายในระยะ ไม่ต่ำกว่า 50 เมตร และตั้งแต่ 31 เควียนขึ้นไปต่อวัน ต้องอยู่ระยะห่างไม่ต่ำกว่า 100 เมตร จากเขตชุมชน วัด โรงเรียน โรงพยาบาล หรือสถานที่อื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ยกเว้น สถานที่ทำการของหน่วยราชการที่ใช้เป็นที่ทำการ เพื่อการควบคุมกำกับดูแลอำนวยความสะดวก หรือการ ให้บริการแก่การดำเนินกิจการนั้น ๆ

1.3 ที่ตั้งโรงสีข้าวต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะ ประกอบกิจการตามขนาดและประเภทหรือชนิดของโรงสีข้าว โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือ ความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย

2. ลักษณะของอาคารโรงสีข้าว

2.1 อาคารต้องมีความมั่นคง แข็งแรง วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างต้องเหมาะสมกับการประกอบ กิจการโรงสีข้าวตามขนาดและประเภท หรือชนิดของโรงสีข้าว รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดการลุกลามของอัคคีภัย

2.2 พื้นต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ไม่มีน้ำขังหรือสิ่ง อันอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

2.3 ประตูหรือทางออกเพียงพอกับจำนวนคน บานประตูเปิดออกได้ง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีเหตุ อุกฉิมและมิงขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 1.10 เมตร และสูงไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.4 มีบันไดขึ้นลงเพื่อการตรวจสอบ ดูแล เครื่องจักร อุปกรณ์ บันไดต้องมีความมั่นคง แข็งแรง ขึ้นบันได ไม่ลื่น และมีช่วงระยะห่างเท่ากันโดยตลอด

2.5 มีการระบายอากาศเหมาะสม โดยมีพื้นที่ประตู หน้าต่าง และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของพื้นที่ห้องหรือมีการระบายอากาศไม่น้อยกว่า 0.5 ลูกบาศก์เมตรต่อนาทีต่อคนงาน 1 คน

2.6 ต้องจัดให้มีแสงสว่างในการทำงานอย่างเพียงพอ ความเข้มของแสงสว่างต้องไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

2.7 จัดให้มีสายล่อฟ้า ตามความจำเป็นและเหมาะสม

2.8 ควรจัดให้มีถังดับเพลิงที่มีสภาพพร้อมใช้งาน และมีการซักซ้อมพนักงานในการสาธิต การใช้งาน ถ้าเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้จริงสามารถช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้น หรือมีถังน้ำเพื่อใช้ระงับเหตุ เมื่อเกิดไฟไหม้ได้

3. เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงสีข้าว

3.1 ต้องมั่นคง แข็งแรงและเหมาะสมกับการใช้งาน มีเครื่องป้องกันอันตรายอันเกิดจากส่วนที่ เคลื่อนไหวของเครื่องจักรตามความจำเป็นและเหมาะสมรวมทั้งมีการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อน การใช้งานทุกครั้ง และตรวจซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ

3.2 เครื่องลำเลียงขนส่งข้าว ซึ่งมีสายลำเลียง ผ่านเหนือบริเวณที่มีผู้ปฏิบัติงานหรือทางเดิน ต้องมีเครื่องป้องกันของตก รับรองของตก และเครื่องบังคับที่ทำให้สายลำเลียงหยุดได้เมื่อเครื่องหยุดทำงาน

3.3 ระบบไฟฟ้า การเดินสายไฟฟ้า และการติดตั้งเครื่องยนต์ สวิตซ์ไฟฟ้า อุปกรณ์เครื่องไฟฟ้าอื่น ๆ ต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ และควรหมั่นตรวจสอบให้สภาพอุปกรณ์ไฟฟ้าพร้อมใช้งานไม่ให้มีการชำรุด

4. มีการจัดการด้านสุขภาพและป้องกันปัญหามลพิษ ดังนี้

4.1 จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ ที่สะอาดเพียงพอและมีความเหมาะสม

4.2 จัดให้มีห้องน้ำห้องสุขาสะอาด และถูกหลักสุขาภิบาล ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

4.3 จัดให้มี ภาชนะรองรับมูลฝอยที่เหมาะสมและเพียงพอ

4.4 ติดตั้งระบบควบคุม ป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง เช่น ฝ้าเพดานในทุกกระบวนการผลิต เช่น จัดให้มีเครื่องดูดอากาศ หรืออุปกรณ์กำจัดฝุ่นชนิดที่มีประสิทธิภาพสูงตามปริมาณ'ของฝุ่นที่เกิดจากกระบวนการผลิต ทั้งนี้ปริมาณละออง ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

- ภายในโรงสีข้าว ปริมาณฝุ่นละอองรวม (TSP) เฉลี่ย 8 ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน 15.0 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM-10) ต้องมีค่าไม่เกิน 5.0 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

- ในบรรยากาศโดยทั่วไปของบ้านเรือนชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ปริมาณฝุ่นละอองรวม (TSP) เฉลี่ย 24 ชั่วโมง จะต้องไม่เกิน 0.33 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM-10) ต้องมีค่าไม่เกิน 0.12 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

4.5 จัดให้มีการป้องกันกลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน จากการประกอบกิจการโรงสีข้าว มิให้เป็นก่เดือดร้อน หรือเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของผู้อยู่ปฏิบัติงานและประชาชนที่อยู่ ใกล้เคียง ทั้งนี้ เรื่องเสียงต้องเป็นไปตามเกณฑ์ ดังนี้

- ภายในโรงสีข้าว ให้มีค่าเฉลี่ยของระดับเสียง 8 ชั่วโมงทำการ ไม่เกิน 90 เดซิเบลเอ

- ในชุมชนทั่วไปที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียง กับสถานประกอบการ(โรงสี) ให้มีค่าเฉลี่ยของ ระดับเสียง ในช่วงเวลากลางวัน (07.00-22.00 น.) ไม่เกิน 55 เดซิเบลเอ และในช่วงเวลากลางคืน (22.00 - 07.00 น.) ไม่เกิน 45 เดซิเบลเอ โดยเสียงดังที่ได้รับ ต้องมีค่าเฉลี่ยของระดับเสียง ตลอด 24 ชั่วโมงไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ

4.6 กรณีที่มีน้ำเสียเกิดขึ้น ในกระบวนการผลิตของโรงสีข้าว ต้องจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถบำบัดน้ำให้มีลักษณะเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือกฎหมายว่าด้วยโรงงานแล้วแต่กรณี ก่อนระบายน้ำทิ้งออกจากโรงสีข้าว

5. จัดให้มีบริการและดำเนินการเพื่อป้องกัน และแก้ไขผลกระทบต่อสุขภาพของผู้อยู่ปฏิบัติงาน ดังนี้

5.1 ตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน และตรวจสุขภาพเป็นระยะโดยเฉพาะระบบหรืออวัยวะ ที่ก๊าซพิษ มีผลกระทบต่อสุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

5.2 ป้องกัน ผู้ปฏิบัติงานมิให้ได้รับหรือสัมผัสก๊าซพิษ โดยจัดเตรียมอุปกรณ์ในการป้องกันภัยส่วนบุคคล เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่น หน้ากากป้องกันแก๊สพิษ เครื่องกรองฝุ่น ที่อุดหู ที่ปิดหู หมวกนิรภัย ให้เหมาะสมกับลักษณะงาน และออกระเบียบบังคับให้คนงานต้องสวมใส่ เครื่องป้องกันภัยส่วนบุคคลขณะทำงานทุกครั้ง รวมทั้งต้องจัดอบรมด้านความปลอดภัย และการใช้เครื่องมืออย่างถูกต้องแก่ผู้ปฏิบัติงาน

5.3 จัดให้มีบริการทางการแพทย์ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงานในเรื่องเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพของสถานประกอบการ

5.4 การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้ดำเนินการจะต้อง

- ตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตก่อนการใช้งานทุกครั้ง และตรวจซ่อมบำรุงอย่างสม่ำเสมอ
- จัดทำแผนผังวงจรไฟฟ้าภายในโรงสีข้าวทั้งหมด และตรวจสอบสายไฟฟ้าหากชำรุดต้องซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ทันที
- จัดให้มีการติดป้ายเตือนอันตรายจากไฟฟ้า และการใช้ก๊าซพิษรมข้าวภายในโรงสีข้าว เช่น อันตรายไฟฟ้าแรงสูง หรือองตอันตรายห้ามเข้า เป็นต้น
- ในบริเวณที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 45 องศาเซลเซียส ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อลดระดับความร้อนให้น้อยลง หรือมีอุปกรณ์ป้องกันความร้อนแก่ผู้ปฏิบัติงาน
- ให้มีการตรวจวัดและระบายความร้อนบริเวณเครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์ ที่ให้กำเนิดความร้อนหรือไอน้ำ ให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ
- จัดเตรียมระบบหรือเครื่องมือในการป้องกันอัคคีภัย อย่างเหมาะสมเช่น มีตู้เก็บสายและ หัวฉีดน้ำดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิงชนิดกึ่งติดตั้ง
- ตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ หรือเครื่องมือป้องกันอัคคีภัยอย่างสม่ำเสมอและจัดให้มีสัญญาณแจ้งภัยอันตราย อย่างน้อย 2 ที่
- เครื่องจักร (ตาม พรบ.โรงงานฯ) หมายถึง สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้น สำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น ใดๆอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึง เครื่องอุปกรณ์ - ฝาสวิลปูเล สายพาน เพลลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

สถานที่ศึกษาดูงานโรงสีชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร นายสุนทร มัจฉิม โทรศัพท์ 08 1394 1592

เอกสารประกอบการเรียน

หลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่าย (ธุรกิจชุมชน)

ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน

ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

พ.ศ. ๒๕๕๕

ตามที่กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง หลักคุณธรรม หลักความเป็นเจ้าของ และหลักการควบคุมตนเอง ของคนภายในชุมชน ให้มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชน รู้จักการพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักประหยัด อดออม และนำเงินออมสะสมรวมกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เกิดเป็นกองทุนภายในชุมชนขึ้น ซึ่งสมาชิกสามารถใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านตำบลของตนเองได้นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการดำเนินการในการส่งเสริมสนับสนุน และติดตามกำกับดูแล อาศัยอำนาจตามความมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตลอดจนมีอำนาจในการกำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงานซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของอธิบดีให้ถือเป็นที่สุด

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กลุ่มออมทรัพย์” หมายความว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อเก็บออมเงินสะสมรวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเอง และดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งสมัครเข้ามาโดยถูกต้องตามระเบียบและปรากฏรายชื่ออยู่ในทะเบียนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“เงินสะสมจะสะสม” หมายความว่า จำนวนเงินที่สมาชิกสมัครใจฝากออมไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามที่ให้สัญญากับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน

“เงินสะสมพิเศษ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกลำบากนอกเหนือจากเงินสะสมจะสะสม สามารถเบิกถอนได้ และมีดอกเบี้ยตามระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ได้รับการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก

“เครือข่าย” หมายความว่า เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรในการส่งเสริมให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกัน

“คุณธรรม” หมายความว่า คุณธรรม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ

“กรม” หมายความว่า กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๕ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Saving for Production Group (SPG.)

ข้อ ๖ เครื่องหมายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีรูปและลักษณะดังนี้

(๑) ลักษณะ

(ก) เป็นวงกลมเล็ก (วงใน) ล้อมรอบด้วยวงกลมใหญ่ (วงนอก)

(ข) ภายในวงกลมเล็ก ตรงกลางเป็นรูปต้นไม้ ด้านซ้ายเป็นรูปครอบครัว (เป็นรูปคนประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก) ด้านขวาเป็นรูปถุงเงิน และรูปสายน้ำอยู่ด้านล่าง

(ค) ภายในขอบวงกลมวงนอกที่ล้อมรอบวงกลมวงใน ด้านบนมีข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ด้านล่างเป็นรูปรวงข้าว

(๒) สี

(ก) เส้นรอบวงกลมวงนอกและวงในเป็นสีฟ้า

(ข) พื้นวงกลมวงในเป็นสีขาว รูปต้นไม้ ครอบครัว และถุงเงินเป็นสีเขียว สายน้ำเป็นสีฟ้า

(ค) พื้นวงกลมวงนอกเป็นสีเหลือง ข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เป็นสีน้ำเงินและรวงข้าวเป็นสีเขียว

หมวด ๒

การดำเนินงาน

ข้อ ๗ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

๒. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการระดมเงินออม ทำให้มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม วิถีประชาธิปไตย สร้างความสามัคคี

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเป็นธรรม

ข้อ ๘ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องมีจำนวนผู้ก่อตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

ข้อ ๙ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ระเบียบนี้ต้องจดทะเบียนตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด

หมวด ๓
คณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการส่งเสริม แต่ละคณะมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก หรือตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก

ในกรณีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการที่ได้รับคัดเลือกแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๑ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

- คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ กำหนดระเบียบข้อบังคับ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และทะเบียนเอกสารต่าง ๆ และบริหารงานทั่วไปของกลุ่มฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก
- คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิก
- คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและกิจการของกลุ่ม
- คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ส่งเสริมและสร้างเสริมความเข้าใจในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หมวด ๔
สมาชิก

ข้อ ๑๒ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีสามประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ที่สมัครเป็นสมาชิก ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์

(๒) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้าน/ตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะ ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

(๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจและให้การสนับสนุนกลุ่มฯ โดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

ข้อ ๑๓ บุคคลใดที่ประสงค์จะขอสมัครเป็นสมาชิก ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ที่คณะกรรมการกำหนด

เงื่อนไขการสมัครเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อ ๑๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- (๔) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกจากคณะแนนเสียงสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมด

หน้า ๔

หมวด ๕

กิจกรรม

ข้อ ๑๕ กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์

- (๑) การให้กู้เงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว
- (๒) การดำเนินงานศูนย์สวัสดิการตลาดเพื่อร่วมกันซื้อรวมกันขายวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยการผลิตและสินค้าอุปโภค บริโภค ให้ได้ในราคาถูกและมีคุณภาพ
- (๓) การดำเนินงานยุ่งฉางเพื่อร่วมกันขายข้าวหรือผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ในราคาสูง และลดการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- (๔) การดำเนินงานธนาคารข้าว เพื่อให้การสงเคราะห์ข้าวแก่ผู้ยากไร้ขาดแคลน
- (๕) กิจกรรมอื่น ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด

หมวด ๖

เงินทุนและการเก็บรักษา

ข้อ ๑๖ เงินทุนการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์ ได้มาจาก

- (๑) ค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และค่าปรับกรณีผิดสัญญาการส่งใช้คืนเงินกู้
- (๒) เงินตั้งสะสมของสมาชิก
- (๓) เงินที่กู้หรือยืมจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เช่น ธนาคาร กองทุนชุมชน เป็นต้น
- (๔) เงินช่วยเหลือจากสถาบันหรือองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- (๕) เงินรายได้อื่น ๆ เช่น เงินบริจาคต่าง ๆ

ข้อ ๑๗ การเก็บรักษาเงินกลุ่มออมทรัพย์ให้นำฝากธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) หรือ ธนาคารอื่น

ข้อ ๑๘ การเปิดบัญชีฝากตามข้อ ๑๗ ให้ประธาน รองประธาน และเหรัญญิกของกลุ่มฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่อ และเมื่อจะถอนเงินฝากต้องลงลายมือชื่อร่วมกันอย่างน้อยสองคน โดยให้ประธานลงลายมือชื่อร่วมกันทุกครั้ง

หมวด ๗

เครือข่าย

ข้อ ๑๙ เครือข่าย เป็นองค์กรความร่วมมือและเชื่อมโยงกันของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเอื้ออาทร

ข้อ ๒๐ เครือข่าย มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อประสานงานและประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและสมาชิก
- (๒) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน
- (๓) เพื่อส่งเสริมองค์กรเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ในแต่ละระดับ (ตำบล อำเภอ จังหวัด และ ประเทศ) ผนึกกำลังประสานเชื่อมโยงการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละระดับให้เข้มแข็ง

ข้อ ๒๑ ให้กลุ่มออมทรัพย์ มีเครือข่ายสี่ระดับ ดังนี้

- (๑) เครือข่ายระดับตำบล
- (๒) เครือข่ายระดับอำเภอ
- (๓) เครือข่ายระดับจังหวัด
- (๔) เครือข่ายระดับประเทศ

โดยให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบลและระดับอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด และอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๒ ให้ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่ในหมู่บ้าน / ชุมชน อย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับตำบล

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับตำบลอย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับอำเภออย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการเครือข่าย มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี โดยมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินงานเครือข่าย ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านบุคลากร ด้านแหล่งทุน ด้านอื่น ๆ ตามที่เครือข่ายเห็นสมควร อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเครือข่าย จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดทำระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายของเครือข่าย และจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๓) กำกับ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การดำเนินงานกิจกรรมของเครือข่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุม ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับภาระผูกพันของเครือข่าย

(๔) จัดทำทะเบียน ระบบบัญชี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเครือข่าย

(๕) ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๖) ติดตามตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้ง ของกลุ่มออมทรัพย์

(๗) ประสานและเชื่อมโยงความร่วมมือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ของแต่ละระดับ

(๘) อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้เครือข่ายส่งเสริมให้กลุ่มออมทรัพย์ที่เข้มแข็งและมีความพร้อมเป็นแกนนำในการจัดตั้งสถาบันเพื่อสนับสนุนให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่กรมกำหนด

ข้อ ๒๕ ให้กรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และวิธีการที่กำหนดและทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน

ข้อ ๒๖ ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นหน่วยงานสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๒๗ ให้สำนักตรวจราชการ และศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการแก่อำเภอ/จังหวัด ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือมีอุปสรรคในการดำเนินงานตามระเบียบนี้ให้อธิบดี พิจารณาสั่งการได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๒๙ หากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือของบ้านเมือง ให้อธิบดี มีอำนาจในการเพิกถอนกลุ่มออมทรัพย์นั้นออกจากทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๓๐ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) จำนวนเงินสัจจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออกตามศักยภาพของสมาชิกโดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีบัญชีซึ่งบุคคลกลุ่มออมทรัพย์

(๒) การส่งเงินสัจจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ รวบรวมเงินสัจจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ ภายในสามวันทำการ

(๓) ห้ามมิให้ส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สัจจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

(๔) การรับเงินสัจจะสะสมหรือรับชำระคืนเงินกู้ยืมจากสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ให้คณะกรรมการ รวบรวมเงินดังกล่าวนำฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ภายในสามวันทำการ เมื่อมีสมาชิกยื่นขอกู้เงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์ จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิกกู้โดยไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้

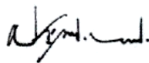
(๕) การดำเนินธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ทุกประเภทให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง

(๖) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์คืดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(๗) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ

ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายประกาศ บุญอินดี)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

๒ ธันวาคม 2552

เรียน อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ รปท.ผดจ.(71) ๘439 /2552 เรื่อง การขอความเห็นข้อกฎหมาย กรณีกลุ่ม
ออมเงินสั่งจะสะสมทรัพย์สิน

ตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีหนังสือ ที่ ยช (สคอ) 0808.2.2/117 ลงวันที่ 9 เมษายน 2552 ถึงธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขอทราบความเห็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มออมเงินสั่งจะสะสมทรัพย์สินเข้าข่ายกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 หรือไม่อย่างไร เพื่อประกอบการดำเนินการคดีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

รปท. ขอเรียนว่า

1. พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2551 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 ดังนั้น การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และธุรกิจเงินทุนก่อนวันที่ 3 สิงหาคม 2551 ต้องบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 แล้วแต่กรณี

ธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนเป็นธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หากผู้ใดประกอบธุรกิจดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดตามมาตรา 40 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 หรือมาตรา 71 ประกอบมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 หรือมาตรา 121 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัตินิยามของธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุน โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้คือ

1. เป็นธุรกิจ
2. รับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชน
3. มีการใช้ประโยชน์จากเงินนั้น โดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่กฎหมายกำหนด

2. กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้หลักการพัฒนาชุมชนเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพึ่งพาตนเองได้ โดยกำหนดให้งานส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลยุทธ์ในการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กรมการพัฒนาชุมชนให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือให้มีการจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมการออมของสมาชิกเป็นค่าหุ้นและเงินฝาก ซึ่งเรียกว่า “เงินสะสมจะสะสมทรัพย์” แล้วนำไปให้สมาชิกกู้ยืม ลงทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายในครอบครัว โดยมีได้ดำเนินธุรกิจในเชิงพาณิชย์ จึงไม่ใช่ธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามข้อ 1

3. สำหรับคดีเกี่ยวกับกลุ่มออมเงินสะสมจะสะสมทรัพย์ หมู่บ้านไก่คำ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้หารือนั้น จะเข้าข่ายเป็นธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามข้อ 1 หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ)

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการ ^{แทน}

ฝ่ายตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจและ Non-bank

โทรศัพท์ 0-2283-5923

โทรสาร 0-2283-6466

(สำเนา)

บันทึกช่วยจำ

ถาวรหรือเรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2531 เวลา 09:30 น. ณ ห้องประชุม 516 ชั้น 5 ธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้เข้าร่วมหารือประกอบด้วย

กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1. นายสุวัฒน์ วุฒิมณี	รองอธิบดี
2. นายสัมพันธ์ คอวนิช	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอาชีพ กองปฏิบัติการ
3. นายวิระศักดิ์ อนันตมงคล	หัวหน้างานพัฒนาเงินทุน กองปฏิบัติการ
- ฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย

1. นายยง ศรีนาม	ผู้อำนวยการ
2. นายคำรณ กำแก้ว	รองผู้อำนวยการ
3. นายเสริมสิงห์ สิงห์เสนี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
4. นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี	หัวหน้านิติกร
5. นางจิราภรณ์ คณชกุลรัตน์	หัวหน้านิติกร
6. นายวิชัย จิตตปรภักดิ์	นิติกร

สืบเนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีหนังสือที่ ธปท.ม. 1368/2531 ลงวันที่ 19 กันยายน 2531 แจ้งกรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ว่าการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนหนึ่งอาจเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 และตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือที่ มท. 2503/7368 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2531 แจ้งหลักการและแนวทางปฏิบัติของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งกรรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวบ้านดำเนินการตามหมู่บ้านในชนบท ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีหนังสือที่ ธปท.ม. 1769/2531 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2531 เชิญกรรมการพัฒนาชุมชนเพื่อหารือร่วมกันในวันที่ 19 ธันวาคม 2531

ผลการหารือสรุปได้ดังนี้

1. รองอธิบดีกรมการพัฒนชุมชนแจ้งข้อเท็จจริงว่า ในปี พ.ศ. 2517 รัฐบาลมีแนวความคิดที่จะนำเทคโนโลยีไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนพัฒนาอาชีพของตนเอง แต่เนื่องจากไม่มีแหล่งเงินทุน จึงมีการส่งเสริมสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคือส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรู้จักออมเงินตามกำลังความสามารถ โดยเน้นเรื่องความสม่ำเสมอ สมาชิกที่ออมเงินไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างสม่ำเสมอแม้จำนวนเงินที่ออมจะน้อย ก็จะได้สิทธิดีกว่าสมาชิกที่มีได้ออมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีเงินออมมากกว่า เช่น ให้สมาชิกที่ออมเงินไว้อย่างสม่ำเสมอ มีสิทธิกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ก่อนสมาชิกอื่น โดยไม่คำนึงว่าจะมีเงินอมน้อยกว่าสมาชิกอื่นเป็นต้น

1.2 การให้กู้เงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อแรกเริ่มกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กู้แก่สมาชิก โดยให้กู้ไม่เกินจำนวนเงินที่สมาชิกออมไว้ หากสมาชิกคนใดจะกู้เกินกว่านั้น จะต้องมีส่วนอื่นค้ำประกันและกู้ได้ไม่เกินจำนวนเงินออมที่ผู้ค้ำประกันนั้นออมไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต วิธีการเช่นนี้สมาชิกจะควบคุมดูแลกันเอง ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีกรณีการโกงเกิดขึ้น ส่วนรวมไม่เสียประโยชน์ ต่อมามีการติดต่อให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด เป็นผู้รับฝากเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และธนาคารจะเป็นผู้ให้กู้เงินแก่สมาชิก โดยจะมีเงินฝากของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ฝากไว้เป็นหลักประกัน วิธีการที่สมาชิกของกู้เงินจากธนาคารสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยประธานกลุ่มขอกู้โดยตรงจากธนาคาร เพื่อนำเงินไปดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม อีกวิธีหนึ่งคือ สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นรายบุคคล ขอกู้จากธนาคาร โดยยื่นคำขอกู้เงินคอกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอนุมัติแล้ว ให้นำคำอนุมัตินี้ไปยื่นขอกู้จากธนาคารต่อไป ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารจะคิดในอัตราสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากร้อยละ 1.5 ดังนั้น ในเรื่องการกู้เงินของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้น สมาชิกสามารถทำได้โดยกรวดงจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยตรง และกู้จากธนาคาร

1.3 นอกจากการให้กู้เงินแก่สมาชิกแล้ว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังดำเนินกิจการอื่นอีก ได้แก่ กิจการรุ่งนาง กิจการธนาคารข้าว และศูนย์สาธิตการตลาด

1.4 ระบบบัญชีในระยะแรกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะทำบัญชีในรูปแบบที่เข้าใจกันเอง แต่เมื่อจำนวนเงินออมเพิ่มมากขึ้น รูปแบบบัญชีที่ทำกันเองไม่สามารถไว้ต่อไปได้ กรมการพัฒนาชุมชนจึงเริ่มเข้าไปสอนระบบบัญชี โดยอบรมแนะนำระบบบัญชีที่เหมาะสมและให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย

หลังจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินงานมาได้ประมาณ 10 ปี ปรากฏว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มเห็นว่าการนำเงินออมไปฝากธนาคารและให้สมาชิกกู้เงินจากธนาคารนั้น ธนาคารจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ จึงมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มดำเนินกิจการ นอกเหนือจากเรื่องที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุน โดยการรับฝากเงินที่เรียกว่าเงินคลังจะสะดวกพิเศษ และให้กู้แก่บุคคลภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิกด้วย บางครั้งก็คิดดอกเบี้ยในอัตราสูง ซึ่งเรื่องนี้มิใช่กิจการที่กรมการพัฒนาชุมชนเห็นชอบ แต่เป็นเรื่องที่

กรรมการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ดำเนินการไปเอง เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนได้พยายามชี้แจงหลักการวัตถุประสงค์ของกรมการพัฒนาชุมชนที่ต้องการให้ชาวบ้านช่วยตัวเองและร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่าง ๆ เข้าใจ ถ้ายังปรากฏว่ากลุ่มออมทรัพย์ฯ ใด กระทำการนอกขอบเขตที่กรมการพัฒนาชุมชนให้การสนับสนุนก็จะตัดกลุ่มออมทรัพย์ฯ ดังกล่าว ออกจากการส่งเสริมสนับสนุนของกรมการพัฒนาชุมชน และเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนจะแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตพัฒนาเติบโตขึ้น กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางแห่งจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นประสบปัญหามาก สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางส่วนไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ เนื่องจากขาดคุณสมบัติในเรื่องอายุไม่ถึงเกณฑ์ หรือมีอาชีพแตกต่างจากที่ระบุไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ บุคคลที่ไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าวจึงรวมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ของตนเองขึ้น ดำเนินการแข่งกับสหกรณ์ เป็นเหตุให้สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ

ในปัจจุบันนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ร่วมกันจดทะเบียนตั้งเป็นสมาคมโดยมีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ มีสาขาสหกรณ์ และมีสาขาของสมาคมอยู่ ณ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้านต่าง ๆ แต่เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องการเสียภาษี จึงปรากฏว่ามีสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของสมาคมเพียงสามพันกว่ากลุ่มเท่านั้น

2. ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย แจ้งว่ามีกฎหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแลอยู่ 2 ฉบับ ที่ควรตระหนักเพื่อมิให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมาย ฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้บุคคลที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ประกอบการธนาคารพาณิชย์ คือ ห้ามผู้ที่มีได้รับอนุญาตเป็นธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินจากประชาชน และใช้ประโยชน์เงินนั้นไปในทางให้กู้ยืม ซื้อมือหรือซื้อลดหรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน ซื้อขายตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือ ซื้อขายเงินปรีวรรคต่างประเทศ ฯลฯ อีกฉบับคือพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทเงินทุนประกอบธุรกิจเงินทุน คือ ห้ามผู้ที่มีได้รับอนุญาตเป็นบริษัทเงินทุนจัดหาเงินทุนจากประชาชน และใช้เงินนั้นในการให้กู้ยืมเป็นทางค้าปกติ กิจการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามที่กล่าวมาข้างต้นถ้าดำเนินกิจการอยู่ภายในขอบเขตที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมให้การสนับสนุนก็สามารถกระทำได้ไม่ผิดกฎหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแล แต่มีปัญหาเฉพาะการดำเนินกิจการในส่วนที่นอกเหนือออกไปคือการรับฝากเงินตั้งจะสะสมพิเศษ และให้กู้ยืมแก่บุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจเงินทุนและประกอบการธนาคารพาณิชย์ เข้าข่ายเป็นการกระทำผิดกฎหมาย

3. ที่ประชุมหารือร่วมกันแล้วมีความเห็นว่า หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ดำเนินกิจการตามขอบเขตแห่งหลักการที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมให้การสนับสนุนตั้งที่รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนกล่าวมาข้างต้น กิจการที่ดำเนินการก็ไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ส่วนกิจการที่เข้าข่ายต้องห้ามตามกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว เป็นกิจการที่กรรมการบริหารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มดำเนินการขึ้นเองในภายหลังเพื่อแสวงหาประโยชน์ และเป็นเรื่องที่กรมการพัฒนาชุมชนไม่สนับสนุน ส่วนมาตรการแก้ไขปัญหาค่าเงินนี้คือให้เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนชี้แจงให้กรรมการบริหารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยุติการกระทำที่เข้าข่ายต้องห้ามตามกฎหมาย หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแห่งใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ก็จะตัดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดังกล่าวออกจากการส่งเสริมสนับสนุนของกรมการพัฒนาชุมชน และแจ้งความให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) นายชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี

(นายชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี)

ผู้จบบันทึก

สำเนาถูกต้อง

(นายมบุญ สอนเกิด)

นักวิชาการพัฒนาชุมชน 5

เนื้อหาหมวดวิชา
การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
สู่ความเข้มแข็ง
(วิชานับถ่วง)

หมวดวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สู่ความเข้มแข็ง (วิชาบังคับ)

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชน ในชนบทรวมตัวกันแก้ปัญหาด้านแคลนเงินทุน และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักประหยัดอดออมเก็บสะสมเงินทุนที่เหลือจากการใช้จ่าย มาฝากไว้กับกลุ่มเป็นประจำและสม่ำเสมอเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและหลักคุณธรรมของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในทั่วทุกภาคของประเทศ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวทางการแก้ปัญหาด้านแคลนเงินทุนเพราะคนจนในชนบทถูกปิดล้อมด้วยวงจรแห่งความยากจน ดังนั้น การหาเงินมาเพื่อลงทุน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก การให้ชาชนบทมารวมกลุ่ม ออมเงิน แล้วนำไปทำทุนนั้น เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง ซึ่งในสังคมปัจจุบัน เงินทุน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน ถ้าไม่มีเงินทุนชาวบ้านก็ยากที่จะทำอะไรได้ ดังนั้น การสะสมเงินทุน การสร้างกองทุนสำหรับหมู่บ้านจึงต้องเกิดขึ้นเพื่อนำเงินไปพัฒนาหมู่บ้าน ไปส่งเสริมอาชีพ และช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เพียงแต่จะสร้างแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้าน แต่ยังเป็น “เงินทุนภายใน” เป็นแหล่งกักเก็บเงินไปประกอบอาชีพ การช่วยเหลือสวัสดิการ การประกันความเจ็บป่วย หากแต่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยังก่อให้เกิดการรวมกลุ่มสินค้าของชาวบ้าน มีการซื้อ - ขายด้วยราคาที่เป็นธรรมรวมทั้งลดการพึ่งพา “เงินทุนภายนอก”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือตนเองและร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเอง ได้ด้วยตนเอง โดยวัตถุประสงค์ของการออมทรัพย์ก็เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคน คือ สมาชิกและครอบครัวของสมาชิก ให้สามารถสร้างครอบครัวที่มีคนอันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมในภาพรวมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดได้ พึงยึดแนวปฏิบัติ “รวมคน” หมายถึง รวมคนที่มีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน มีจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายเดียวกัน สมารถที่จะร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหา ซึ่งนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการ “พัฒนาคน” โดยแท้ และเมื่อมีการผนึกกำลังกันแล้ว จะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคคล ทำให้เกิดกลุ่มที่มีลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน กล่าวคือ ช่วยให้เพื่อนสมาชิกมีรายได้ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น นี่คือการ “ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ทุนชุมชนที่ยั่งยืน

สร้าง

ทุนภายนอก

ทุน

ทุนภายใน

1. จากญาติ พี่น้อง พ่อแม่

2. จากเพื่อนคนคุ้นเคย

3. จากธนาคาร ใ้รับจํานำ ผู้รับจํานำ

4. จากนายทุน (เงินกู้)

5. อื่น ๆ (บางคนไม่มี ปล้นจี้ ฆโมย โทง ด้อรชฎร์บึงหลวง

ผลร้ายของทุนภายนอก คือ ใ้บริการ-ค้เงินกู้และอัตรา ดอกเบี้ยสูง หากประ-กอบอาชีพเสียหายจะมีหนี้สินล้นพ้นตัว ก่อให้เกิดการล้มละลายได้

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สังจะ

ยั่งยืน

อดทน

ทนอด

รายได้น้อย แต่รู้ประ-หัดแล้วสะสมรวมกันที่จะมีทุนของตัวเอง รู้คิดมีวินัย และอดออมดำรงชีพตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิด หลักการ และ วิธีการ ดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นวิธีการระดมเงินออม และทรัพยากรอื่นของแต่ละบุคคลเป็น “เงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” นำมาจัดสรรให้บริการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อช่วยเหลือตนเองยามปกติและช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามประสบปัญหาด้วยความเอื้ออาทรโดยพฤตินัย ความมีวินัยในการออมและความไว้วางใจระหว่างสมาชิก และเพื่อเป็นการพิทักษ์ปกป้องดูแลกันเอง ซึ่งจะลดโอกาสการถูกเอาเปรียบจากภายนอก ให้เหลือน้อยที่สุด เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมี 2 ประเภท ดังนี้

1. เงินทุนดำเนินการ

เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิตการตลาด ยุงวาง ธนาคารข้าว เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก เงินที่รับฝาก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออกจะต้อง คืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น

2. เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย

เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุด ดินสอ ปากกา รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงานต่าง ๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้ ในการบริหารจัดการ

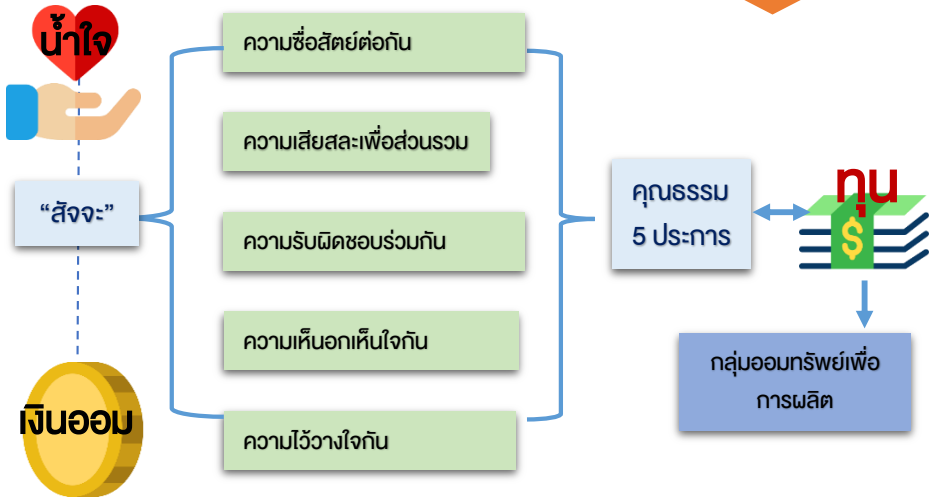
ทั้งนี้ การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร แยกเป็น 2 บัญชี คือ

- บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสะสมสะสมของสมาชิกและเงินบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม

- บัญชีเผื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ ค่าบริการต่าง ๆ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ทุนและผลตอบแทนจาก “สิ่งจะ” → สร้าง

มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แล้วได้อะไร ?

- ได้กับตัวเรา ทำให้รู้จัก “ประหยัด” อดออม มีเงินออมใช้จ่ายยามจำเป็น ดูกเงิน
- มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ
 - ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการกลุ่ม ตามหลักคุณธรรม 5 ประการ
 - ได้ช่วยเหลือกันในชุมชน
 - มีสวัสดิการในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย
 - ได้รับการช่วยเหลือด้านการซื้อขายผลิตผล และมีกิจกรรมที่ช่วยเหลือชุมชน และเพื่อนสมาชิกด้วยกัน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ปีนน้ำมัน โรงสีข้าวชุมชน รถเกี่ยวข้าว ลานตากผลผลิต ธนาคารข้าว และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อสมาชิกอีกมากมาย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เป็นองค์กรที่รวมเอาคนที่รู้จักเพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การรวมตัวของสมาชิกเหนียวแน่น สามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี 5 ประการ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อกัน

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกันในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

2. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่กัน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อน ก็ช่วยให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

3. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่มต่อที่ประชุมใหญ่ ความรับผิดชอบดังกล่าว จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีพลัง

4. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง เป็นความรู้สึกร่วมภายในใจของเพื่อนสมาชิก ที่เข้าใจเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้ว จะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจ อาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำพูดที่ดี เช่น การให้กำลังใจ คณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

5. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

พัฒนา

ชุมชนด้วยหลัก “คุณธรรม”

คุณธรรม 5 ประการ	ต้องทำอะไร
ความซื่อสัตย์ต่อกัน	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเงินสัจจะตามกำหนด • ต้องส่งเงินกู้ตามสัญญา ไม่คดโกงเพื่อนสมาชิก
ความเสียสละ	<ul style="list-style-type: none"> • การให้เพื่อนสมาชิกที่มีความเดือดร้อนมากกว่ากู้เงินก่อน • เสียสละเวลา / แรงกายเข้าร่วมประชุมกลุ่ม และร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
ความรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> • การส่งเงินสัจจะตามกำหนด ณ ที่ทำการกลุ่ม • การส่งคืนเงินกู้ตามสัญญา • การเข้าร่วมประชุมกลุ่มและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
ความเห็นอกเห็นใจกัน	<ul style="list-style-type: none"> • เห็นใจเพื่อนสมาชิกที่เดือดร้อนให้กู้เงินก่อน • คนมีเงินเห็นใจคนจน โดยนำเงินมาฝากกับกลุ่มเพื่อเพิ่มทุนให้กลุ่ม ๆ และตัวเองก็ได้เงินปันผลและดอกเบียเมื่อสิ้นปีเป็นการตอบแทนความดี • เห็นใจประธาน และคณะกรรมการที่เสียสละเวลา / แรงกาย / แรงใจ ทำงานให้กลุ่ม ๆ
ความไว้วางใจกัน	<ul style="list-style-type: none"> • ไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำมาส่งคืนแน่นอน เพราะนำไปประกอบอาชีพที่เป็นประโยชน์ เพื่อนๆ สมาชิก ช่วยกันดูแล • ไว้วางใจประธานและกรรมการที่มาทำหน้าที่

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคน

ในสังคมเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์และกระบวนการในการดำเนินงานที่มั่นใจได้ว่าบุคคลที่เข้ามา
รวมกันในกลุ่มจะมี คุณสมบัติเหมาะสม สามารถร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนบรรลุเป้าหมายและ
วัตถุประสงค์ของกลุ่มได้อย่างดี สำคัญของการเป็นสมาชิกกลุ่มจึงควรประกอบไปด้วย การเป็นผู้มีอายุ
ตามเกณฑ์ที่เหมาะสม อยู่ในวงสังคมที่มีความสัมพันธ์เดียวกัน มีความประพฤติดี มีศีลธรรม และมีความ
ศรัทธา เห็นชอบ ในคุณค่าของการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จะมีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก
ในสังคม ดังนั้น สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงแบ่งประเภทได้ ดังนี้

1. สมาชิกสามัญ

ประกอบด้วย สมาชิกก่อตั้งที่มีความสนใจและศรัทธาในหลักการของ กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้น และหมายรวมถึงสมาชิก ที่มีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม
แล้วได้ทดลองส่งเงินสัจจะตามวิธีการ ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยทั่วไปหากทดลองสัจจะไม่น้อยกว่า 3
เดือน ก็ถือว่า มีสัจจะที่เชื่อถือได้สมควรเป็นสมาชิกถาวรของกลุ่มต่อไป

2. สมาชิกวิสามัญ

เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี ประสงค์จะ
ส่งเงินสัจจะและสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยประธานกลุ่มเป็นผู้สมัคร ในนามของกลุ่ม

3. สมาชิกกิตติมศักดิ์

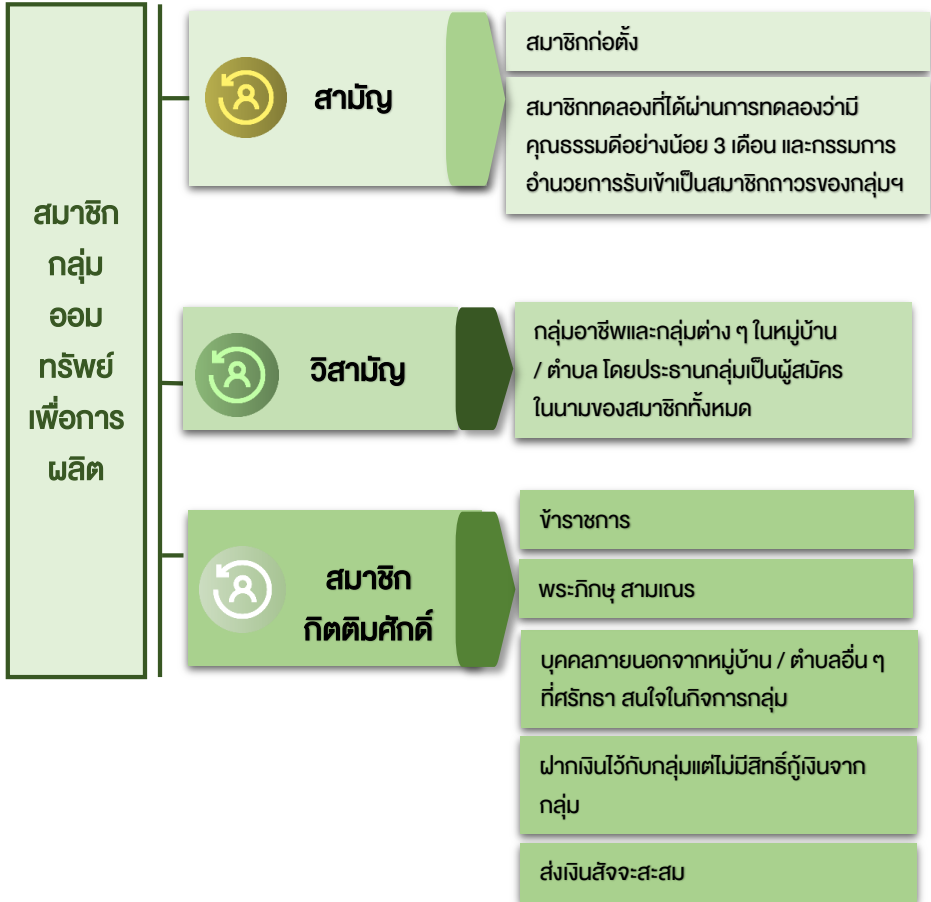
เป็นบุคคลภายนอกชุมชนที่มีศรัทธาและมีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก กลุ่ม นำเงินมา
ฝากไว้ **แต่ไม่มีสิทธิ์กู้ยืมเงินจากกลุ่ม** ได้แก่ บุคคลจากหมู่บ้าน/ตำบล อื่น จักรวรรดิ พระภิกษุ สามเณร คนดี
รวมถึงบุคคลภายนอกจากหมู่บ้าน / ตำบลอื่น ๆ ที่ศรัทธา สนใจในกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

พัฒนา

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นกิจการที่สมาชิกร่วมมือกันทำงาน ซึ่งเป็นการทำงานกับคน หนุมาน จึงให้สมาชิกเลือกตั้งเพื่อนสมาชิกที่มี คุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความเสียสละ ให้มาทำงานแทน สมาชิกทุกคน เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ” เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จัก ควบคุมตนเอง บริหารงาน และตัดสินใจกันเอง ตามวิถีประชาธิปไตย โดยคณะกรรมการบริหารฯ ประกอบด้วย 4 คณะ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ

ทำหน้าที่พิจารณารับสมาชิก การรับฝากเงิน การจัดทำบัญชีทางการเงิน และการจัดสรร เงินปันผลแก่สมาชิก

2. คณะกรรมการเงินกู้

มีหน้าที่พิจารณาคำขอกู้ของสมาชิก ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการ พิจารณาเงินกู้ และ คอยติดตามให้คำปรึกษาแก่สมาชิกผู้กู้เงินอย่างสม่ำเสมอ

3. คณะกรรมการตรวจสอบ

มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการของกลุ่ม และตรวจสอบการบริหารงานของคณะกรรมการทุกชุด และ การตรวจสอบทุกครั้งต้องทำบันทึกหรือรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการทราบด้วย

4. คณะกรรมการส่งเสริม

มีหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิก เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อแท่งหลักการ ของกลุ่มและพัฒนา คุณธรรมของสมาชิก ทั้งนี้อาจเชิญผู้มีความรู้ความสามารถ หรือผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นวิทยากรแก่กลุ่ม ด้วยก็ได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้ง 4 คณะ ต้องปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ

- ทำงานประมาณ รายรับ - รายจ่าย ของกลุ่ม
- แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่ม
- กำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม
- จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม แทนคณะกรรมการที่ว่างลง
- จ้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำตามความจำเป็น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นองค์กรทางการเงินภาคประชาชน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการเงิน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการประหยัดและออมทรัพย์ เพื่อ เสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก ครอบครัว และสังคม โดยกิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

1. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงินหุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสั่งจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่ม เป็นเงินที่นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิก จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย

2. การดำเนินธุรกิจ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ย่างฉาง บิมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ย เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการค้าเงินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ และใช้ศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

3. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณสุข ประโยชน์ ฯลฯ

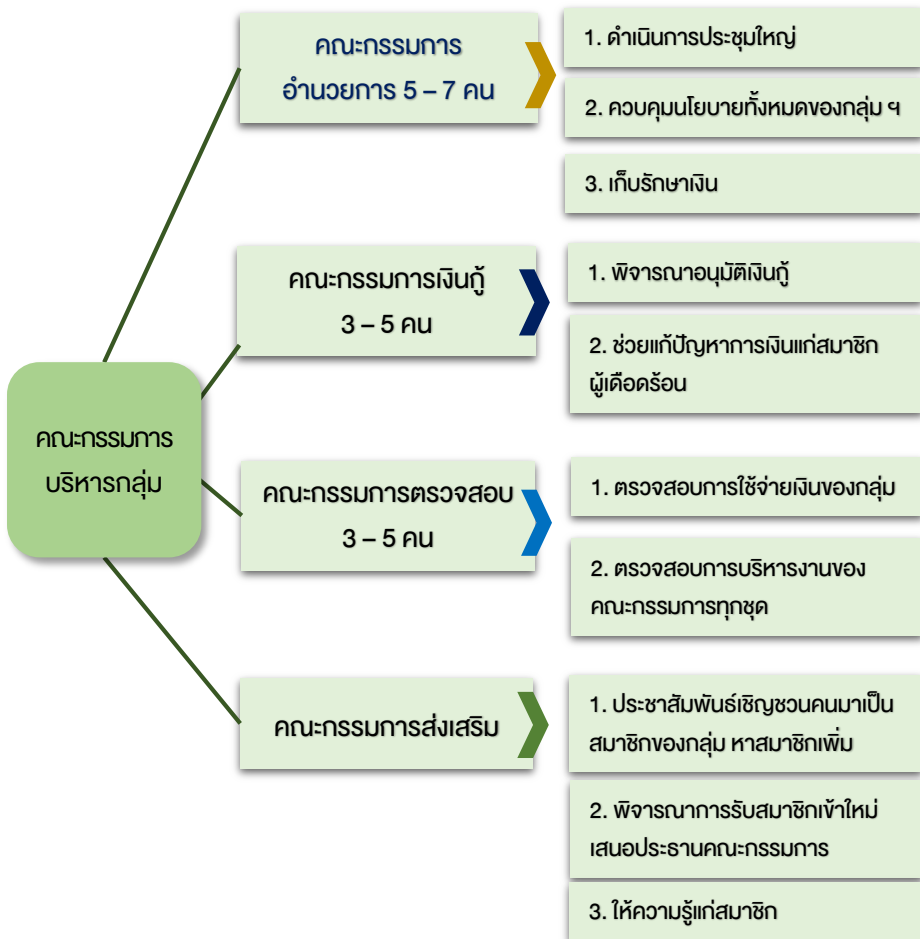
4. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุน ให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สร้าง

โรงเรียนผู้นำวิถีประชาธิปไตย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สร้าง

วิทยาลัยฝึกหัดนักธุรกิจ

กิจกรรมดังกล่าวข้างต้น
มีอยู่จริง สามารถติดต่อ
ศึกษาดูงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัด และอำเภอ

ศูนย์สาริธการตลาด / ตลาดลอยฟ้า

กิจการลานตากข้าว / ยุ้งฉางข้าว / โรงสีข้าว

รถเที่ยวข้าว / รถโต บริการสมาชิก

โรงผลิตน้ำดื่มที่ได้มาตรฐาน

โรงงานอบยางแผ่นรมควัน

ทุนการศึกษาให้เด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน

คำรักษาพยาบาล คำพาหนะพาไปหาหมอ

ฌาปนกิจสงเคราะห์ให้สมาชิก
/ เงินสงเคราะห์ผู้ยากไร้

มีเงินพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ตัดต้นไม้ ขุดลอก
คูคลอง

มีเงินให้กู้ยืมประกอบอาชีพ

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามหลักธรรมาภิบาล

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการตรวจสอบสภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง แนวโน้มของการดำเนินงาน และการเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย 21 ตัวชี้วัด ซึ่งใช้หลักธรรมาภิบาล 10 ข้อ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบประเมินดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่สมาชิก เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ป้องกันความเสี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหาย และมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย 21 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. หลักนิยมประชาธิปไตย

● หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้

- 1) คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง
- 2) มีการส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
- 3) มีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา
- 4) มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ของกลุ่ม

● หลักความโปร่งใส/เปิดเผย

- 5) มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย นำฝากเงินภายใน 3 วันทำการ
- 6) มีการจัดทำทะเบียนข้อมูล/เอกสารหลักฐานการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนสัจจะ ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ ทะเบียนคุมทรัพย์สิ้น ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 7) มีการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน งบดุล และรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้งขึ้นไป และติดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ
- 8) มีการจัดประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยร้อยละ 75 ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก
- 9) มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และผังโครงสร้างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่แบ่งเป็น 4 ฝ่ายป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

- หลักนิติธรรม

10) มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน

11) มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราไม่เกินที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)

12) มีการพิจารณาเงินกู้เป็นไปตามระเบียบ มีการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน

- หลักความเสมอภาค

13) ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

2. หลักประชาธิปไตย

- หลักการมีส่วนร่วม

14) มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน

- หลักกระจายอำนาจ

15) มีกรรมการครบ 4 ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

3. หลักความรับผิดชอบต่อทางบริหาร

- หลักคุณธรรม

16) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบต่อเห็นอกเห็นใจ และไว้วาจาใจ)

4. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่

- หลักประสิทธิภาพ

17) มีการจัดสรรผลกำไร และจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี

- หลักประสิทธิภาพ

18) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์

19) มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปี และสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

- หลักการตอบสนอง

20) สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ข้อบังคับของกลุ่ม

21) มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย 21 ตัวชี้วัด

ชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต..... หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

แนวทางตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	การพิจารณา ประกอบการประเมิน
1. หลักนิยมประชาธิปไตย (Democratic Value)			
● หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้			
1. คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	☐	☐	- ตรวจสอบเอกสารบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ
2. มีการส่งเงินสิ่งจະสมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	☐	☐	- การส่งเงินสิ่งจະสม <u>ด้วยตนเอง</u> ของสมาชิก ตามวัน และสถานที่ ๆ กลุ่มกำหนด
3. มีการส่งชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา	☐	☐	- สมาชิกชำระคืนเงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาทุกราย
4. มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ของกลุ่ม	☐	☐	- มีการจัดกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชนอย่างน้อย 1 กิจกรรม
● หลักความโปร่งใส/เปิดเผย			
5. มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย	☐	☐	- ตรวจสอบระบบบัญชีเงินฝาก - ถอน ของกลุ่ม และบัญชีเงินฝาก - ถอน ของธนาคารที่เป็นปัจจุบัน
6. มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลของกลุ่ม/เอกสารหลักฐานทางการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนสิ่งจະสมทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ทะเบียนคุณสมบัติอื่น ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง	☐	☐	- ตรวจสอบทะเบียนบัญชีและหลักฐานการเงินของกลุ่ม
7. มีการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน งบดุล และการรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบ ปีละ 1 ครั้ง และติดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่ม	☐	☐	- ตรวจสอบงบกำไร - ขาดทุน งบดุล รายงานสถานะทางการเงิน และประกาศของกลุ่มในแต่ละปี

แนวทางตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	การพิจารณา ประกอบการประเมิน
8. มีการจัดประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ อย่างน้อยร้อยละ 75 ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก	☐	☐	- ตรวจสอบบันทึกการประชุมสามัญประจำปี
9. มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ ป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	☐	☐	- ตรวจสอบ ณ ที่ทำการกลุ่ม
● หลักนิติธรรม			
10. มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน	☐	☐	- ตรวจสอบเอกสารระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม - การติดประกาศ และเผยแพร่ข้อบังคับให้สมาชิกทราบทั่วกัน
11. มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่ไม่เกินกฎหมายกำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)	☐	☐	- ตรวจสอบระบบบัญชี และทะเบียนคุมเงินกู้ และดอกเบี้ยของกลุ่ม
12. มีการพิจารณาเงินกู้ของสมาชิกเป็นไปตามระเบียบ มีการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน	☐	☐	- ตรวจสอบบันทึกการประชุมของ คณะกรรมการเงินกู้ และคณะกรรมการตรวจสอบ
● หลักความเสมอภาค			
13. ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ	☐	☐	- สอบถามความพึงพอใจของสมาชิก โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกไม่น้อยกว่า 5 คน
2. หลักประชาธิปไตย (Participatory State)			
● หลักการมีส่วนร่วม			
14. มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน	☐	☐	- ตรวจสอบกิจกรรมของคณะกรรมการส่งเสริม - การเพิ่มขึ้นของสมาชิกกลุ่ม

แนวทางตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ ผ่าน	การพิจารณา ประกอบการประเมิน
<ul style="list-style-type: none"> ● หลักการกระจายอำนาจ 			
15. มีคณะกรรมการครบ 4 ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ เป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	☐	☐	- ตรวจสอบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบันทึกการประชุมของคณะกรรมการที่มีการมอบหมายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
3. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility)			
<ul style="list-style-type: none"> ● หลักคุณธรรม 			
16. มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วาจาใจ)	☐	☐	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการมีความเสียสละในการทำหน้าที่ และมีการประชุมที่เปิดเผย เป็นที่เชื่อถือของสมาชิก 2. สมาชิกรับผิดชอบส่งเงินสัจจะและเงินกู้ตามกำหนด 3. ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนก่อน 4. สมาชิกนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
4. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่ (New Public Management)			
<ul style="list-style-type: none"> ● หลักประสิทธิภาพ 			
17. มีการจัดสรรผลกำไรและจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี	☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบจากงบกำไร - ขาดทุน และงบดุลประจำปี - ตรวจสอบจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
<ul style="list-style-type: none"> ● หลักประสิทธิภาพ 			
18. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์	☐	☐	- มีการใช้ระบบโทรคมนาคมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชี/หลักฐานทางการเงิน/ข้อมูลของสมาชิก/ เอกสารอื่น ๆ ของกลุ่ม
19. มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปีและสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	☐	☐	<ul style="list-style-type: none"> - มีการเรียนรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยง - มีแผนและกิจกรรมบริหารความเสี่ยง

แนวทางตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ผ่าน	การพิจารณา ประกอบการประเมิน
● หลักตอบสนอง			
20. สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	☐	☐	- ตรวจสอบหลักฐานการกู้เงิน - สอบถามสมาชิกผู้กู้เงิน
21. มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก	☐	☐	- สอบถามความต้องการของสมาชิก - ตรวจสอบกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มว่ามีหรือไม่ และตรงกับความต้องการของสมาชิกหรือไม่
ผลการประเมินผ่าน.....ตัวชี้วัด ผลการจัดระดับ			
ระดับ 1 พอใช้/ปรับปรุง ☐			
ระดับ 2 ปานกลาง ☐			
ระดับ 3 ดี ☐			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ระดับ 1 พอใช้/ปรับปรุง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุง และพัฒนา เกือบไปคือ ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง 13 ตัวชี้วัด

ระดับ 2 ปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เกือบไปคือ ผ่านเกณฑ์ 13 –17 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 10 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15 และ 16 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ระดับ 1

ระดับ 3 ดี หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานดี เกือบไปคือ ผ่านเกณฑ์ 18 –21 ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก 12 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16 และ 17 หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ 2

การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้

คำนิยาม

การบริหารโครงการ

การบริหารจัดการทรัพยากร (เวลา วัสดุ บุคลากร และค่าใช้จ่าย) ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด โดยใช้องค์ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ กับกิจกรรมของโครงการ เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การบริหารสัญญา

การควบคุม หรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในสัญญาในฐานะเป็นผู้กู้หรือผู้ให้กู้ ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนดของทางราชการและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องด้วย

การบริหารหนี้

การบริหารจัดการเพื่อให้เป็นหนี้ที่มีคุณภาพ มีหลักการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหนี้เสียให้เป็นหนี้ดี

หนี้ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากกลุ่ม/กองทุนชุมชน

กองทุนชุมชน หมายถึง กลุ่ม/กองทุนชุมชนและองค์กรการเงินในชุมชนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเองและสนับสนุนโดยภาครัฐ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้สมาชิกและคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้และสวัสดิการชุมชน

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโครงการ

แนวทางปฏิบัติการบริหารโครงการ

- พิจารณาความเป็นไปได้
- จำแนกประเภทโครงการ/อาชีพ
- การพิจารณากำหนดให้มีการติดตามวัดผล
- โครงการมีศักยภาพในการคืนหนี้ได้หรือไม่ อย่างไร
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงานคุ้มค่ากับเวลาและทรัพยากรของผู้ดำเนินโครงการหรือไม่
- ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินโครงการ
- ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ

ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมที่มักมีสิ่งล่อตาล่อใจ ให้เราอยากได้อยากมี...นั่น...นี่...นั่นสารพัด ทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น ส่งผลให้ความต้องการใช้เงินเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองการใช้ชีวิต

ซึ่งในชุมชนก็มีกลุ่ม/กองทุน/องค์กรทางการเงินที่ให้บริการทางการเงินมากมาย ทั้งกลุ่ม/กองทุนที่ภาครัฐสนับสนุน เช่น โครงการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน (ทว.คจ.) กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และกลุ่ม/กองทุนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้น คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งกลุ่ม/กองทุนเหล่านี้จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการทางการเงินของสมาชิก และคนในชุมชนโดยให้บริการเงินกู้/เงินยืมแก่สมาชิก เพื่อนำไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จนเขือครอบครัว

ก่อนการพิจารณาเงินกู้/เงินยืม จึงต้องคิดให้รอบคอบ และต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่อาจถูกมองข้ามไป แต่จริง ๆ แล้วนั้น การบริหารโครงการ เป็นการปูพื้นฐานสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการพิจารณาโครงการ ที่มีความเป็นไปได้ การประเมินความจำเป็น และความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ของสมาชิกอย่างจริงจัง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อการอนุมัติเงินกู้/เงินยืมของคณะกรรมการ และการใช้เงินกู้/เงินยืมให้ตรงตามวัตถุประสงค์ เกิดประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและคนในชุมชน

การบริหารโครงการ สิ่งแรกที่ต้องเรียนรู้ คือ ต้องรู้ว่าโครงการที่เสนอขอมาแต่ละโครงการนั้น เป็นโครงการประเภทใด เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการ อนุมัติเงินกู้/เงินยืมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เสนอโครงการแต่ละราย ซึ่งการจำแนกประเภทของโครงการนั้น อาจจำแนกตามประเภทของโครงการตามระยะเวลาที่เกิดรายได้ ดังนี้

ประเภทโครงการ	คำอธิบาย
โครงการที่ทำรายได้ทันที	<ul style="list-style-type: none"> • ผลิตสินค้า/งานบริการ ทำรายได้ในทันทีที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน ภายใน 1 เดือน • วงดการชำระหนี้ ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน
โครงการระยะสั้น	<ul style="list-style-type: none"> • ผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน • วงดการชำระหนี้ ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด • หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน
โครงการระยะยาว	<ul style="list-style-type: none"> • ผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลายาวเกินกว่า 6 เดือนขึ้นไป ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน • วงดการชำระหนี้ ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือชำระเป็นรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม / กองทุนชุมชน

การคัดเลือกโครงการ

โครงการสำหรับการสร้างอาชีพหลัก

• ให้พออยู่พอกินเป็นอย่างน้อย หรือเป็นการลดภาระครอบครัวเป็นอย่างน้อยหมายถึงมีรายได้ หักต้นทุนและค่าใช้จ่ายแล้ว เพียงพอกับการชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ย ควรเป็นโครงการประเภทที่ทำรายได้ในทันที

โครงการสำหรับการสร้างอาชีพเสริม

- มีอาชีพหลักอยู่แล้ว มีเวลาและทรัพยากรสำหรับทำอาชีพเสริม
- เวลา ความสามารถและทรัพยากรที่มีคือทุน
- ไม่กระทบอาชีพหลัก และมีความเป็นไปได้ที่จะประกอบอาชีพเสริม

โครงการสำหรับการต่อยอดอาชีพเดิม

- มีอาชีพหลักหรือทรัพยากรอยู่แล้ว ต้องการทุนในการขยายผล
- ผลผลิตหรืองานบริการที่เพิ่มขึ้น จะนำไปขายหรือให้บริการกับใคร มีตลาดรองรับหรือไม่

โครงการสำหรับการเสริมสภาพคล่อง

- ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ต้องการสภาพคล่องในช่วงรอออกดอกผล
- มีหนี้สินเดิม หรือไม่อย่างไร เมื่อได้ผลผลิตและขายสู่ตลาดแล้วมีกำไรเหลือชำระหนี้หรือไม่

การพิจารณาความเป็นไปได้

การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ หรือการวิเคราะห์โครงการทางด้านต่าง ๆ ทำเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าโครงการที่เลือกมานั้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์โครงการในประเด็น ดังนี้

- ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ
- ทักษะอาชีพของผู้เสนอโครงการ
- ทำได้จริงไหม หมายถึง สามารถทำได้จริงและได้ผลลัพธ์ตามแผนที่กำหนด
 - ใช้เวลาเท่าไร
 - ขายให้ใคร ขายอย่างไร ขายที่ไหน
 - รายได้จะเข้ามาตอนไหน เท่าไร
- งบประมาณและกำไรสมเหตุสมผลไหม
 - ต้นทุน ค่าดำเนินการ ทำไร

ซึ่งโครงการที่มีความเป็นไปได้นั้น ต้องเป็น

- โครงการที่ทำได้จริง และเห็นผลลัพธ์ (มีรายได้ ผลกำไร) คุ้มค่ากับการลงทุน
- ผู้เสนอโครงการมีต้นทุน (ทักษะพื้นฐาน/องค์ความรู้/ทรัพยากร) เกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือ

โครงการที่เสนอ

- มีตลาดรองรับ / มีสถานที่จำหน่ายชัดเจน
- ผลิตสินค้า / บริการเป็นไปตามความต้องการของตลาด

ความเป็นไปได้ในการติดตามวัดผล

การติดตามวัดผลโครงการ

เป็นการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้คณะกรรมการฯ สามารถพิจารณาอนุมัติเงินกู้/เงินยืม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ ซึ่งการติดตามวัดผลโครงการจะทำให้ทราบถึง

- ความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ
- ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน
- การให้การช่วยเหลือ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้อย่างทันท่วงที
- การเรียนรู้ความสำเร็จเพื่อนำไปขยายผลต่อไป

ความก้าวหน้าของโครงการ

การติดตามวัดผลเพื่อส่งเสริมให้โครงการบรรลุผล ควรมีการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ:

1. ระยะการเตรียมโครงการหลังได้รับเงินสนับสนุน
2. ระยะที่สร้างรายได้และเริ่มส่งคืนและดอกเบี้ย หรือส่งคืนเงินยืม
ซึ่งอาจจะติดตามความก้าวหน้าโครงการตามประเภทของโครงการ ดังนี้

ประเภทโครงการ	ระยะเวลาในการติดตามโครงการ
โครงการที่ทำรายได้ทันที	15 วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน
โครงการระยะสั้น	45 วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน
โครงการระยะยาว	ติดตามทุก 120 วัน/ปี (4 เดือน/ปี) หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน

โครงการมีศักยภาพในการคืนหนี้

พิจารณาจาก **ต้นทุน** ซึ่งประกอบด้วย

- ค่าสินค้า
- ค่าดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าขนส่งค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าแรง ฯลฯ
- ค่าการตลาด
- ค่าไร เหลือมากพอคืนหนี้ได้

เงื่อนไขการชำระหนี้ เหมาะสมกับประเภทโครงการ

ประเภทโครงการ	งวดการชำระเงิน
โครงการที่ทำรายได้ทันที	ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม / กองทุนชุมชน
โครงการระยะสั้น	ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน
โครงการระยะยาว	ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน

ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินโครงการ

ความรู้/ทักษะ/ประสบการณ์ในโครงการที่เสนอขอ

มีความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้
ขาดความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพ

กรณีที่ผู้เสนอโครงการขาดความรู้ ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ควรหาแนวทางในการให้การช่วยเหลือ เพื่อแนะนำแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาให้เกิดทักษะด้านอาชีพ เช่น

- เรียนรู้กับปราชญ์ชุมชน (สัมมาชีพชุมชน)
- ประสานหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสริมทักษะการประกอบอาชีพ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นต้น

ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ

- ไม่เป็นผู้มีประวัติเสื่อมเสีย และขาดวินัยทางการเงิน
- มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสัญญา

แนวปฏิบัติการบริหารสัญญา

สัญญาชัดเจน เป็นธรรม หลักฐานครบถ้วน จัดเก็บดี

- มีเอกสารหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบครบหรือไม่
- สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่
- ยอดเงินกู้และเงื่อนไขการชำระเงิน
- เงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา
- จัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขอย่างไร

การบริหารสัญญา เป็นการเตรียมความพร้อมรับมือก่อนที่ปัญหานี้ค้างชำระจะเกิดขึ้น

ฉะนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสัญญา ซึ่งต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ

ในการทำสัญญาเงินกู้/เงินยืม เพราะถือเป็นปราการด่านแรกในการตรวจทานว่าหลักฐาน เอกสารประกอบการกู้ยืมมีความครบถ้วนที่สามารถใช้บังคับ ฟ้องร้องทางกฎหมายได้หรือไม่ หากเกิดกรณีที่สูงหนี้ ไม่ยอมชำระคืนเงินกู้ยืม ทางคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุน ในฐานะผู้ให้กู้ยืมเงินจะทำอย่างไร

สัญญากู้ยืมเงิน คือ สัญญาที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้กู้ ซึ่งให้ยืมใช้เงินแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ยืมหรือผู้กู้” โดยที่ผู้ยืมตกลงจะใช้คืนซึ่งเงินที่ยืมนั้น ตามเวลาและเงื่อนไขที่ได้กำหนดตกลงกัน โดยที่ผู้ให้กู้อาจได้สิ่งตอบแทนการให้กู้ยืมเงินนั้นเป็นดอกเบี้ย นอกจากนี้เงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยแล้ว ในสัญญากู้ยืมยังระบุถึงเงื่อนไขการชำระคืน การชำระคืนก่อนกำหนด หลักประกันแห่งการกู้ยืม เบี้ยปรับผิดนัด และรายละเอียดอื่น ๆ ที่ผู้ให้กู้และผู้กู้ควรจะได้ตกลงกันไว้แต่แรกตั้งแต่การเริ่มกู้ยืมเงินกัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนต่าง ๆ

การกู้ยืมเงินจึงเป็นนิติกรรมสัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งในการตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินนั้น ต้องทำหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือไว้ต่อกัน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา สัญญาจึงเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญา ประกอบด้วย

หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ สัญญาการกู้ยืมเงินจะต้องมีข้อความว่ามีการรับเงินที่กู้ยืมและจะมีการคืนเงินที่กู้ยืม และต้องระบุจำนวนที่กู้ยืม เพราะสัญญากู้ยืมเงินที่ไม่ระบุจำนวนเงินที่กู้ยืมเงินนั้นเป็นการขาดสาระสำคัญ ไม่อาจใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินได้

หลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินต้องลงลายมือชื่อของคู่สัญญา (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) รวมทั้งผู้ค้ำประกัน และพยาน

สรุป หลักฐานการกู้ยืมเงินต้องมีวัน เดือน ปีที่ทำสัญญา สถานที่ทำสัญญา ข้อความแสดงว่าได้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเท่าใด มีกำหนดใช้คืนเมื่อใด และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อ ของคู่สัญญา (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) ผู้ค้ำประกัน และพยาน

การพิจารณาการบริหารสัญญาว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ของสัญญาพิจารณาได้จาก

- โครงการที่อนุมัติเงินกู้ยืมนั้นมีการจัดทำสัญญาหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบการกู้ยืมเงินครบหรือไม่

การลงนามในสัญญา ผู้กู้ควรลงนามทุกหน้าอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ถ้ามีคู่สมรสควรให้คู่สมรสลงนามยินยอม หรือเป็นพยานในสัญญา และลงนามผู้ให้กู้

- สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่

ระบุยอดเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขการชำระเงิน (วันครบกำหนดชำระ) ระบุในสัญญาอย่างชัดเจน

ระบุเงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา (ถ้ามี)

การจัดเก็บหลักฐาน

การจัดเก็บหลักฐานสัญญาเงินกู้ยืม เอกสารประกอบการกู้ยืม และเอกสารสำคัญต่าง ๆ ต้องมีความปลอดภัยในการจัดเก็บ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งกลุ่ม/กองทุนจำเป็นต้องมีการจัดเก็บหลักฐาน โดยพิจารณาว่า

- มีการจัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- มีวิธีการตรวจสอบเอกสารได้อย่างไร
- หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขไว้อย่างไร

วิธีการป้องกันเอกสารสูญหาย ควรมีการจัดเก็บเป็นไฟล์เอกสาร (Scan file, ถ่ายภาพสัญญาไว้เป็นหลักฐาน, บันทึกข้อมูลลงในระบบ Program เป็นต้น)

- กรณีโอนเงินตามที่อยู่โครงการเข้าบัญชีธนาคาร มีการเก็บหลักฐานการโอนเงินหรือไม่
- กรณีผู้กู้ไม่สะดวกรับโอนเข้าบัญชีธนาคาร มีเอกสารรับเงินหรือไม่ (เอกสารควรอ่านเข้าใจง่าย เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด)
- ลูกหนี้ใช้คืนเงินกู้ผ่านช่องทางไหน
- รูปแบบการชำระคืนหนี้ และเอกสารรับรองการชำระคืนหนี้?
- มีการจัดเก็บหลักฐานการให้เงินและชำระคืนหนี้หรือไม่

การตรวจสอบก่อนและหลังอนุมัติโครงการ

จำแนกประเภทโครงการ

- ทำรายได้ภายใน 1 เดือน
- ทำรายได้ภายใน 6 เดือน
- ทำรายได้ภายใน 1 ปี

แยกลักษณะอาชีพ

- การสร้างอาชีพหลัก
- การสร้างอาชีพเสริม
- การต่อยอดอาชีพเดิม
- การเสริมสภาพคล่อง

วัตถุประสงค์การกู้ยืม

- ประกอบอาชีพ
- การศึกษา
- ใช้จ่ายครัวเรือน
- ค่ารักษาพยาบาล
- อื่น ๆ

ประเภทเงินทุน

- กู้ฉุกเฉิน
- กู้สามัญ

ตัวอย่างคำถามที่สำคัญ

1. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ใช่	ไม่ใช่
2. ผู้กู้/ยืมเงินมีทักษะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เสนอ	มี	ไม่มี
3. ผู้กู้/ยืมเงินมีความน่าเชื่อถือ และมีพฤติกรรมการค้าเป็นชีวิตที่ดี	มี	ไม่มี
4. วงเงินกู้ยืมของผู้กู้ไม่สูงกว่าเงินฝากสะสมจะสะสม (กรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)	ใช่	ไม่ใช่
5. ผู้กู้/ยืมเงินมีรายละเอียดการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	มี	ไม่มี
6. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินงานได้จริง มีรายได้ มีผลกำไรและคุ้มกับการลงทุน	ได้	ไม่ได้
7. ผู้กู้/ยืมเงินจัดทำสัญญา ครบถ้วน ถูกต้อง	ใช่	ไม่ใช่
8. ผู้กู้/ยืมเงินเคยมีปัญหาหาจ่ายช้า หรือค้างชำระหนี้หรือไม่	มี	ไม่มี

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหนี้

แนวปฏิบัติการบริหารหนี้

- การแยกประเภทหนี้
 - จัดนิยามประเภทลูกหนี้ หนี้ดี หนี้เสียประเภทต่าง ๆ
 - จัดกลุ่มลูกหนี้ตามประเภท เพื่อเลือกการบริหารจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสม
- การชำระหนี้และการติดตาม
 - สถานการณ์ชำระหนี้ของลูกหนี้
 - วิธีติดตามหนี้ดี
 - วิธีติดตามหนี้เสียประเภทต่าง ๆ
- แนวทางการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา
 - การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย
 - แนวทางการแก้ไขปัญหาของหนี้เสียประเภทต่าง ๆ
- การดำเนินการทางกฎหมายและการขอคำแนะนำ

การไม่เป็น **หนี้** เป็นลาภอันประเสริฐ

เป็นประโยคที่แทบไม่มีใครคิดค้น หลายคนไม่อยากเป็นหนี้แต่ก็เลี่ยงไม่ได้ เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิต แต่บางคนก็เป็นหนี้ เพราะตกหลุมพรางสิ่งล่อตาล่อใจจากภายนอก

คำว่า “หนี้” คือสิ่งที่หลักชีวิตของใครหลายคนให้ห่างไกลจากคำว่าอิสรภาพทั้งอิสรภาพทางการเงิน การบริหารจัดการเวลา และการใช้ชีวิต เพราะเมื่อเป็นหนี้สินแล้ว เงินทองที่ควรจะใช้จ่ายอย่างมีความสุขกลับต้องมาจ่ายเป็นค่าผ่อนชำระหนี้สินเสียทั้งหมด เวลาที่ควรจะได้ใช้ไปกับการพักผ่อน ก็จะต้องใช้ไปกับการทำงานอย่างหนักเพื่อหาเงินมาใช้หนี้สิน และชีวิตที่จะใช้อย่างมีความสุขกลับต้องมาคอยเป็นทุกข์ เป็นกังวลกับหนี้สินตลอดเวลา

อย่างไรก็ตาม แม้อาจจะฟังดูน่ากลัว แต่แท้จริงแล้วก็ไม่ใช่สิ่งที่ยากเกินกว่าจะใช้ความพยายามในการผลักดันให้หลุดพ้นจากมันได้

หลักการบริหารหนี้

1. บริหาร หนี้ดี ไม่ใช่เป็น หนี้เสีย
2. ให้ หนี้เสีย กลับมาเป็น หนี้ดี
3. และให้ หมดหนี้ ในที่สุด

การแยกประเภทหนี้

ถ้าแบ่งตามประโยชน์ที่ได้จากการเป็นหนี้ สามารถแบ่ง

“หนี้” 3 ประเภท คือ

หมายถึง หนี้ที่ช่วยสร้างรายได้ สร้างอนาคต สร้างอาชีพ หรือสร้างความมั่นคงระยะยาว

ซึ่งอาจแบ่งตามความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้คืน ดังนี้

- ความสามารถในการชำระหนี้สูง ความตั้งใจในการชำระหนี้คืนสูง
- ลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ และมีความตั้งใจในการชำระหนี้

หมายถึง หนี้ที่อาจมีการชำระล่าช้า

หมายถึง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

- ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา
- เจ้าหนี้ติดตามแล้วไม่มาชำระหนี้ หรือติดตามไม่ได้
- ไม่จ่ายหนี้เกินกำหนดมากกว่า 90 วัน

ประเภทของลูกหนี้

หนี้เสีย

ประเภท

A

ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบแต่เกิดอุปสรรค
และไม่มีเงินจ่ายหนี้

- รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- มีอุปสรรคในการดำเนินโครงการ
- เป็นหนี้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น ยึดอายุหนี้ / มีระยะปลอดส่ง / หรือคิดเฉพาะดอกเบี้ย

หนี้เสีย

ประเภท

B

ลูกหนี้ที่มีเงินแต่ไม่ยอมจ่ายหนี้

- อาจขาดวินัย หรือ
- มีความจำเป็นอื่นที่สำคัญกว่าชำระหนี้
- เป็นหนี้ที่ต้องใช้กระบวนการเร่งรัด

หนี้เสีย

ประเภท

C

ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้และไม่มีความรับผิดชอบ

- ปัญหาอาจเกิดจากสองข้อแรก (A + B) รวมกัน
- อาจต้องถึงขั้นตอนการใช้กระบวนการทางกฎหมาย

การชำระหนี้และการติดตาม วิธีการติดตามหนี้ มาตรการแก้ไขปัญหานี้

กลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต

โครงการแก้ไขปัญหาค
ความยากจน (กย.คจ.)

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

แจ้งเตือน

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ
- แจ้งในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

แจ้งเตือน

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ
- แจ้งในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

แจ้งเตือน

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ
- อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน/ชุมชน คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาลแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ

วิธีการติดตามหนี้ มาตรการแก้ไขปัญหานี้

กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

เร่งรัด

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการ เพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ / ช่วยเหลือลูกหนี้ (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระเงิน ลดอัตราดอกเบี้ย เพิ่มวงเงินกู้)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

โครงการแก้ไขปัญหาคะ ความยากจน (ทว.คจ.)

เร่งรัด

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการ เพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ / ช่วยเหลือครัวเรือน เป้าหมาย (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระเงิน ยืม)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี

เร่งรัด

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการ เพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ / ช่วยเหลือลูกหนี้ (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระเงิน ลดอัตราดอกเบี้ยเพิ่มวงเงินกู้)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย

- ✓ เนื่องจากการปล่อยกู้ ความเป็นไปได้ของโครงการ
- ✓ สถานะและความน่าเชื่อถือในการรับผิดชอบของผู้กู้
- ✓ วงการชำระหนี้เหมาะสมกับโครงการ
- ✓ ช่องทางการชำระหนี้ และการให้ความสะดวกในการชำระหนี้
- ✓ การเตือนล่วงหน้า และการติดตามหนี้
- ✓ มาตรการผ่อนปรนและรองรับเมื่อมีการชำระหนี้ล่าช้า
- ✓ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- ✓ การให้ข้อมูลสภาพหนี้

การดำเนินการทางกฎหมาย และการขอคำแนะนํา

การระเบิดที่เกิดจากการยกยอก

แนวทางการแก้ไข

กลุ่มออสมกริพย์ เพื่อการผลิต

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
3. ยอมรับผิดให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ย หากไม่ยอมรับผิด
ให้ดำเนินการทางกฎหมาย

แนวทางการแก้ไข

โครงการแก้ไข ปัญหาความ ยากจน (ทว.คจ.)

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
3. แจ้งความดำเนินคดี

แนวทางการแก้ไข

กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
(หากมีมูลให้ สพจ. แจ้งอธิบดีฯ ทราบ)
3. กรมฯ แจ้ง สพจ. ให้แจ้งความร้องทุกข์ ภายใน 3 เดือน
นับแต่อธิบดีฯ รับทราบ

กรณีปลอมแปลงเอกสาร

การปลอมแปลงเอกสารด้วยการใช้ข้อมูลคนอื่นมาทำยืมเงิน โดยเจ้าของชื่อไม่ยินยอม ถือว่าเป็นการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งผู้ปลอมแปลงเอกสารต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งทางแพ่งและอาญา (ต้องชดใช้เงินคืนและจำคุก) ส่วนผู้ถูกแอบอ้างชื่อซึ่งไม่มีส่วนรู้เห็น ไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ

แนวทางการแก้ไข

กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
3. ยอมรับผิดให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ย หากไม่ยอมรับผิดให้ดำเนินการทางกฎหมาย

แนวทางการแก้ไข

โครงการแก้ไข ปัญหาความ ยากจน (กย.คจ.)

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
3. แจ้งความดำเนินคดี

แนวทางการแก้ไข

กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี

1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
2. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
3. เรียกผู้กระทำผิดให้มาเจรจาไกล่เกลี่ย
4. หากมีมูลความผิดให้ สพจ. แจ้งอธิบดีฯ รับทราบ
5. กรมฯ แจ้ง สพจ. ให้แจ้งความร้องทุกข์ ภายใน 3 เดือน นับแต่อธิบดีฯ รับทราบ

ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหานี้

1. จัดทำทะเบียนข้อมูลลูกหนี้

- แยกประเภทโครงการ (มีรายได้ทันที ระยะสั้น และระยะยาว)
- แยกประเภทอาชีพลูกหนี้ (เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ คหกรรม หัตถกรรม ด้านช่าง รับจ้าง ฯลฯ)
- เงื่อนไขการชำระหนี้
- ศักยภาพการชำระหนี้

2. วิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้

- ความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้
- รายรับ - รายจ่ายของลูกหนี้
- ภาวะหนี้สินของลูกหนี้
- ประวัติการชำระหนี้

3. วิเคราะห์ปัญหาลูกหนี้

- วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของลูกหนี้แต่ละรายถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหานี้

4. กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้

- มาตรการแก้ไขปัญหานี้ดี เช่น รักษาสภาพหนี้ไว้ให้รางวัล ให้คำชมเชย เป็นต้น
- มาตรการแก้ไขปัญหานี้เสีย เช่น ติดตามเร่งรัดหนี้สิน เจรจา โทษแก่เสีย ปรับโครงสร้างหนี้
ขยายระยะเวลา
- ปรับทัศนคติลูกหนี้ให้เป็นเชิงบวก เชื่อว่าตัวเองมีความสามารถในการชำระหนี้ได้
- ทำแผนปรับโครงสร้างหนี้/แผนพัฒนาตนเอง
- การนำแผนพัฒนาตนเองมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

5. ส่งเสริมวินัยทางการเงินและการออม

- ส่งเสริมวินัยทางการเงิน และการออมควบคู่กับมาตรการแก้ไขปัญหานี้
- รูปแบบการออม (รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือออมเพื่อปลดหนี้สร้างสุข)
- เมื่อมีรายได้ควรใช้เงิน ดังนี้

(ใช้จ่าย : เก็บออม : ใช้จ่ายฉุกเฉิน)

✓ 60 : 30 : 10

✓ 70 : 20 : 10

แยกประเภทหนี้แล้วหรือยัง

ลูกหนี้ดี

- ลูกหนี้ที่ชำระตรงเวลา

ลูกหนี้ค้างชำระ

- ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ล่าช้าบ้างแต่ไม่เกิน 90 วัน

ลูกหนี้เสีย

- ลูกหนี้ค้างชำระเกินกว่า 90 วัน
- คงเหลือจำนวนเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้จ่ายทั้งสิ้น.....บาท

สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้

ลูกหนี้เสีย ประเภท A

ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบ
แต่เกิดอุปสรรคและไม่มีเงินจ่ายหนี้

- รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- ประสบอุบัติเหตุ/ปัญหาสุขภาพ
- ประสบเหตุสุดวิสัย
- ประสบภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

เกิดจากปัจจัยภายนอก

- ประสบเหตุสุดวิสัย / ประสบภัยพิบัติ / ภัยธรรมชาติ / ประสบอุบัติเหตุ
- ราคาผลผลิตตกต่ำ
- ต้นทุนในการดำเนินการจริงมีราคาสูงกว่าที่เสนอขอในโครงการ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

เกิดจากปัจจัยที่อาจช่วยแก้ไขได้

- ไม่มีตลาดรองรับ
- ไม่มีสถานที่จำหน่าย
- ไม่มีทักษะอาชีพ
- ผลผลิต / งานบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ลูกหนี้เสีย ประเภท B

ลูกหนี้ที่มีเงิน
แต่ไม่ยอมจ่ายหนี้

- ขาดวินัยในการชำระหนี้
- ตัดการพนัน/หวย
- ติดสุรา/ยาเสพติด
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ลูกหนี้เสีย ประเภท C

ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้

และไม่มีความรับผิดชอบ

- ไม่นำเงินยืมไปประกอบอาชีพ
- ไม่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ เช่น เป็นผู้สูงอายุ พิการทุพพลภาพ เป็นต้น
- ยืมเงินให้ผู้อื่นที่ไม่ได้ไปประกอบอาชีพ
- ย้ายที่อยู่อาศัยโดยไม่บอกกล่าว
- เสียชีวิต และไม่สามารถติดตามทรัพย์สินจากทายาทได้
- อื่น ๆ (ระบุ).....

หนี้เสีย

ประเภท

A

เป็นกลุ่มที่ควรให้ความช่วยเหลือ ให้ดูจากสาเหตุว่าทำไมโครงการไม่สร้างรายได้ตามที่คาดหวัง หรือเกิดอุปสรรค และให้ความช่วยเหลือ

- ช่วยหาตลาดรองรับ
- ช่วยหาสถานที่จำหน่าย
- ช่วยแปรรูปผลผลิตหรือบริการให้เป็นที่ต้องการของตลาด

หากไม่ตรงกับปัญหา หรือยังไม่ได้ผล

- อาจช่วยหาแหล่งเงินและโครงการเพื่อให้มีอาชีพ มีรายได้ สามารถกลับมาชำระหนี้ได้
- อาจพิจารณามาตรการพิเศษช่วยเหลือ เรื่องดอกเบี้ยและการผ่อนชำระหนี้

หนี้เสีย

ประเภท

B

ใช้มาตรการเร่งรัดหนี้

1. ไปพบเพื่อทวงถาม
2. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
3. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
4. ออกจดหมายทวงถาม
5. ดำเนินการทางกฎหมาย

หนี้เสีย

ประเภท

C

แนวทาง

1. พิจารณาว่าลูกหนี้ เปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นคนรับผิดชอบ ได้หรือไม่ หากได้ ให้พิจารณามาตรการช่วยเหลือเช่นเดียวกับกับ หนี้เสียประเภท A
2. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
3. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
4. ออกจดหมายทวงถาม
5. ดำเนินการทางกฎหมาย

หมายเหตุ : การบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา

การสร้างวินัยทางการเงินและการออมเชิงคุณภาพ

เมื่อพูดถึงวินัยทางการเงิน หลายคนอาจสงสัย แล้วคิดในใจว่า “มันคืออะไร” คำ ๆ นี้ไม่ใช่คำพูดที่ยากในการอธิบาย แต่เป็นคำที่มีความหมาย แต่นำมาปฏิบัติจริงได้ยาก เพราะคนที่เริ่มต้นออมเงินจะรู้สึกได้ทันทีว่าสิ่งที่ยากที่สุด คือการสร้างวินัยทางการเงิน หากเราไม่มีสิ่งนี้ เราก็จะออมเงินได้ยากขึ้น และห่างไกลจากการเป็นคนทำงานที่ประสบความสำเร็จด้านการเงินอีกด้วย ต้องยอมรับว่าความฝันของหลาย ๆ คน คือการมีเงินเดือนสูง หรือไม่มีเงินเก็บเยอะ ๆ จนสามารถสร้างธุรกิจส่วนตัวได้ แต่ก่อนที่จะไปถึงจุดนั้น เราต้องเริ่มสร้างวินัยทางการเงินเสียก่อน มาดูกันว่าวินัยทางการเงินที่เราทุกคนสร้างได้ มีอะไรบ้าง แล้วเราสามารถนำไปปรับใช้ได้มากน้อยขนาดไหน ดังนี้

มีเป้าหมายทางการเงิน

ในการเริ่มต้นจะทำอะไรสักอย่าง เราต้องมีเป้าหมายอย่างเด่นชัดและมีความแน่นอน ในทางการเงินก็เช่นเดียวกัน เราต้องสร้างเป้าหมายทางการเงิน เพื่อที่เราจะรู้ว่าเราจะทำอะไร เช่น การตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะเก็บเงินไปเที่ยวต่างประเทศให้ได้ภายในสองปี หรือตั้งเป้าหมายว่าจะมีเงินใช้เดือนละสองหมื่นหลังเกษียณอายุ เมื่อเรามีเป้าหมายแล้ว เราก็จะเริ่มวางแผนเพื่อให้เป้าหมายที่เราวางไว้ประสบความสำเร็จ การตั้งเป้าหมายที่ดี จะช่วยให้เรามีวินัยทางการเงินที่เด่นชัดขึ้น และสามารถเก็บออมเงินได้อย่างที่ตั้งใจไว้

บันทึกการใช้จ่าย

เราจะเห็นว่าคนที่สามารถเก็บออมเงินได้ จะมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน แล้วการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร หลายคนอาจเกิดข้อสงสัยในเรื่องนี้ หากพูดกันง่าย ๆ การวางแผนการใช้จ่ายเงินเกิดจากการจดบันทึก รายรับ - รายจ่าย เพราะเราจะสามารถดูได้ว่าเดือนที่ผ่านมา เราใช้จ่ายเงินไปทำอะไร และจ่ายเป็นค่าอะไรบ้าง เราก็จะวางแผนการใช้จ่ายเงินของเดือนต่อ ๆ ไปได้ จนสามารถบริหารเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วน

หากยังคิดไม่ออกว่าจะใช้จ่ายเงินอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ลองกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เช่น กำหนดไว้ว่าในแต่ละวัน เราจะใช้เงินไม่เกินเท่าไหร่ หรือทานอาหารมื้อละไม่เกิน 100 บาท เป็นต้น การกำหนดค่าใช้จ่ายนั้นให้เริ่มต้นกำหนดจากจำนวนเงินที่เราสามารถทำได้ อย่างกำหนดให้เกินความเป็นจริง เพราะเราจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก และไม่สามารถทำได้แน่ ๆ อีกทั้งการเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้เรารู้สึกคุ้นเคย แล้วเราจะค่อย ๆ ปรับตัวให้เข้ากับวิธีการนี้ได้ในที่สุด วินัยทางการเงินเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่หากเราเรียนรู้และเริ่มต้นได้อย่างถูกต้องแล้ว เราจะเป็นคนที่สามารถออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะเราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับการเงินของเราแล้วนั่นเอง

การออมไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่รู้จักวิธีคิดและเริ่มต้นวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละวัน เราก็สามารถที่จะออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพียงเริ่มต้นที่จะสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้กับตัวเอง ซึ่งการสร้างวินัยทางการเงินที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องยาก เราลองมาเริ่มทำด้วยวิธีการง่าย ๆ ดังนี้

1. ทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายให้เป็นนิสัย

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในทุกวันจะทำให้รู้ว่าเรามีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างไรในแต่ละวัน และเราควรทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในทุก ๆ วันให้เกิดเป็นนิสัย เพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้รู้สึกส่วนการใช้จ่ายของเรา ต่อรายรับที่เราได้ในแต่ละเดือนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าหากวันใดเราลืมจดหรือไม่มีเวลา ให้ทำย้อนหลัง หรือหาสมุดเล่มเล็ก ๆ กับปากกาพกติดกระเป๋าไว้ พอนึกออกก็ค่อยจดลงไป จะเป็นการสร้างนิสัยที่ดีทางด้านการเงินให้กับตัวเราเอง เป็นวิธีพื้นฐานที่ดีที่สุดสำหรับการเริ่มต้นการออมที่ดี และจะช่วยบ่งบอกถึงยอดเงินคงเหลือในแต่ละเดือนของเราได้อีกด้วย เราจะได้รู้ว่าเงินที่ใช้ไปในแต่ละเดือนหมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ยังช่วยจัดการกับระเบียบการเงินของเราให้เข้าที่อีกด้วย หลาย ๆ คน ใช้จ่ายเงินโดยไม่วางแผน และคิดหน้าคิดหลัง ได้เงินมากก็ใช้ไป พอใกล้สิ้นเดือนก็เกิดปัญหาเงินหมดกระเป๋า โดยไม่รู้ว่าเงินที่หมดไปนั้น หมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ถ้าหากเรายังไม่เริ่มสร้างวินัยในการออมตั้งแต่วันนี้ เราวางแผนทางการเงินของเราได้ยาก

2. ตั้งเป้าหมายและสรุปภาพรวมบัญชีทุกสิ้นเดือน

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของเราจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย หากเราไม่กลับมาทบทวนรายจ่ายของเราในภายหลัง หลังจากจดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันไปแล้ว ทุกสิ้นเดือนจะต้องนำบันทึกรายจ่ายในแต่ละหมวดหมู่มารวมกัน เราจะได้รู้ว่าสัดส่วนการใช้จ่ายของเราเหมาะสมแล้วหรือไม่ แล้วยังสามารถทำให้เราได้รู้ยอดเงินคงเหลือและสัดส่วนในส่วนของเงินออมในแต่ละเดือนอีกด้วย หลังจากที่เราพยายามจัดระเบียบวางแผนรายจ่ายของตัวเองมาตลอดทั้งเดือนแล้ว สุดท้ายตัวเลขที่เราเห็น จะเป็นสิ่งที่คอยเตือนสติและควบคุมการใช้จ่ายของตัวเอง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จะเป็นตัวช่วยเตือนเราเองให้ยับยั้งชั่งใจระมัดระวังการใช้จ่ายในแต่ละเดือนมากขึ้น

5 นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน

เคยตั้งคำถามกับตัวเองหรือไม่ ว่าทำงานมาก็เริ่มจะหลายปี ทำไมเงินที่เก็บจึงยังน้อย หรือยังไม่รวยซักที เหตุผลหลัก ๆ ที่ทำให้คนวัยทำงานในปัจจุบัน ยังไม่สามารถเก็บเงินได้นั้นเป็นเพราะ 5 นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน ดังนี้

(1) **อยากได้ไปทุกอย่าง** ความโลภทำให้เราไม่สามารถเก็บเงินได้ อย่าตามกระแสจนเกินไป เพราะจะทำให้เราอยากได้นู่นนี่ไม่รู้จักจบสิ้น หันมาซื้อของจากความจำเป็นเท่านั้น

(2) **ไม่ค่อยเก็บเงิน** เริ่มเก็บเงินตั้งแต่วันนี้ จำไว้ว่า “ใครออมก่อน คนนั้นรวยก่อน” ส่วนเลือกวิธีออมอย่างไรนั้น ก็เลือกตามความสนใจและความชอบของเรา

(3) **กังวลมากเกินไป** อย่าเครียดมากเกินไปว่าทำไมเราไม่รวยจะยิ่งส่งผลเสียโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพและสุดท้ายอาจจะต้องจ่ายเงินมากกว่าเดิมไปกับค่ารักษาพยาบาล

(4) **ไม่ทำบันทึกรายรับ - รายจ่าย** การทำบันทึกรายรับ - รายจ่าย คือสิ่งที่ดีที่สุด หากเราเริ่มเก็บเงินเพราะจะทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายล่วงหน้าได้

(5) **ไม่ตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน** ลองถามตนเองว่าเป้าหมายคืออะไร และพยายามให้ถึงเป้าหมายนั้นให้ได้ อาทิเช่น บางคนอยากเกษียณอายุตนเองตอนอายุ 40 ปี ทำให้ช่วงเวลาตั้งแต่ 20 - 40 ปี นั้น ต้องทำงานหนักและพยายามเก็บเงิน เพื่อที่จะได้เกษียณอายุก่อนคนอื่นเป็นต้น

วินัยทางการเงินที่ดีสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกวัย และเริ่มได้ทันทีเพื่อสร้างอนาคตที่สดใสและมั่นคง

ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กที่เริ่มเรียนรู้ค่าของเงินและการอดออม วัยทำงานที่อยู่ระหว่างการสร้างเนื้อสร้างตัวและสร้างครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น และวัยเกษียณที่จะต้องวางแผนเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ผู้อื่น อย่างไรก็ตาม การสร้างวินัยทางการเงินที่ดีอาศัยความอดทนและความตั้งใจอย่างยิ่งยวด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินไม่ใช่เรื่องง่ายที่เกิดขึ้นได้ในชั่วข้ามคืน การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน เช่น การมีบ้าน มีรถ มีชีวิตที่ดี และลำดับความสำคัญของเป้าหมาย รวมทั้งวางแผนการเก็บออมและการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับความสามารถในการหารายได้ เป้าหมายที่ชัดเจนจะเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้เรามุ่งมั่นในการปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินและอิสรภาพทางการเงินที่ไม่มีภาระหนี้สินในที่สุด

การที่จะใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ จะต้องม วินัยทางการเงินที่ดีตาม “**วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน**”

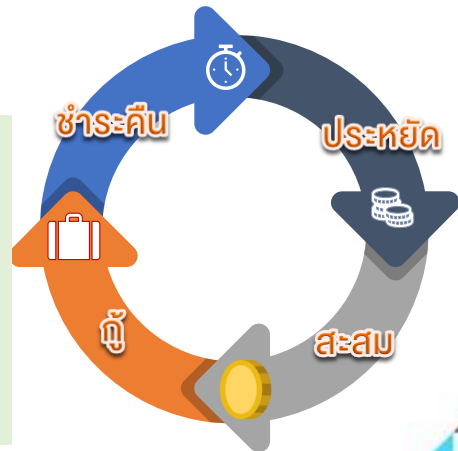

- 1. ประหยัด** เป็นการรู้จักรักษารัพยาใช้จ่ายอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ่มเฟือย เก็บหอมรอมริบ
- 2. สะสม** เป็นการออมเงินในส่วนรายได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่าย เงินออมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้เป้าหมายของบุคคลซึ่งกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ และ สามารถใช้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น การออมจึงควรกระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นกิจนิสัย สิ่งจูงใจ ที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้นคือเป้าหมาย หากมีเป้าหมาย จะประกอบอาชีพค้าขายและมีเงินออมไว้จำนวนหนึ่งก็จะ “มีทุนของตนเอง ” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญช่วยให้ถึงเป้าหมายในอนาคตได้
- 3. ทุ๋** เป็นการใช้บริการสินเชื่อทางการเงินจำนวนหนึ่ง ในส่วนที่เกินความสามารถ ในการสะสมด้วยตนเอง มารวมกับเงินทุนของตนเอง เพื่อเป็นเงินทุนที่มากพอ สำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
- 4. ชำระคืน** เป็นการตระหนักถึงหน้าที่ของลูกหนี้ที่ดี ต้องชำระคืนให้ตรงเวลา เพื่อประโยชน์ ด้านเครดิตทางการเงิน ซึ่งอาจจำเป็นต่อการกู้ยืมเงินในกิจกรรมสำคัญ หากมี ระเบียบวินัยทางการเงินดี จะเป็นประโยชน์ต่อการกู้ยืมเงินในอนาคต เนื่องจาก ศัตรูทางการเงินตัวฉกาจ คือ ตัวเองผู้กู้เอง ทุกปัญหาคนเรานั้นเองที่เป็นคนสร้างมันขึ้นมา ดังนั้น เพื่อความสุขในชีวิต ควรบริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม สร้างนิสัยมีเงินก่อนค่อยซื้อ

วงจ แห่งความเจริญ ด้านการใช้จ่ายเงิน

ความเจริญด้านการใช้จ่ายเงินของบุคคลจะมีได้ ก็ต้องเริ่มที่ “ประหยัด” ถ้าเริ่มที่จะทุ๋แล้วจะต้องจนเรื่อยไป การประหยัดจะสนับสนุนให้เกิดการออม หากออมไม่พอที่จะขยายงาน ก็สามารถเพิ่มเงินทุนโดยกู้จากที่อื่น ทำให้มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มกำลังด้านเงินทุนเพื่อการผลิตและมีกำลังการใช้คืนเงินกู้มาก เพราะเรากู้มาน้อย

มีทุนของตนเอง + ทุนที่กู้มา
= มีทุนมากพอที่จะประกอบอาชีพ

งบรายได้และค่าใช้จ่าย

วัตถุประสงค์กรรมการใช้จ่าย
และคาดการณ์การใช้จ่ายในอนาคต

เงินสดคงเหลือมาก
มีพฤติกรรมกรรมการใช้จ่าย
ดี สามารถออม /
ลงทุนเพิ่มได้

มีรายได้จากหลาย
ช่องทาง

ค่าใช้จ่ายน้อย

เงินสดคงเหลือสุทธิ = รายได้ - ค่าใช้จ่าย

แบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย (งบรายได้และค่าใช้จ่าย) ประจำเดือน.....

รายได้	บาท
รายได้จากการทำงาน	
เงินเดือน	
ค่าล่วงเวลา (OT)	
รายได้จากการขายของ	
รายได้จากการทำงานอื่น ๆ โปรดระบุ... (เช่น ค่าจ้าง ค่าเขียน ขยัน ค่าเย็บเสื้อผ้า ค้าคอมพิวเตอร์...)	
รายได้จากการทำงานรวม	
รายได้จากสินทรัพย์	
ดอกเบี้ยรับ	
เงินปันผลรับ	
รายได้จากค่าเช่า	
รายได้จากการขายสินทรัพย์ เช่นขายบ้าน ขายหุ้น ฯลฯ	
รายได้อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
รายได้จากสินทรัพย์รวม	
รายได้รวม ๑	

ค่าใช้จ่าย	บาท
เงินสมทบประกันสังคม	
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ / กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	
เงินฝากธนาคาร	
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....เช่น ฝากสหกรณ์, กลุ่มออมทรัพย์ฯ.....	
ค่าใช้จ่ายเพื่อการออม / การลงทุนรวม	
ค่าใช้จ่ายค้ำ	
ค่าผ่อนบ้าน / ค่าเช่าบ้าน	
ค่าผ่อนรถยนต์	
ค่าผ่อนซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า	
ค่าผ่อนบัตรเครดิต	
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมกับธนาคาร	
เงินงวดใต้การันตี / กลุ่มออมทรัพย์ฯ	
เงินงวดผ่อนชำระ	
เบี้ยประกัน (ชีวิต / สุขภาพ / บ้าน / รถยนต์....)	
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....เช่น แซทเทลไลท์ ฯลฯ	
ค่าใช้จ่ายค้ำรวม	
ค่าใช้จ่ายค้ำแปร	
ค่าอาหาร	
ค่าน้ำ	
ค่าไฟ	
ค่าโทรศัพท์ + ค่าอินเทอร์เน็ต	
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่ารถ / ค่าน้ำมัน)	
ค่าของใช้ในบ้าน	
ค่าเสื้อผ้า / เครื่องสำอางค์	
ค่าใช้จ่ายนันทนาการ	
ค่ารักษาพยาบาล	
เงินจ่ายไม่เกิดตา และ/หรือ มารดา	
ค่าใช้จ่ายของบุตร	
ค่าทนาย / ลีดเดอร์	
เครื่องดื่มกับสัง / น้ปั่น / กาแฟ	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (โปรดระบุ).....เช่น (ค่าวิทยุ, ค่ายานบิน, ค่าใส่ของงานแต่ง...)	
ค่าใช้จ่ายค้ำแปรรวม	
ค่าใช้จ่ายรวม (๒)	
เงินลดลงเหลือ (ขาด) (๑) - (๒)	

สูตรการคำนวณรายได้ และ ค่าใช้จ่าย

1. รายได้รวม – รายจ่ายรวม = เงินสดคงเหลือ
2. ถ้าเงินสดคงเหลือเป็นบวก = ควรจัดสรรเงินออม
3. ถ้าเงินสดคงเหลือเป็นลบ = ควรวางแผนทางการเงินใหม่ โดยตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก หากมีหนี้ให้รับจัดการหารายได้เสริมเพื่อเพิ่มรายรับ หรือเปลี่ยนงานใหม่เพื่อให้มีผลตอบแทนสูงขึ้น

แนวทางการวางแผนทางการเงินหลังจากการจัดทำงบรายได้และค่าใช้จ่าย

1. ถ้าเงินสดคงเหลือเป็นบวก ให้จัดสรรเงินออม (เงินออมรวม = เงินเพื่อใช้จ่าย + เงินออมเพื่อฉุกเฉิน + เงินออมเพื่อการลงทุน)

- **เงินออมเพื่อใช้จ่าย** คือ เงินออมที่มีไว้เพื่อช่วยสร้างสภาพคล่องทางการเงินให้กับชีวิตประจำวันของเรา เงินส่วนนี้เราสามารถนำมาใช้สำหรับการผ่อนจ่ายหนี้ชำระค่าใช้จ่ายประจำเดือนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่า ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถยนต์ ค่าผ่อนบัตรเครดิต ค่าผ่อนสินเชื่อต่าง ๆ เป็นต้น โดยเราจะต้องเข้าถึงเงินออมนี้ ได้ทันที ควรมีจำนวนพอกับค่าใช้จ่ายอย่างน้อย 3 เดือน

- **เงินออมเพื่อฉุกเฉิน** จะต้องเป็นเงินที่เราเข้าถึงได้ เพื่อที่จะสามารถนำออกมาใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีมีปัญหาด้านการเงิน เกิดอุบัติเหตุจนไม่สามารถไปทำงานได้ เกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง ฯลฯ ทำให้เราไม่สามารถไปทำงานได้ และทำให้เสียรายได้ประจำ โดยเงินออมนี้ควรมีจำนวนเท่ากับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนที่เราใช้เป็นประจำรวมกัน 6 เดือน หากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น เราจะสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างไม่ต้องลำบาก อย่างน้อยเป็นระยะเวลา 6 เดือนนั่นเอง

- **เงินออมเพื่อการลงทุน** เป็นเงินออมที่เราสามารถนำมา ต่อยอดความมั่งคั่งให้กับตนเอง เงินออมนี้ จะต้องเป็นเงินเย็น ซึ่งเป็นเงินที่สามารถนำไปใช้สำหรับการลงทุนระยะยาวได้ โดยเราจะต้องไม่ไปยุ่งกับเงินส่วนนี้จนกว่าจะถึงกำหนดปันผล หรือกำหนดขายคืนกองทุน (อย่าลืมว่าการลงทุนทุกอย่างมีความเสี่ยง ดังนั้น ควรศึกษารายละเอียดให้ถี่ถ้วนก่อนจะตัดสินใจ)

2. เงินสดคงเหลือเป็นลบ ให้วางแผนการเงินใหม่ (รายจ่ายมากกว่ารายรับ จะแก้ไขอย่างไรได้บ้าง)

- แยกให้ออกระหว่างรายจ่ายจำเป็น และรายจ่ายที่ไม่จำเป็น สิ่งแรกที่ควรใส่ใจก็คือ การแยกแยะรายจ่ายที่จำเป็น และไม่จำเป็นออกจากกัน เพื่อที่เรานั้นจะได้รู้ว่าสาเหตุที่เรามีรายจ่ายเยอะกว่ารายรับนั้นมาจากสาเหตุอะไรบ้าง ตัวอย่างรายจ่ายที่จำเป็น เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน เป็นต้น หรือเข้าใจง่าย ๆ คือ รายจ่ายที่เราต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั่นเอง ส่วนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าเปลี่ยนมือถือใหม่ตามแฟชั่น หรือ รายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของเรา หากงดการใช้จ่ายก็ไม่ส่งผลอะไรต่อการดำเนินชีวิต แต่อย่าลืมว่า ต้องแยกแยะให้ชัดเจนว่าจำเป็นจริง ๆ หรือว่าเรานั้นคิดว่าจำเป็น เพราะส่วนนี้จะมีผลต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

- ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก ขึ้นต่อมาเมื่อเรารู้แล้วว่าอะไรคือรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็น ก็ให้เราตัดในส่วนของรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกทั้งหมด เพื่อลดรายจ่ายโดยรวมของเราลง

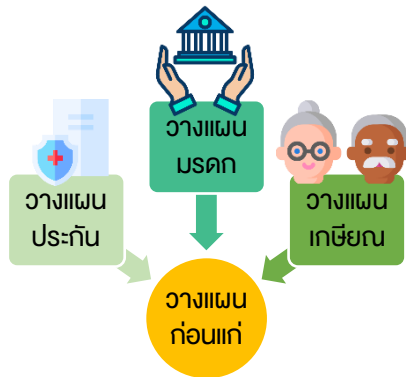
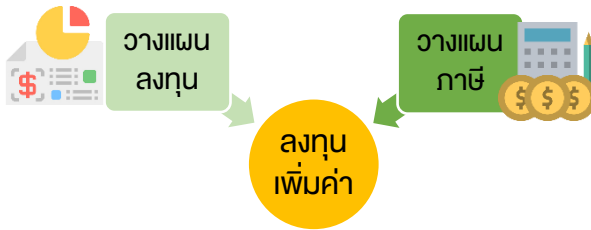
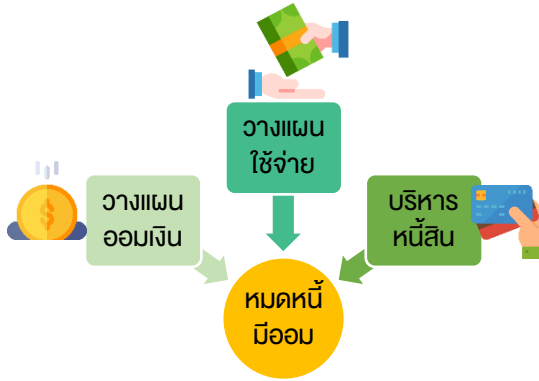
- หากมีหนี้ให้รีบจัดการ หากช่วงที่เรามีรายจ่ายมากกว่ารายรับนั้น ทำให้เราเป็นหนี้ ก็ขอแนะนำว่าหลังจากลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงแล้ว ก็ให้รีบวางแผนจัดการหนี้ที่มีอยู่ให้หมดไปโดยเร็ว เพราะยิ่งปล่อยไว้นาน ๆ ดอกเบี้ยก็จะยิ่งเพิ่มขึ้น

- หากรายได้เสริมเพื่อเพิ่มรายรับ หนึ่งในทางหนึ่งในการเพิ่มรายรับของเราที่ดีมาก ๆ ก็คือการหารายได้เสริมนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นการทำ OT หรือว่าจะหารายได้เสริมจากการขายของออนไลน์ หรือจากช่องทางอื่น ๆ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีทั้งนั้น อย่างที่มีคนพูดกันไว้ว่า **เรานั้นควรจะมีรายรับมากกว่าหนึ่งทางนั่นเอง**

- เปลี่ยนงานใหม่ หากว่าเรารู้สึกว่างานที่ทำอยู่ให้ผลตอบแทนน้อยเกินไป ก็สามารถที่จะมองหางานใหม่ได้ เพื่อจะได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น แต่ข้อนี้ควรพิจารณาให้ดีก่อนตัดสินใจ เพราะอนาคตไม่มีอะไรแน่นอน รวมถึงปัญหาในการทำงานใหม่ด้วย เพราะในทุกที่ทำงานนั้นก็มีปัญหาเสมอ ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ล้วนแต่มีปัญหาทั้งนั้น ดังนั้น จึงต้องศึกษารายละเอียดของงานใหม่ให้ดีด้วย

ชีวิตดี เริ่มต้นที่การวางแผน

ชื่อเอกสาร : คู่มือหลักสูตรกิจกรรมเครื่อง่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ที่ปรึกษา

1. นายสุภรพิพงษ์ จุลเจริญ
2. นายโชคชัย แก้วป่อง
3. นายทรงพล วิชัยทักคะ
4. นายธีรศักดิ์ ชั้นประเสริฐ

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชนและองค์การการเงินชุมชน
ผู้สอบบัญชีภาษีอากร/นักวิชาการอิสระ/ผู้ประกอบการ

คณะผู้จัดทำ

1. นายวิถัย สืบทรง
2. นางสาวชานิสรา นันทพัฒนปรีชา
3. นางสาววิลาสินี วัชรพานิช
4. นางสาวมยุรี เย็นประเสริฐ
5. นางสาวพัชรี ศรีสุวรรณ
6. นายณัฐพล ปาลิวนิช
7. นางสาวธัญญ์ณภัท ธรวิรัตนยกรณ
8. นางสาวณัฐปคัลภ์ เทียงธรรม
9. นางสาวจิตราณูช เทียงตอดิศร

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

เดือนปีที่จัดพิมพ์

มกราคม 2563

จำนวนที่พิมพ์

1,200 เล่ม

ISBN

9789744586599

พิมพ์ที่ บริษัท บีทีเอส เพรส จำกัด
139 ซอยรามอินทรา 19 ถนนรามอินทรา
แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน
สำนักพัฒนาชุมชนและองค์การการเงินชุมชน

คุณธรรม 5 ประการ
ความซื่อสัตย์
ความเสียสละ
ความรับผิดชอบ
ความเห็นอกเห็นใจ
ความไว้วางใจ

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนารัฐบาล กระทรวงมหาดไทย
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทร. 0 2141 6056 www.cdd.go.th